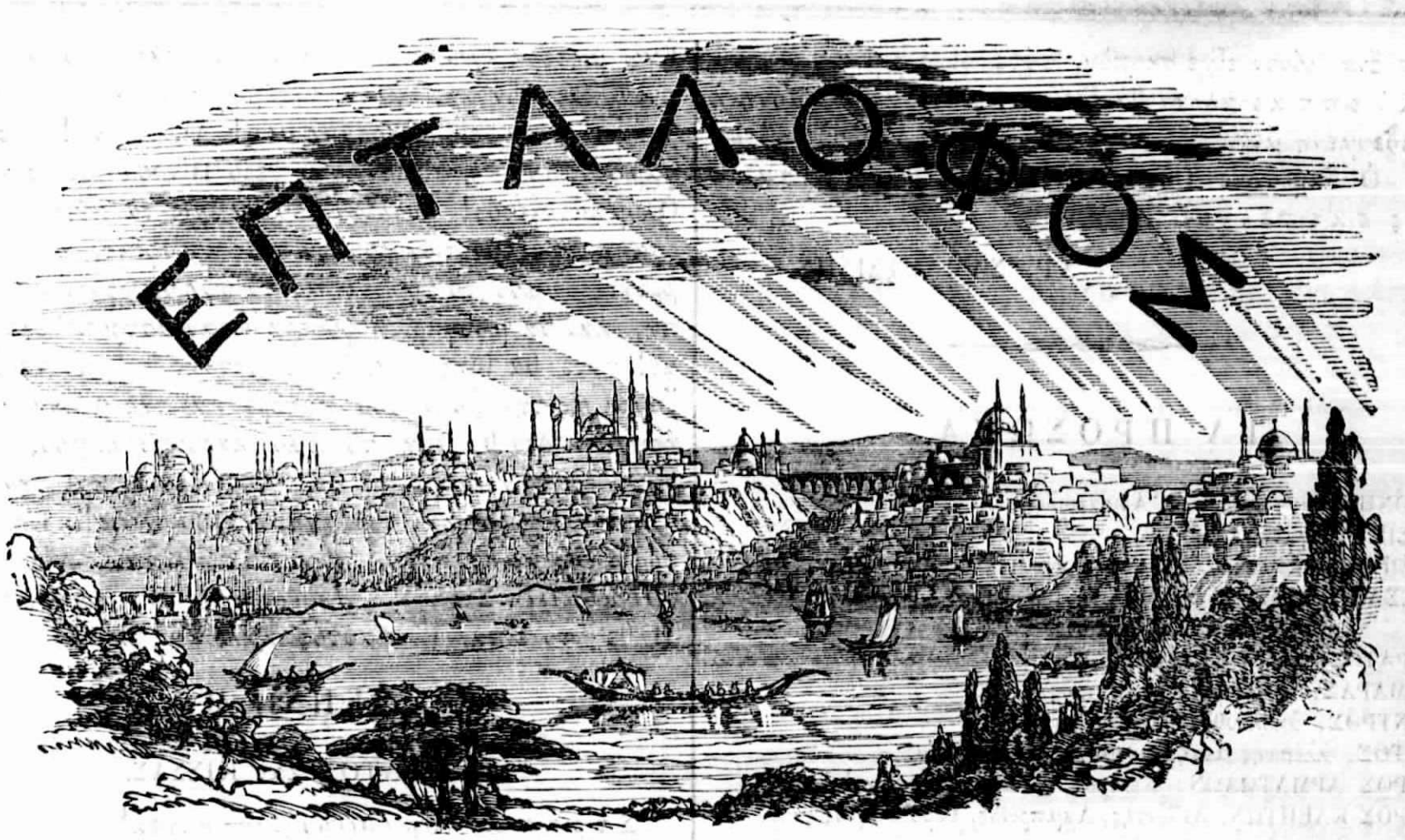

30 ΜΑΡΤΙΟΥ 1864. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 41.

ΑΡΜΑΤΩΛΟΙ ΚΑΙ ΚΛΕΠΤΑΙ,

ΔΡΑΜΑ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΟΥ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ.

ΠΡΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ.

Ἡ ὕπαρξις καὶ συντήρησις ἐθνικοῦ θεάτρου δύναται μόνη νὰ προαγάγῃ τὴν δραματικὴν φιλολογίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος· μικρόν τι μόνον συντελοῦσι πρὸς τοῦτο οἱ ἐνιαύσιοι ποιητικοὶ ἀγῶνες. Διὰ νὰ ὑπάρξῃ δρᾶμα, ἀνάγκη νὰ ὑπάρξῃ θέατρον. Ἐκεῖ ἡ ἄμιλλα τῶν δραματικῶν πνευμάτων· ἐκεῖ ἡ τῆς καλαισθησίας κτῆσις, ἐκεῖ ἡ ζῶσα ἀπόλαυσις τοῦ ἰδανικοῦ κόσμου, ὃν ἕκαστος τῶν ποιητῶν ἔπλασεν· ἐκεῖ ἡ κοινὴ γνώμη σιωπῶσα καὶ ἀποδοκιμάζουσα, χειροκροτοῦσα καὶ ἐπιδοκιμάζουσα. Ἀνάγκη, ἐπαναλαμβάνομεν, θεάτρου, καὶ ὑποστηρίξεως ὑπὸ τοῦ ἔθνους τῶν διὰ θέατρον γραφόντων. — Τὸ χειροκροτεῖν καὶ μὴ ὑποστηρίζειν σημαίνει: ἐ π ε ι δ ὴ γ ρ ά φ ε τ ε, ἀ π ο θ ά ν ε τ ε τ ῆ ς π ε ί ν η ς!

Τριῶν μηνῶν ὕπαρξις ἐθνικοῦ θεάτρου, διευθυνομένου ὑπὸ ἀνδρὸς γραμμάτων, οὐ σμικρὰν τοῖς γράφουσιν ἔδωκεν ὤθησιν. — Προσεκλήθημεν ὑπὸ τοῦ μετ' αὐταπαρνήσεως διευθύναντος τὸ ἐνταῦθα θέατρον Κ. Κοσμᾶ Δημητράκου νὰ γράψωμεν δρᾶμα, καὶ ἐγράψαμεν τὸ παρόν. — Οὐδενὸς ἐφείσθη ὁ φιλόκαλος οὗτος Διευθυντὴς πρὸς ἐντελῆ παράστασιν αὐτοῦ, τὸ ὁμολογοῦμεν εὐγνωμόνως. Τὸ δρᾶμα ἐδιδάχθη. Καὶ ἡ μὲν Διεύθυνσις ἐβράβευσεν ἰδιαιτέρως τὸ ἔργον, δοῦσα ἡμῖν δραχμῶν 500 ἆθλον, τὸ δὲ κοινὸν ἀπεφάνθη εὐνοϊκῶς.

Ἀναγνώσωμεν ξένην ἐφημερίδα τῆς πόλεως ἡμῶν, τὴν «Journal de Constantinople,» ἥτις ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 3284 φύλλῳ αὐτῆς, (1]13 Φεβρουαρίου 1864) ἀναφέρει τὰ ἑξῆς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης:

« Ἡ Ἑλληνικὴ δραματικὴ Ἑταιρία παρέστησεν ἐσχάτως δρᾶμα ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀ ρ μ α τ ω λ ο ὶ καὶ Κ λ έ π τ α ι. Τὸ δρᾶμα τοῦτο εἶνε προϊὸν τῆς φαντασίας νέου τινὸς εὐπαιδεύτου τῆς πόλεως ἡμῶν, καὶ στηρίζεται ἐπὶ ἱστορικοῦ γεγονότος, χώραν λαβόντος πρὸ ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος εἰς τὰ πέριξ τῶν Ἰωαννίνων. Τὸ κοινὸν ὑπεδέχθη τὸ δρᾶμα τοῦτο εὐνοϊκώτατα, οἱ ἠθοποιοὶ ἐχειροκροτήθησαν, ἐξόχως δὲ ἡ πρωταγωνίστρια Κ. Πιπίνα, ἥτις ἐφάνη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὡπλισμένη καὶ φέρουσα στολὴν ἀληθοῦς παλληκαρίου, τὴν φουστανέλλαν καὶ τὴν Ἀλβανικὴν φλοκάτην. »

Ἐν τούτοις ἡμεῖς οὐδεμίαν ἀξίωσιν ἔχομεν. Εὐχόμεθα μάλιστα ὅπως τὸ ἔργον τοῦτο καταστῇ ποτε τὸ ἔσχατον τῶν ἀναφανησομένων εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ἐθνικῶν δραματικῶν προϊόντων. — Ὁ τίτλος τοῦ δράματος εἶνε ὁ αὐτὸς τοῦ ἔπους Γ. Χ. Ζαλακώστα, ἀλλ' ἡ οὐσία διαφέρει. Ἡ αὐτὴ πάντοτε ὑπόθεσις· ἀλλ' ἐν μὲν τῷ ἔπει ἄλλως, ἄλλως δ' ἐν τῷ δράματι. Ἀνάγνωτε καὶ ὄψεσθε.

Ἡ δὲ πρὸς τὸ τραχὺ καὶ ἀκατέργαστον τείνουσά πως γλῶσσα ἐπλάσθη τοιαύτη ὅπως συμβαδίσῃ μετὰ τῆς γλώσσης τοῦ παρισταμένου λαοῦ. Διὰ νὰ ἐπιτυγχάνῃ τις, πρέπει νὰ σπουδάζῃ τὸν λαόν· διὰ νὰ ἑλκύσῃ δέ τις πρὸς τὸ κ α λ ὸ ν, ἀνάγκη νὰ συνεννοῆται μετ' αὐτοῦ. Ἐὰν τὸ

δρᾶμα ἕνα μόνον εἶχε σκοπὸν, τότε οἱ Ἁρματωλοὶ καὶ Κλέπται ἄλλην θὰ ἐλάλουν γλῶσσαν, ἣν μόνη ἡ πεπαιδευμένη μερὶς τοῦ ἔθνους θὰ ἠννόει. Ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει. Ὁ δαιμόνιος Οὔγος ἀνέκραξε: « φωτίσατε τοὺς σκοτεινούς! »

ΧΡ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΧΡΟΝΙΣ, ἀρχηγὸς τῶν Ἁρματωλῶν.
ΔΕΣΠΩ, θυγάτηρ του.
ΦΛΩΡΟΣ, Ἁρματωλὸς ἐραστὴς καὶ μελλόνυμφος τῆς Δέσπως.
ΚΙΣΣΑΣ, ἀντίζηλος τοῦ Φλώρου, πρῶτον Ἁρματωλὸς εἶτα δὲ ἀρχηγὸς τῶν Κλεπτῶν.
ΣΤΡΑΤΟΣ, κλέπτης φίλος τοῦ Κίσσα.
ΔΗΜΑΡΑΣ, ἐξάδελφος τῆς Δέσπως.
ΚΕΝΤΡΟΣ, ἀκόλουθος τοῦ Χρόνη.
ΦΩΤΟΣ, κλέπτης μετημφιεσμένος εἰς χωρικόν.
ΧΟΡΟΣ ΑΡΜΑΤΩΛΩΝ: Κέντρος, Χλῶρος, Ζῆκος καὶ ἄλλοι.
ΧΟΡΟΣ ΚΛΕΠΤΩΝ: Λεβέντης, Λαμπρινὸς, Γερο-Θῶμος καὶ ἄλλοι.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Τὸ θέατρον παριστᾷ δάσος μὲ φάραγγας βαθείας καὶ χείμαῤῥον. Δεξιόθεν δένδρα καὶ βράχοι, ἀριστερόθεν γέφυρα. Εἶνε ὄρθρος.

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΚΙΣΣΑΣ.

Ἰδοὺ τὸ μέρος. Ἐδῶ ἐσυμφώνησα νὰ ἐνταμώσω τὸν Στράτον. (*Παρατηρῶν τὰ πέριξ.*) Ἡ θέσις εἶνε αὐτή· δὲν ἀπατῶμαι· ἰδοὺ ἡ γέφυρα. Ἡ ὥρα εἶνε ἡ προσδιωρισμένη· μόλις τώρα ἀρχίζει νὰ χαράζῃ... Ὁ λόγος τοῦ Ἕλληνος κλέπτου εἶνε ἱερὸς, τὸ γνωρίζω· ὁ Στράτος ἴσως παραμονεύει ἐδῶ σιμὰ, καὶ περιμένει νὰ ἀκούσῃ τὸ σύνθημα... Ὦ Κίσσα! ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἢ θὰ ἀνταμείψῃ τὰς τόσας σου θυσίας καὶ τοὺς τόσους κινδύνους σου, ἢ θὰ σὲ ἰδῇ καὶ πάλιν ἡ χιονώδης κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου ἀρχηγὸν τῶν κλεπτῶν νὰ σχίζῃς τὰ χλωρὰ κλαδιὰ καὶ τοὺς μοσχοβολοῦντας θάμνους του. .. Ὦ Δέσπω, Δέσπω! ἢ σὲ ἢ τὸ τουφέκι ἡ ἀνδρική μου ἀγκάλη θὰ σφίγξῃ σήμερον!.. Καὶ τί μοῦ λείπει, Δέσπω; Εὐμορφιά; ἐνθυμήσου πόσαις φοραῖς ἡ Φροσύνη, ἡ πρώτη 'ς τὴν εὐμορφιὰ μέσα εἰς τὰ Ἰωάννινα, μὲ εἶπεν ὅτι μὲ ἀγαπᾷ... Παλληκαριά; τὴν γενναιότητά μου τὴν ἀντιλαλοῦν οἱ βράχοι τοῦ Μετσόβου καὶ τοῦ Κισσάβου ἡ πρασινισμέναις ῥάχαις. Αἴ! δὲν σὲ ἀρέσω διότι δὲν ἔχω γενεάν, διότι δὲν ἐγνώρισα ἐδῶ κάτω πατέρα ἢ μητέρα! καὶ προτιμᾷς τὸν Φλῶρον, τὸν Φλῶρον, ὁ ὁποῖος εἶνε ἀπὸ ἐξακουσμένην οἰκογένειαν!... Πλὴν τί σημαίνει οἰκογένεια καὶ πλοῦτος; Αὐτὰ ὁ Ἕλλην ποτὲ δὲν τὰ προσκυνεῖ! Ἀνδρία καὶ θάῤῥος καὶ τιμή· αὐτὰ τιμᾷ, αὐτὰ εἶνε δι' αὐτὸν καὶ γένος καὶ ὄνομα!.. Ἐγὼ μητέρα ἔχω τὴν πατρίδα, καὶ πατέρα μου τὸν καπνὸν καὶ τὸν ἀντίλαλον τῆς μάχης... Ἀλλ' ἡ ἐκδίκησις βράζει μέσα εἰς τὰ στήθη μου! Αἴ, Χρόνη! ἢ σήμερον γαμβρός σου, ἢ αὔριον τοῦ γερο-Πίνδου φίλος καὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀετός! Φωλεάν μου θὰ ἔχω τὰ ἄγρια σύννεφα, ὅσα σκεπάζουν τῶν βουνῶν ταῖς κορυφαῖς, καὶ ὅταν τὸ βροντερόν μου τὸ τουφέκι εἰς τὰ ὕψη θὰ χρυσώνῃ ἡ ἀτραπὴ, καὶ θὰ μουγκρίζῃ φοβερὰ ὡσὰν ἀστροπελέκι, τότε, αἴ! τότε θὰ ἰδῇς ἂν ἀξίζῃ ὁ Κίσσας ἢ ὄχι. Ναί! ὁρκίζομαι εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πατέρα καὶ τῆς μάννας μου ὅτι ἡσυχίαν δὲν θὰ ἔχῃ τὸ ἔρμο καρυοφύλλι μου, ὅσῳ νὰ θάψῃ εἰς τὴν μαύρη γῆ σὲ, γερο-Χρόνη, καὶ τὴν Δέσπω καὶ τὸν Φλῶρον καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ὅλους!.. Εἶπα. Καὶ τώρα δὲν λείπει ἄλλο, παρὰ τὸ σύνθημα... Αἴ, Στράτε! (*Πυροβολεῖ*). Στράτε! (*Ἀκούεται εἰς ἀντιπυροβολισμός*). Ἦλθε· τὸ εἶπα. Εἶνε αὐτός· καλῶς νὰ ἔλθῃ.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΣΤΡΑΤΟΣ καὶ ΚΙΣΣΑΣ.

Στράτος (*προβαίνων*). — Κίσσα!

Κίσσας. — Στράτε, σὺ εἶσαι;

Στράτος. — Ἐγώ.

Κίσσας. — Γιά σου, παλληκαρᾶ μου! τὸν λόγον σου τὸν φυλάττεις καλά. Καλῶς ἦλθες, Στράτε!

Στράτος. — Καλῶς σὲ ηὗρα, Κίσσα.

Κίσσας. — Τί νέα μᾶς φέρεις;

Στράτος. — Εὐχάριστα· μεῖνε ἥσυχος.

Κίσσας. — Λοιπὸν οἱ κλέπται;

Στράτος. — Εἶνε ἕτοιμοι· ἔμαθαν ὅσα ἔπρεπε νὰ μάθουν.

Κίσσας. — Καὶ τί τοὺς εἶπες;

Στράτος. — Ἀφοῦ σὲ ἄφησα προχθὲς εἰς τὰ πέντε πηγάδια, ἔτρεξα ἀμέσως 'ς τὸ λημέρι μας, καὶ ἐκεῖ, συναθροίσας ὅλους τοὺς συντρόφους καὶ τοὺς ψυχογιοὺς, τοὺς εἶπα ὅτι ἐβαρύνθης πλέον νὰ δουλεύῃς ἀχαρίστους· ὅτι τῶν Ἁρματωλῶν τὸ 'μάτι σὲ βλέπει λοξὰ, καὶ ὅτι ἡ κακία τῶν συντρόφων σου ὑπερέβη κάθε ὅριον. Ὁ Κίσσας, εἶπα, σύντροφοι, ἀπέκαμε νὰ δουλεύῃ τὸν Χρόνην ὡς Ἁρματωλὸς, καὶ ζητεῖ νὰ φύγῃ καὶ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ νὰ πνεύσῃ τῶν βουνῶν τὸν δροσερὸν καὶ ἐλεύθερον ἀέρα. Ζητεῖ τὴν ἀρχηγίαν μας· ζητεῖ νὰ μοιρασθῇ τοὺς κόπους καὶ τὰς ἀγρυπνίας μας, καὶ νὰ τριγυρίζῃ μαζή μας εἰς τὰ χιονοσκέπαστα βουνά. Τέλος πάντων τοὺς εἶπα ὅλα ὅσα ἔπρεπε νὰ εἰπῶ, καὶ ὅλοι ἀπόρησαν πῶς ὑποφέρεις ἕως τώρα νὰ μένῃς εἰς τὴν σκλαβιὰ κι' ἐν μέσῳ ἀχαρίστων.

Κίσσας. — Καὶ ἐκεῖνοι τί ἀπήντησαν; μὲ δέχονται ἀρχηγόν των;

Στράτος. — Ἂν σὲ δέχωνται, λέγεις; Ὅλοι μὲ ἓν στόμα καὶ μὲ προθυμίαν σὲ ἐκήρυξαν ἀρχηγόν. Ἡ ἀνδρία σου, Κίσσα, εἶνε ἐξακουστή· τὸ φλογερό σου καρυοφύλλι, τὸ ἀλάνθαστό σου βόλι καὶ ἡ σπανία γενναιότης σου τοὺς ἠλέκτρισαν ὅλους. Ἄλλο δὲν λέγω· δὲν θέλω νὰ φανῶ ὅτι σὲ κολακεύω, διότι μοῦ ἔσωσες τὴν ζωὴν ὅταν μονάχαν μὲ ηὗρες νὰ ἀγοράζω τρόφιμα ἀπὸ ἕνα χωρικὸν, καὶ ἐγνωρίσθην...

Κίσσας. — Αἴ, καλά· καὶ τώρα;

Στράτος. — Τώρα τὸ πρᾶγμα στέκει εἰς σέ· ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὥραν ἔχεις τὴν ἀρχηγίαν. Λέγε λοιπὸν, ὦ ἀρχηγὲ, τί σκέπτεσαι;

Κίσσας. — Τίποτε. Ἀλλ' εἰπέ μοι, Στράτε· οἱ κλέπται, εἶπες, μὲ περιμένουσι· καὶ πότε;

Στράτος. — Ἀφοῦ μὲ βλέπεις σήμερον, σήμερον Κίσσα.

Κίσσας. — Ναί... ἀλλά...

Στράτος. — Ἀλλά; τί ἀλλά; Μήπως ἤλλαξες γνώμην;.. Ὡραῖα! ἀξιόλογα! Τί ἔχεις λοιπόν; θέλω νὰ σὲ ἀκούσω· λέγε.

Κίσσας. — Ἄκουσε. Πρέπει νὰ σὲ εἰπῶ ἓν μυστικόν μου, ἀγαπημένε Στράτε. Γνώμην δὲν ἤλλαξα, ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθῃς τί τρέχει, καὶ μὲ κάμνει νὰ φαίνωμαι διστάζων.

Στράτος. — Ἂν μὲ κρίνῃς ἄξιον τοῦ μυστικοῦ σου καὶ ἀρκετὸν διὰ νὰ τὸ κρύψω, εἰπέ το, Κίσσα· εἰδὲ...

Κίσσας. — Ὄχι! σὲ τὸ λέγω. Ἂν τὴν ζωήν σου χρεωστῇς εἰς ἐμὲ, Στράτε, ἂν θέλῃς πάντοτε φίλος νὰ ἦσαι τοῦ Κίσσα, πρέπει νὰ φυλάξῃς τὸ μυστικόν μου τοῦτο ἀπὸ τοὺς ἄλλους κλέπτας.

Στράτος. — Τὸ ὑπόσχομαι.

Κίσσας. — Εἰπέ με, Στράτε· τὸν ἀρχηγόν μας Χρόνην τὸν εἶδες, τὸν γνωρίζεις;

Στράτος. — Τὸν εἶδα μίαν ἡμέραν εἰς τὸ Γαρδίκι· ὅταν τὸν ἰδῶ πάλιν, ἐλπίζω νὰ τὸν γνωρίσω.

Κίσσας. — Γνωρίζεις ὅτι ὁ Χρόνης ἔχει μίαν θυγατέρα, τὴν Δέσπω.

Στράτος. — Τὸ ὄνομά της ἀκούω, δὲν ἐγνώριζα ὅμως ὅτι ἔχει πατέρα τὸν Χρόνη· τώρα πρώτη φορὰ τὸ ἀκούω ἀπὸ σέ.

Κίσσας. — Αὐτὴν τὴν Δέσπω ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ, τὴν θέλω, ὦ Στράτε· ἀλλ' ὁ Φλῶρος, ὁ εὔμορφος ἐκεῖνος Ἁρματωλὸς, τὸν ὁποῖον νομίζω νὰ εἶδες μίαν φορὰν τὸν περασμένον μῆνα εἰς τῶν Ἀγράφων τὰ ὑψηλὰ χωριά... αὐτὸς ὁ Φλῶρος τὴν ἀγαπᾷ ἐπίσης. Ἡ Δέσπω τὸν ἀνταγαπᾷ καὶ τὸν λατρεύει, καὶ ὁ Χρόνης γνωρίζει τὸν μυστικόν των τοῦτον ἔρωτα. Πολὺ ὑποπτεύομαι μήπως γίνῃ γαμβρός του ὁ Φλῶρος.

Στράτος. — Καὶ ἔπειτα;

Κίσσας. — Ἔπειτα, Στράτε, τοῦ Κίσσα ἡ ἀγάπη οὔτε κἂν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν· περιφρονεῖται ἴσως! Αἱ ἐκδουλεύσεις μου, οἱ κόποι καὶ αἱ θυσίαι μου, τὰ πάντα λησμονοῦνται ἀπὸ τὸν ἀχάριστον Χρόνην. Ἡ Δέσπω δὲν καταδέχεται νὰ ῥίψῃ τὸ βλέμμα της ἐπάνω μου, καὶ ὁ πατήρ της ἀθετεῖ ὅλας τὰς ὑποσχέσεις, ὅσας μὲ εἶχε δώσει δι' αὐτήν.

Στράτος. — Διὰ τὸν λόγον ὅτι;

Κίσσας. — Διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἔχω οὔτε ὄνομα, οὔτε ἀπὸ ἐπίσημον γένος εἶμαι· δι' αὐτὸ, λέγει, δὲν μοῦ πρέπει ἡ Δέσπω.

Στράτος. — Δὲν ἔχεις γένος οὐδὲ ὄνομα; Καὶ στέκεις ἀκόμη; Ἰδὲ, ἰδέ! Νὰ σὲ περιφρονήσῃ! νὰ ἀθετήσῃ τὸν λόγον του!....

Κίσσας. — Πλὴν, Στράτε, ἰδοὺ τὸ μυστικόν μου. Εἶνε ἀνάγκη νὰ περιμείνω ἀκόμη ὀλίγον. Τρεῖς λόγους ἔχω νὰ ἀνταλλάξω μὲ τὸν Χρόνην· θὰ τῷ ζητήσω τὴν Δέσπω, καὶ ἂν μὲ....

Στράτος. — Καὶ ἂν σὲ ἐπαναλάβῃ πάλιν ὅτι δὲν καταδέχεται νὰ σὲ κάμῃ γαμβρόν του;

Κίσσας (*μὲ παραφορά*). — Τότε ἀναχωρῶ. Ἡ συμφορὰ θὰ ἐξαπλώσῃ τὴν μαύρην πτερούγα της εἰς τῆς Ἠπείρου τὸν οὐρανὸν, καὶ τάφος βαθὺς θὰ κρύψῃ τὸν Φλῶρον, τὴν Δέσπω, τὸν Χρόνην καὶ τοὺς ἄλλους ἐχθρούς. Εἰς ὅλα αὐτὰ σὲ θὰ ἔχω βοηθόν· ἐδῶ θὰ καταλάβω ἂν μὲ ἀγαπᾷς, ἂν γνωρίζῃς νὰ φυλάττῃς τὸ μυστικόν σου καὶ νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃς ἀκόμη τὴν ζωήν σου πρὸς χάριν μου.

Στράτος. — Ὦ! δι' αὐτὸ μὴν ἀμφιβάλῃς· ὁ Στράτος ἠξεύρει νὰ εὐγνωμονῇ εἰς τὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρά του... Ἀλλ' ἂν ὁ Χρόνης δεχθῇ νὰ γίνῃς γαμβρός του;

Κίσσας. — Τότε βέβαια μένω πλησίον του.

Στράτος. — Καὶ ἐγὼ, Κίσσα; ὁ λόγος σου; οἱ κλέπται;

Κίσσας. — Εὐτυχεῖς τότε.

Στράτος. — Πῶς; τί ἐννοεῖς;

Κίσσας. — Ἅμα ὁ Χρόνης μὲ ἐνομάσῃ γαμβρόν του, βεβαίως θὰ μοῦ δώσῃ ἀμέσως τὸ Ἁρματωλίκι· αὐτὸς νὰ τρέχῃ δὲν ἠμπορεῖ, διότι οἱ χρόνοι ἐλεύκαναν τὴν κεφαλήν του. Τότε ἐγὼ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἁρματωλῶν θὰ βοηθήσω παντοῦ τοὺς κλέπτας, θὰ εὐοδώσω τὰ βήματά των, καὶ ἡ στέγη μου θὰ ἦνε καταφύγιόν των. Μήπως ὁ Ἕλλην κλέπτης ζητεῖ νὰ ἀποκτήσῃ πλοῦτον; ὄχι· τὸ μόνον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ζητεῖ, εἶνε νὰ ἀναπνεύσῃ ἐλευθερίαν.

Στράτος. — Ἐλευθερίαν! ὤ! ναί!

Κίσσας. — Λοιπὸν ἐλευθερίαν ἀνέτως θὰ ἀπολαύῃ, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κίσσα θὰ στήσῃ τότε τὸ ἄσυλόν της ἡ θεότης αὕτη τῶν ἡλιοκαυμένων ἀνδρῶν ἐκείνων.

Στράτος. — Καλὰ λοιπόν· καὶ τώρα;

Κίσσας. — Τώρα ἐδῶ σὲ θέλω. Θὰ ἔλθῃς μαζή μου εἰς τοῦ Χρόνη· θὰ σὲ παρουσιάσω ὡς φίλον μου, ἐλθόντα ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Ζαγορᾶς· θὰ εἴπω ὅτι ζητεῖς ὑπηρεσίαν, ὁ Χρόνης θὰ τὸ πιστεύσῃ, καὶ, ἀφοῦ ἐγὼ σὲ συνιστῶ, ἐννοεῖται ὅτι θὰ σὲ παραλάβῃ. Πρόσεξε νὰ παίξῃς καλὰ τὸ μέρος σου, διότι εἰς σὲ στέκει νὰ μὲ ἐκδικήσῃς.

Στράτος. — Ὡραῖα!

Κίσσας. — Ἐγὼ λοιπὸν πηγαίνω νὰ ἀνταλλάξω τοὺς τρεῖς λόγους μου μὲ τὸν Χρόνην. Ἂν μὲ δεχθῇ ὡς γαμβρόν του, μένεις ὅσας ἡμέρας θέλεις καὶ ἔπειτα ἀναχωρεῖς ἡσύχως, καὶ ἀναγγέλλεις εἰς τοὺς συντρόφους κλέπτας αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν. Ἂς ἔλθουν τότε ὅλοι· θὰ εὕρουν τὴν θύραν μου ἑτοίμην νὰ τοὺς δεχθῇ, καὶ τὴν χεῖρά μου νὰ τοὺς προστατεύσῃ κατὰ παντὸς κινδύνου. Ἂν δὲ ἐξ ἐναντίας δὲν μὲ δεχθῇ ὁ Χρόνης, τότε σὺ μένεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ἐγὼ δὲ ζητῶ ἄδειαν διὰ ὀλίγας ἡμέρας μὲ μίαν πρόφασιν, καὶ τρέχω εἰς τοὺς συντρόφους. Ποῦ μένουν εἶπες;

Στράτος. — Εἰς ταῖς ἑπτὰ βρυσοῦλες.

Κίσσας. — Καλά· γνωρίζω τὸ μέρος τοῦτο. Ὡς τόσον σὺ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου φέρεις ἐδῶ τὸν Φλῶρον μὲ ἀπάτην. Ἐγὼ, ἅμα ὑπάγω εἰς τὸ λιμέρι, θὰ στείλω ἐδῶ τρεῖς ἀπὸ τοὺς καλητέρους συντρόφους νὰ παραμονεύουν. Τὸ σύνθημά των θὰ ἦνε τρεῖς πυροβολισμοὶ, ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου· σὺ τοὺς ἀνταποκρίνεσαι μὲ τέταρτον, καὶ τότε αὐτοὶ ὁρμοῦν, τοῦ πέρνουν τὰ ὅπλα, σὲ βοηθοῦν νὰ τὸν δέσῃς καὶ μοῦ τὸν φέρεις δεμένον ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸ λιμέρι. Πρόσεξε ὅμως καλά· σὲ εἰδοποιῶ καὶ τοῦτο· ὁ Φλῶρος εἶνε γενναῖος καὶ ἀποφασιστικὸς, καὶ χρειάζεται προσοχὴ μήπως σᾶς φύγῃ.

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Ὅσον δ' αὐτὸ μεῖνε ἥσυχος, ἀρχηγέ· ἠξεύρω ἐγὼ τί θὰ κάμω. Ἀλλὰ δὲν μὲ λέγεις τὸν Φλῶρον τί τὸν θέλεις; σὺ ἀγαπᾷς τὴν Δέσπω· καλήτερον δὲν εἶνε ἀντὶ τοῦ Φλώρου νὰ συλλάβω ἐκείνην, καὶ νὰ σὲ τὴν φέρω εἰς τὸ λιμέρι; Ὁ Φλῶρος τότε καὶ ὁ Χρόνης ἂς στέκονται ἀπὸ μακρὰν νὰ τὴν βλέπουν καὶ νὰ χάσκουν.

Κ ί σ σ α ς. — Ὄχι, Στράτε! ὁ κλέπτης, ὁ γενναῖος ποτὲ δοῦλος τῆς γυναικὸς δὲν πρέπει νὰ γίνεται. Τὴν ἀγαπῶ ἐγὼ τὴν Δέσπω, τὴν θέλω, ἀλλὰ καὶ τὴν μισῶ, διότι βλέπω ὅτι δὲν μὲ καταδέχεται. Τουφέκι καὶ βράχοι καὶ λαγκάδια καὶ Δέσπω τί σχέσιν ἔχουν; Ἐγὼ τὴν ἤθελα κλεισμένην εἰς τοῦ πατρός της τὸν οἶκον νὰ τὴν ἔχω τῆς λεβεντιᾶς καμάρι· νὰ σπογγίζῃ τὸν ἱδρῶτα τῆς μάχης ἀπὸ τὸ μέτωπόν μου, καὶ νὰ ἀκουμβᾷ τὸ εὔμορφον πρόσωπόν της εἰς τὰ λογκωμένα μου στήθη. Ἀλλ' ἂν δὲν θέλῃ, ἐκδίκησις! Ἀπ' τοῦ κλέπτου τὸ μυστικὸ καὶ ἀμίλητο λιμέρι γυναῖκα ὄχι ποτέ! εἶνε ἀτιμία, καὶ προκοπὴν δὲν βλέπει ὅστις ἔρωτα καὶ μάχην ἔχει τὸ ἴδιο. Ἡ γυναῖκα εἶνε τὸ σύνθημα τῆς δειλίας, ἐνῶ ὁ ἄνδρας εἶνε ἡ φλὸξ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀνδρίας... Καὶ ἔπειτα ἂν βλέπω πῶς ἄλλον θέλει καὶ προτιμᾷ, καὶ μοῦ ἀνάψῃ ὀργὴ τὰ μαῦρα στήθη;.. τότε καλήτερα αὐτὸν τὸν ἄλλον νὰ τὴν κάμω νὰ κλαύσῃ πικρά! Ναί, Στράτε, τὸν Φλῶρον καλήτερα· αὐτὸν θέλω ἐγώ, αὐτοῦ τὸ αἷμα διψῶ καὶ μαζὴ μὲ αὐτὸν θὰ σφάξω καὶ ἐκείνην καὶ τὸν πατέρα της!.. Τώρα ὁ ἥλιος, βλέπεις, ἐπρόβαλεν· ὥρα δὲν μᾶς μένει νὰ ἀργοπορῶμεν. Γνωρίζεις πῶς θὰ φερθῇς, Στράτε· νὰ σὲ ἰδῶ θέλω. Ἐμπρὸς λοιπόν! θάρρος, καρδία καὶ δεξιότης!

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Θέλεις μὲ ἰδεῖ· ἡσύχασε.

Κ ί σ σ α ς. — Μίαν λέξιν ἀκόμη, Στράτε. Ὁρκίσου νὰ φυλάξῃς μυστικὰ μέχρι θανάτου αὐτὰ τὰ σχέδιά μας. Γνωρίζεις ὅτι οἱ κλέπται οἰωνὸν κακὸν νομίζουν τὸν ἔρωτα καὶ προάγγελον τῆς καταστροφῆς των.

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Δίκαιον ἔχεις· ὁρκίζομαι.

Κ ί σ σ α ς. — Ἰδού· λάβε τὴν χεῖρά μου, ὦ Στράτε· σὲ ὑπόσχομαι ἀγάπην καὶ φιλίαν.

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Καὶ ἐγὼ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν.

Κ ί σ σ α ς. — Λοιπὸν τὸ σύνθημά μας τρεῖς τουφεκοβολαί.

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Καὶ ἰδική μου μία.

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ θὰ μὲ ἐνταμώσῃς;

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Εἰς ταῖς ἑπτὰ βρυσοῦλες.

Κ ί σ σ α ς. — Πηγαίνωμεν!

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ προαύλιον πύργου, καὶ εἰς τὸ βάθος κῆπον περίφρακτον.

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΧΡΟΝΗΣ καὶ ΔΕΣΠΩ.

Χ ρ ό ν η ς. — Πλησίασε, Δέσπω· ἔχω νὰ σὲ ὁμιλήσω ἰδιαιτέρως, καὶ διὰ τοῦτο σὲ ἐπροσκάλεσα ἐδῶ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πύργου. Θὰ σὲ ἐρωτήσω περὶ πράγματος σπουδαίου, καὶ θέλω νὰ μὲ ἀποκριθῇς ἐλευθέρως. Εἶμαι πατὴρ σου, Δέσπω, καὶ μήτηρ σου ἀκόμη, διότι σὺ μητέρα δὲν ἐγνώρισες· ἦσο μικρὰ ἀκόμη, ὁπόταν σὲ ἔσφιγξεν εἰς τὴν θερμήν της μητρικὴν ἀγκάλην, καὶ τὸ τελευταῖον μὲ εἶπε χαῖρε! Ἀπέθανεν ἐκείνη, καὶ σὺ μοὶ ἔμεινες ἡ μόνη παρηγορία καὶ ἡ ἀνάμνησίς της· σύ, τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖόν μου τέκνον, τὸ σπλάγχνον μου! Εἰς τῆς ζωῆς σου τὴν πορείαν σὲ εἶδα καλήν, ἀθῶαν, ὑπήκοον καὶ ἐργατικήν, καὶ φαντάζεσαι βέβαια πόσην ἠσθάνθη χαρὰν διὰ τοῦτο ἡ πατρική μου καρδία. Εἴκοσι ἀνοίξεις τώρα στέφουν τὸ μέτωπόν σου, καλή μου κόρη, καὶ εἶνε πλέον καιρὸς τοῦ γάμου τὸ στεφάνι νὰ βραβεύσῃ τὴν ἀρετήν σου τὴν τόσην . . . Ἀλλὰ γνωρίζω τί θὰ εἰπῇ ὁ γάμος, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ ποτὲ νὰ ἔλθῃ μία ὥρα, καθ' ἣν νὰ εἴπῃς ὅτι ἐγὼ ὑπῆρξα τῶν συμφορῶν σου ἡ αἰτία. Ὄχι! μόνη μου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἐπιθυμία εἶνε νὰ σὲ βλέπω εὐτυχισμένην συμβίαν νὰ ἀνακουφίζῃς τὰ γηρατεῖά μου, καὶ ὅταν πέτρα ψυχρὰ θὰ μὲ σκεπάζῃ, νὰ ἔλθῃς μίαν ἡμέραν εἰς τὸν τάφον τοῦ γηραιοῦ πατρός σου, καὶ νὰ χύσῃς ἐπ' αὐτοῦ δάκρυα εὐγνωμοσύνης καὶ εὐλογίας. Μεγάλην λύπην θὰ ἠσθανόμην, Δέσπω, ἂν ἠναγκαζόμην νὰ σὲ ἀποξενωθῶ. Ἀλλὰ τώρα τοιοῦτόν τι δὲν θὰ συμβῇ. Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον κρίνῃς ἄξιον νὰ γίνῃ σύζυγός σου, ἐδῶ σιμά μου θὰ ζήσῃ· εὐτυχία, πλούτη, τιμὴ καὶ δόξα στολίζουν τὸν οἶκον τοῦ γερο-Χρόνη· αὐτὸς ἂς γίνῃ αὐθέντης, καὶ ἂς τὰ ἀπολαύσῃ ὅλα· αὐτὸς ἂς μείνῃ διάδοχός μου. Λοιπὸν λέγε μου τώρα· τόσοι καὶ τόσοι Ἀρματωλοὶ προσμένουν ἕν σου μόνον νεῦμα. Ἐγὼ θὰ σὲ ἀκούσω μὲ προθυμίαν, καὶ θὰ σεβασθῶ τὴν ἐκλογήν σου· ἠξεύρω ὅτι, τιμία καὶ ἀγαθὴ ὡς εἶσαι, τίμιον νέον καὶ ἀγαθὸν θὰ θελήσῃς.

Δ έ σ π ω. — Καλέ μου πάτερ, σὲ εὐχαριστῶ! Γνωρίζω τὴν ἀγαθήν σου καὶ πατρικὴν καρδίαν, γνωρίζω πόσον μὲ ἀγαπᾷς, καὶ θέλω αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας σου καὶ νὰ βρέξω μὲ δάκρυα στοργῆς καὶ εὐγνωμοσύνης τὰ γόνατά σου. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι τὴν εὐτυχίαν, ἥτις μὲ περιμένει, σὺ μόνος εἶσαι κατάλληλος νὰ ἴδῃς· νομίζω ὅτι ἡ πατρική σου καρδία ἐσκέφθη ποῖον πρέπει νὰ λάβω σύζυγον. Ἡ καλὴ θυγάτηρ πρέπει νὰ ὑπακούῃ προθύμως εἰς τῶν γονέων τὰς ἱερὰς θελήσεις, καὶ νὰ σέβεται αὐτάς· καὶ ἂν ἀκόμη ὄνειρα ἀγάπης σκοτίζωσι τὴν τρυφεράν της καρδίαν, καὶ ἂν ὁ ἔρως...

Χ ρ ό ν η ς. — Τὴν ἀρετήν σου καλῶς γνωρίζω, θύγατερ. Σὲ τὸ προεῖπον ποία εἶνε ἡ θέλησίς μου. Ἐκφράσθητι λοιπὸν ἐλευθέρως· μὴ συγχέλλεσαι, καὶ ἂν ἀκόμη ἀγάπη σὲ σύρῃ πρὸς κανένα. Τὸ μυστικόν σου αὐτό, καλή μου Δέσπω, χύσε ἐδῶ εἰς τοῦ γηραιοῦ πατρός σου τὴν φιλόστοργον καρδίαν. Εἰπέ με, μήπως ὑπάρχει κανεὶς νέος, ὁ ὁποῖος στολίζει γλυκὰ γλυκὰ τὰ ἀθῶα ὄνειρά σου; Τίς εἶνε; εἰπέ τον. Ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦνε αὐτός, σὲ δίδω ἀπὸ τοῦδε τὸν λόγον μου, Δέσπω, ὅτι εἶνε ἰδικός σου.

Δ έ σ π ω. — Ἴσως τὸ πρόσωπόν μου σοὶ παριστᾷ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὦ πάτερ, πόσον τεταραγμένη εἶμαι. Ἄφες, σὲ ἱκετεύω, αὐτὰς τὰς σκέψεις· ἄλλοτε ἴσως θὰ αἰσθανθῶ τὴν θέλησιν νὰ τὰς λάβω καλῶς ὑπ' ὄψιν. Ἀκόμη καιρὸν νομίζω ὅτι ἔχω. Εἴκοσι μόλις ἀνοίξεις ἐρράνον τὴν κόμην μου μὲ ἄνθη. Ἄφες λοιπόν, ὦ πάτερ, ἄφες ...

Χ ρ ό ν η ς. — Ὄχι, ὦ κόρη προσφιλής· ἐπιθυμῶ, πρὶν τοῦ θανάτου οἱ κρυεροὶ δάκτυλοι κλείσωσι τοὺς ὀφθαλμούς μου, νὰ σὲ ἴδω εὐτυχῆ καὶ ἀποκατασταθεῖσαν· σύζυγον τέλος πάντων, ἔχουσαν εἰς τὸ πλευρόν σου καλὸν προστάτην. Καὶ τότε θὰ κλείσω ἐν εἰρήνῃ τοὺς ὀφθαλμούς μου, θὰ μείνω ἥσυχος καὶ ἐντὸς τοῦ τάφου, καὶ ἡ ψυχή μου ἐλευθέρα θὰ πετάξῃ ἐκεῖ ἐπάνω.

Δ έ σ π ω. — Ἠξεύρω πόσην ἔχει στοργὴν καὶ φίλτρον ἡ πατρική σου καρδία. Ὦ πάτερ, ἐὰν μέχρι τοῦδε σὲ ἠγάπων, τώρα θὰ σὲ λατρεύω, ψυχὴ ἁγία! Θέλεις λοιπὸν νὰ ἀκούσῃς;

Χ ρ ό ν η ς. — Ὤ! ναί, τὸ θέλω. Καὶ ἀκόμη σὲ δίδω τὸν λόγον μου ὅτι θὰ προσκαλέσω αὐτόν, ὁστισδήποτε καὶ ἂν ἦνε, νὰ λάβῃ ἀμέσως τὴν συγκατάθεσίν μου. Εἶνε Δευτέρα σήμερον, καὶ τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ παρεκκλῆσι ἂς γίνῃ μάρτυς τῶν γάμων σας. Ὦ Δέσπω, κόρη προσφιλής! ἡ κεφαλή μου ἐλευκάνθη ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἐτῶν, καὶ θέλω νὰ σὲ ἴδω φοροῦσαν τὴν νυμφικήν σου ἐσθῆτα πρὶν ἢ ἐνδυθῶ ἐγὼ τοῦ τάφου τὰ σάβανα. Εἰκοσιπέντε χρόνους Ἀρματωλὸς, διῆλθον τόσους κινδύνους καὶ τόσας ὑπέστην κακουχίας· καὶ τώρα, ὁπόταν ἀνδρία καὶ νεότης μὲ ἄφησαν, τώρα, ὁπόταν εἰς τὴν ἰσχνήν μου μέσην δὲν ἁρμόζει πλέον ζώνη χρυσῆ οὐδὲ ὅπλον βαρύ, τώρα, ὅταν οἱ χρόνοι καὶ ἡ ἡλικία μὲ ἔκαμον ἀπόμαχον, ἓν μόνον πρᾶγμα ἔχω ὁ γηραιὸς στολίδι, μίαν παρηγορίαν τοῦ οἴκου μου· σὲ, Δέσπω, κόρη μου γλυκεῖα! Ἡ εὐτυχία, ἡ τύχη, τὸ μέλλον σου, αὐτὰ φαιδρύνουν τὸν νοῦν μου. Ὅθεν, ἀφοῦ τοσάκις ἐσκέφθην, μόλις σήμερον σὲ ἐκάλεσα νὰ μάθω ποίαν ἰδέαν ἔχεις σχηματισμένην. Γνωρίζω πόσον ταράττεται καὶ παλαίει μία παρθένος, ὅταν πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ τὴν ἐκλογήν της ἐνώπιον τῶν γονέων. Λέγε λοιπόν· ὁμίλει, Δέσπω.

Δ έ σ π ω (*ἐν ταραχῇ*). — Θὰ τὸ εἰπῶ διὰ νὰ σὲ ὑπακούσω, καλέ μου πάτερ· ἀλλά... (*Καθ' ἑαυτήν*). Ὤ! πῶς κτυπᾷ αὐτὴν τὴν ὥραν τὸ στῆθος μου! Φλῶρε, ἂν ἤξευρες....

Χ ρ ό ν η ς.— Πλὴν τί δισάζεις, θύγατερ; συγχέλλεσαι;

Δ έ σ π ω.— Ἄ! ὄχι! Εἶπα.... εἶπα.... ὅτι καλὴν ἰδέαν ἐσχημάτισα.... διὰ τὸν νέον ἐκεῖνον....

Χ ρ ό ν η ς. — Ποῖον;

Δ έ σ π ω. — Τὸν νέον Ἀρματωλὸν ἐκεῖνον, τὸν φίλον τοῦ ἐξαδέλφου Δημαρᾶ.

Χ ρ ό ν η ς. — Ἄ! τὸν Φλῶρον;

Δ έ σ π ω. — Ναί, τὸν Φλῶρον!

(Καλύπτει τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖρας.)

Χ ρ ό ν η ς. — Καλά, θύγατερ· πλὴν διατί καλύπτεις τὸ πρόσωπόν σου; Εἶμαι πατήρ σου, καὶ ὅταν ἐμὲ ἐκλέγῃς παρήγορον καὶ φύλακα τοῦ μυστικοῦ σου, ἡσύχασε. Σοὶ προϋπεσχέθην ὅτι τὰ πάντα θέλω πράξει πρὸς εὐδαιμονίαν σου. Μὲ ἀρέσει τῳόντι αὐτὸς ὁ νέος Φλῶρος· εἶνε ἀνδρεῖος, ἔχει πλοῦτον, κατάγεται ἀπὸ γένος λαμπρὸν καὶ τὸν στολίζει ἡ ὡραιότης. Βλέπω, κόρη μου, ὅτι καὶ σὺ ἐπικυρόνεις τὴν ἐκλογήν μου. Αὐτὸν ἐπόθουν καὶ ἐγὼ νὰ σὲ ἀφήσω ὡς σύντροφόν σου καὶ σύζυγον. Τόσον ἀρκεῖ· πήγαινε τώρα, καὶ ἐγὼ θὰ φροντίσω διὰ τὰ περαιτέρω. Τὴν εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ νὰ ἔχῃς, θύγατερ! εἶμαι εὐτυχὴς αὐτὴν τὴν ὥραν καὶ ὑπερευχαριστημένος, καὶ τῆς δυστυχοῦς μητρός σου ὁ τάφος νομίζω ὅτι βλαστάνει ῥόδα καὶ κρίνα.

Δ έ σ π ω (*ἐν συγκινήσει*). — Σὲ εὐχαριστῶ, ὦ πάτερ! ἡ φωνή μου ἀδυνατεῖ νὰ παραστήσῃ πόσον σὲ ἀγαπῶ καὶ σὲ σέβομαι. Ὤ! ἄφες νὰ ἀσπασθῶ μὲ σέβας αὐτὴν τὴν χεῖρα.

(Ἀσπάζεται τὴν χεῖρά του, ἐκεῖνος δὲ τὴν φιλεῖ εἰς τὸ μέτωπον. Ἡ Δέσπω ἀναχωρεῖ.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΧΡΟΝΗΣ.

Εὐλογημένη κόρη! Τώρα πρέπει νὰ προσκαλέσω τὸν Φλῶρον, καὶ νὰ τῷ γνωστοποιήσω τὴν ἀπόφασίν μου. Ὁ τρόπος του πολλάκις μὲ ἔκαμε νὰ ἐννοήσω ὅτι ἀγαπᾷ τὴν Δέσπω, καὶ νομίζω ὅτι εὐχαρίστως θὰ τὸ παραδεχθῇ. Αὐτὸς ἂς ἦνε ὁ διάδοχός μου· ἔχει προσόντα πολλὰ, φεγγοβολᾷ ἡ τόλμη εἰς τὸ λαμπρόν του πρόσωπον, καὶ οἱ Ἀρματωλοί μου ὅλοι ἀγάπην καὶ σέβας τρέφουν πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ἓν πρᾶγμα μὲ θλίβει ἐγκαρδίως· πολλάκις ὑπεσχέθην τὴν Δέσπω εἰς τὸν Κίσσαν, πρὶν ἔλθῃ ὁ Φλῶρος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου· τότε ἡ Δέσπω ἦτο μικρὰ ἀκόμη, καὶ ὁ Κίσσας πολλάκις μὲ εἶπεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ τοῦ τὴν δώσω, διότι μόνος αὐτὸς τότε διέπρεπε μεταξὺ τῶν ἄλλων Ἀρματωλῶν· ἀλλ' ἔπειτα ἦλθεν ὁ Φλῶρος, καὶ τὰ πράγματα ἤλλαξαν. Τὸ πρᾶγμα θὰ λάβῃ πέρας ὅπως τὸ ὑπεσχέθην εἰς τὴν θυγατέρα μου, καὶ ὅπως τὸ θέλω. Ἐκτὸς τούτου ὁ Κίσσας εἶνε νόθος· πῶς θὰ τιμήσῃ τοῦ Χρόνη τὴν οἰκίαν εἷς νόθος; Ἔπειτα καὶ ἡ Δέσπω οὔτε νὰ ἀκούσῃ θέλει τὸ ὄνομά του· δι' αὐτὴν τὸ πᾶν εἶνε ὁ Φλῶρος. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ προσκαλέσω τοὺς Ἀρματωλούς μου καὶ νὰ τοῖς κοινοποιήσω τὸ πρᾶγμα, ἀφοῦ ἴδω τὸν Φλῶρον· καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χαρὰ θὰ ἀντιλαλήσῃ εἰς τὸ μέρος τοῦτο, καὶ ἡ Δέσπω, τὸ εὔμορφο λουλοῦδι τῆς στοργῆς μου, θὰ φορέσῃ στεφάνι γάμου. (*Ὑπάγων πρὸς τὸ μέρος τῆς θύρας.*) Κέντρε!

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΧΡΟΝΗΣ, ΚΕΝΤΡΟΣ.

Κ έ ν τ ρ ο ς (*ἐμφανιζόμενος*).—Ὁ ἀρχηγὸς μ' ἐκάλεσε;

Χ ρ ό ν η ς. — Ναί, Κέντρε. Ὕπαγε νὰ εὕρῃς τὸν Φλῶρον, καὶ εἰπέ τον ὅτι τὸν θέλω νὰ ἔλθῃ τώρα ἐδῶ· ἔχω ἀνάγκην νὰ τὸν ὁμιλήσω.

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ἀμέσως, ἀρχηγέ μου· πηγαίνω νὰ τὸν εὕρω.

Χ ρ ό ν η ς. — Τίποτε νέα, Κέντρε, ἠξεύρεις;

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ὄχι· ὁ Κίσσας μόνον ἦλθε πρὸ ὀλίγου ἐδῶ μὲ ἕνα ξένον, καὶ μὲ ἐρωτοῦσε ἂν ἦσαι ἐδῶ ἢ ὄχι.

Χ ρ ό ν η ς. — Καὶ πόθεν εἶναι ὁ ξένος του σὲ εἶπε;

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ὄχι· πλὴν φαίνεται νὰ ἦνε φίλος του στενός.

Χ ρ ό ν η ς. — Καλά· πήγαινε σὺ τώρα, καὶ ἐκεῖνος ἐὰν μὲ θέλῃ θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ ἐνταμώσῃ.

(Ὁ Κέντρος κάμνει σημεῖον ὑποκλίσεως καὶ ἀναχωρεῖ· μετ' αὐτὸν δὲ καὶ ὁ Χρόνης.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ κομψὸν διάδρομον μὲ παράθυρον ἀνοικτὸν εἰς τὸ βάθος.

ΔΕΣΠΩ, εἶτα ΦΛΩΡΟΣ.

Δ έ σ π ω. — Σὲ εὐχαριστῶ, ὦ Θεέ μου! Τὸ βάθος τῆς ἀθώας μου καρδίας σὺ τὸ εἶδες· γνωρίζεις πόσον ἁπλῆ καὶ ἀγαθὴ εἶνε, καὶ διὰ τοῦτο μὲ ἀνταμείβεις καὶ μὲ χαρίζεις τὸν Φλῶρον. Κλίνω τὸ γόνυ ἐνώπιόν σου, Ὕψιστε, καὶ δοξάζω τὸ ἅγιον ὄνομά σου. Ὦ! ποσάκις δὲν ἤκουσες τὴν προσευχήν μου νὰ συνοδεύῃ τὸ ὄνομα τοῦ Φλώρου! ποσάκις δὲν μὲ εἶδες αὐτὰς τὰς χεῖρας νὰ ὑψόνω εἰς τὸν οὐρανόν, ἱκετεύουσά σε τὸν Φλῶρον νὰ μὲ δώσῃς! Τὸν ἀγαπῶ, καὶ ἡ ἀγάπη εἶνε δρόσος ζωογόνος, τὴν ὁποίαν χύνεις ἀπὸ τὰ ὕψη διὰ νὰ βαλσαμόνῃ τὰ ἔρ-ψυχά σου ἄνθη! Θεέ μου, σὲ εὐχαριστῶ! (*Ὁ Φλῶρος εἰσέρχεται ἀπαρατήρητος, ἵσταται καὶ ἀκούει.*) Σὲ ἀγαπῶ, ὦ Φλῶρε! Θὰ γίνῃς πλέον ἰδικός μου! τὸ ἤκουσα, ψεῦμα δὲν εἶνε. Αἰσθάνομαι νὰ πάλλῃ εἰς τὸ ὄνομά σου....

Φ λ ῶ ρ ο ς (*πλησιάζων.*) — Δέσπω, ἁγνὴ καὶ ὡραία παρθένος! σὲ ἤκουσα· ἀκόμη ἕως τώρα λόγον ἐρωτικὸν τὰ χείλη αὐτὰ δὲν ἐπρόφερον, καὶ τὸν ἔρωτά σου εἶχα μυστήριον κλεισμένον ἐδῶ εἰς τὰ ἀνδρικά μου στήθη. Πολλάκις ἦλθεν εἰς τὰ χείλη μου ὁ λόγος, πολλάκις ἦλθε στιγμὴ, καθ' ἣν ᾐσθάνθην ὅτι ἠδυνάμην νὰ σὲ εἴπω: « σὲ ἀγαπῶ, ὦ Δέσπω! » Ἀλλ' ὁσάκις εὑρέθην ἐνώπιόν σου, μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ὁ κόσμος, τὸ πᾶν κατέπιπτε διὰ νὰ σβύσῃ τοῦ ἔρωτος τοὺς λόγους. Ὁσάκις ἦλθον σιμά σου, ᾐσθάνθην νὰ τρέμω καὶ νὰ χάνω τὴν φωνήν μου, τὸ φῶς μου, τὴν ζωήν μου. Οἱ ὀφθαλμοί μου κατέπιπτον ἀκουσίως μου χαμαί, καὶ ἡ γλῶσσά μου οὔτε λέξιν νὰ ἀρθρώσῃ ἠδύνατο. Ἦσο δι' ἐμὲ εἰκὼν, ἥτις, κλεισμένη εἰς ἐρημοκκλῆσι, βλέπει νὰ στέκῃ ἐμπρός της ὁ λύχνος, ἀλλὰ τὴν χεῖρα τοῦ λατρευτοῦ της δὲν βλέπει νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν ἀνάψῃ ἀπὸ τὸν φόβον τῆς ἐρημίας.

(Ὁ Κίσσας προβάλλει ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ ἀκροᾶται).

Κ ί σ σ α ς (*ἐκ τοῦ παραθύρου πάντοτε*). — Αὐτὸς κ' ἐκείνη!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Πλὴν τώρα, ὅταν ἤκουσα αὐτὰ τὰ τρυφερά σου καὶ τὰ παρθένα χείλη νὰ προφέρουν τὸ ὄνομά μου... τώρα, ὅταν σὲ βλέπω γονατισμένη νὰ ἱκετεύῃς τὸν Ὕψιστον καὶ δάκρυα νὰ χύνῃς δι' ἐμὲ, Δέσπω...

Κ ί σ σ α ς. — Τὸν ἀγαπᾷ λοιπόν! ὦ λύσσα! ὦ μανία!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Τώρα καὶ ἐγὼ θὰ γονατίσω ἐμπρός σου, ὦ ἀξιολάτρευτος νεᾶνις, καὶ τόσων χρόνων ἀγάπην θερμὴν θὰ σὲ ἐκφράσω. Δέσπω, τὰ εἰκοσιπέντε μου ἔτη, ἡ ἀνδρία μου, ἡ δόξα, ἡ ζωή μου, τὰ πάντα εἶνε ἰδικά σου!

Κ ί σ σ α ς. — Ἡ ζωή σου, Φλῶρε, εἶνε ἰδική μου!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Μὲ ἀγαπᾷς, ὦ Δέσπω; εἰπέ το, νὰ τὸ ἀκούσω μίαν φορὰν ἀκόμη.

Δ έ σ π ω. — Ἂν σὲ ἀγαπῶ, ὦ Φλῶρε; Ἰδέ με καλὰ εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ θὰ τὸ ἀναγνώσῃς ἐπ' αὐτοῦ. Εἶνε ἡ ψυχή μου ὅλη ἰδική σου!

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ ἐγὼ ἰδικός σας! (*Πρὸς τὸν Στράτον, ὅστις προκύπτει ὁμοίως ἀπὸ τοῦ παραθύρου*).—Ἀκούεις, Στράτε;

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Σὲ εὐχαριστῶ· μὲ φαίνεται ὅτι οἱ πόδες μου δὲν πατοῦν τὴν γῆν. Παρθένος ἠγαπημένη καὶ ἀξιέραστος! ὁ οὐρανὸς ἀνοιγοκλείει αὐτὴν τὴν ὥραν, καὶ νομίζω ὅτι ἀκούω ἀγγέλων μελῳδίας.

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ ἐγὼ τοῦ Ἅδου τὴν σάλπιγγα!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Νομίζω ὅτι βλέπω γλυκύτατα ὄνειρα, ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα βαλσαμόνουν πολλάκις τὸν ὕπνον. Ἀλλὰ τί λέγω; Σὺ, Δέσπω, δὲν εἶσαι ὄνειρον· σὲ βλέπω, σὲ ἀκούω, εἶσαι σιμά μου, καὶ ἐγὼ εὑρίσκομαι πλησίον σου.

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ ἐγὼ σιμά σας. Αἷμα θὰ σβύσῃ τὰ ὄνειρά σας!

Δ έ σ π ω. — Φλῶρε, ἀρκεῖ ὅσα εἴπομεν ἕως τώρα· πήγαινε, ἀφοῦ εἶσαι πλέον βέβαιος ὅτι ἡ Δέσπω σὲ μόνον ἀγαπᾷ.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Οὐράνια!

Κ ί σ σ α ς. — Καταχθόνια!

Δ έ σ π ω. — Τοῦ ἔρωτός σου τὴν ἔκφρασιν πιστεύω νὰ ἀποδείξῃς ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, καθ' ἣν θὰ ἀκούσῃς φωνὴν νὰ σὲ καλέσῃ καὶ νὰ σοὶ προσφέρῃ ὅ,τι ποθεῖς καὶ ἀγαπᾷς. Ἴσως δὲν εἶνε μακρὰν ἡ πολυπόθητος στιγμὴ ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ σὲ καλέσουν νὰ ἀκούσουν ἀπὸ τὸ στόμα σου ὅτι θέλεις καὶ ἀγαπᾷς τὴν Δέσπω, καὶ ὅτι στέργεις φαιδραὶ νὰ ἀνάψουν αἱ δᾷδες τοῦ Ὑμεναίου καὶ νὰ φωτίσουν χαριτωμένον ζεῦγος, Δέσπω καὶ Φλῶρον.

Κ ί σ σ α ς. — Ὄχι! δὲν θέλει ἔλθει ποτὲ αὐτὴ ἡ ὥρα!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Τί λέγεις, Δέσπω; γνωρίζεις ἴσως κἄτι· εἰπέ το. Σὺ μὲ αὐτούς σου τοὺς λόγους ὑψόνεις τὸν νοῦν μου εἰς παραδείσου ὄνειρα καὶ ἐκστάσεις.

Κ ί σ σ α ς. — Καὶ ἐμὲ στέλλεις εἰς τοῦ Ταρτάρου τὰ βάθη!

Δ έ σ π ω. — Περίμεινον ὀλίγον, καὶ θὰ μάθῃς τὰ πάντα.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Σὲ ὑπακούω καὶ περιμένω, καί τοι βιαίους παλμοὺς αἰσθανόμενος εἰς τῆς καρδίας μου τὰ βάθη. Ἀλλὰ, γλυκεῖα μου παρθένος, ἄφες αὐτὰ τὰ φλογισμένα μου χείλη ἓν φίλημα μὲ σέβας νὰ ἐπιθέσωσιν εἰς τὸ δροσερὸν καὶ παρθένον μέτωπόν σου!

(Προβαίνει διὰ νὰ τὴν ἀσπασθῇ.)

Κ ί σ σ α ς (*σύρων πιστόλιον καὶ ὑψῶν αὐτό.*) — Πρὶν τὴν φιλήσῃς, ἂς σὲ φιλήσῃ τὸ βόλι!

Δ έ σ π ω. — Στάσου! δὲν εἶμαι ἐγὼ Φράγκισσα! Ἑλληνοποῦλα, Φλῶρέ μου, εἶμαι! Ἑλληνοποῦλα παρθένον ποῖος θὰ ἐγγίσῃ; τῆς παρθενίας της τὴν ῥοδινὴ εὐωδία ποῖος θὰ ἀφαιρέσῃ μὲ φλογερὸν ἔρωτος φίλημα; Ὄχι! ἀποσύρθητι, Φλῶρε! Σὲ ἀφίνω· ἠξεύρω Ἑλληνὶς κόρη ἕως ποῦ πρέπει νὰ ἀγαπᾷ.

(Ἀπέρχεται.)

Κ ί σ σ α ς. — Ἄχ! ἀναπνέω! Τὸ φίλημά της δὲν εἶδες, καὶ ὁρκίζομαι ὅτι δὲν θέλεις προφθάσει νὰ τὸ ἰδῇς.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Συγχώρει! παρεφέρθην· συγχώρει, λέγω, ἀγαπημένη Δέσπω!

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΦΛΩΡΟΣ, ΚΕΝΤΡΟΣ.

(Ὁ Κίσσας καὶ ὁ Στράτος ἵστανται πάντοτε ὄπισθεν τοῦ παραθύρου.)

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Εἶσαι ἐδῶ, Φλῶρε;

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἀφοῦ μὲ βλέπεις.

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ὁ ἀρχηγός μας ὁ Χρόνης μὲ στέλλει νὰ σὲ ζητήσω.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Καὶ τί μὲ θέλει σὲ εἶπε;

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ὡς φαίνεται ἔχει ἀνάγκην νὰ σὲ ὁμιλήσῃ, διότι μὲ εἶπε νὰ ὑπάγω παντοῦ καὶ νὰ σὲ ζητήσω.

Κ ί σ σ α ς. — Ὦ! ἐννοῶ τί τρέχει!

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Καὶ εἶπε μόνον ἐμὲ νὰ εὕρῃς καὶ νὰ προσκαλέσῃς;

Κ έ ν τ ρ ο ς. — Ναί, Φλῶρε· ἦτο μάλιστα πολὺ εὔθυμος.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἔρχομαι ἀμέσως. (*Ὁ Κέντρος ἀναχωρεῖ*). Ἴσως ἡ Δέσπω ἐγνώριζε τί τρέχει, καὶ μὲ εἶπεν ὅτι ἡ ὥρα τοῦ γάμου ἐγγίζει. Τώρα τὰ ὄνειρα τοῦ Κίσσα σβύννονται πλέον.

Κ ί σ σ α ς. — Ὄχι, πρὶν σβύσῃ ἡ μισητή σου ζωή!

(Ἀποσύρεται ἀπὸ τὸ παράθυρον.)

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἂς ὑπάγω νὰ μάθω τί τρέχει.

(Ἀναχωρεῖ.)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΚΙΣΣΑΣ καὶ ΣΤΡΑΤΟΣ.

Κ ί σ σ α ς. — Τοὺς εἶδες, Στράτε; ἤκουσες ὁποίους λόγους ἐρώτων ἐγλυκοψιθύριζον εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν αἴθουσαν μόνοι καὶ ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου; Ὦ! ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου των δὲν εἶνε πολὺ μακράν!

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Λοιπὸν μὴ στέκῃς· ἀργοπορίας καιρὸς δὲν εἶνε.

Κ ί σ σ α ς. — Θὰ φύγω, ἀλλ' ἡ ἐκδίκησίς μου θέλω νὰ τοὺς φθάσῃ ἀλάνθαστος καὶ ταχεῖα ὡς ἀστραπή. Εἶνε ἀνάγκη νὰ περιμείνω ἀκόμη ὀλίγον διὰ νὰ σὲ συστήσω εἰς τὸν Χρόνην. Ἅμα σὲ δεχθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ σὲ ὀνομάσῃ Ἁρματωλόν του, τότε ἐγὼ φεύγω καὶ εἰς σὲ ἀφίνω τὸ πᾶν. Εἶμαι ὑπερβέβαιος ὅτι θὰ κατορθώσῃς τὸ σχέδιόν μου. Φιλοδοξίαν ἔχει πολλὴν ὁ Φλῶρος καὶ τόλμην, καὶ ἡ παγὶς, τὴν ὁποίαν τὸν ἐστήσαμεν ἐλπίζω νὰ ἐπιτύχῃ· ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἦνε ἰδικός μας, τί λέγεις;

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Τὸ σχέδιόν σου μὲ ἀρέσει· σὲ τὸ εἶπα.

Κ ί σ σ α ς. — Ὡς τόσον ἂς ὑπάγωμεν νὰ ἐνταμώσωμεν τὸν Χρόνην· θὰ εὑρίσκεται τώρα εἰς ὁμιλίαν μὲ τὸν Φλῶρον, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ζητῇ νὰ τὸν κάμῃ γαμβρόν του. Θέλω νὰ τοὺς παραμονεύσω, νὰ ἀκούσω τοὺς λόγους των. Στεκόμεθα ἀπὸ τὴν μικρὰν θύραν τῆς αὐλῆς· ἅμα τοὺς ἰδῶ ὅτι θὰ τελειώσουν, ὠθῶ τὴν θύραν, ἐμβαίνω, σὲ συστήνω καὶ ἀμέσως σὲ ἀφίνω τὴν ὑγείαν· θὰ ζητήσω ἄδειαν ἀπουσίας δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν· ἐννοεῖς;.... Πηγαίνωμεν λοιπόν· ὁ νοῦς μου στρεφογυρίζει ὡς ἀνέμη· θέλω νὰ τοὺς ἀκούσω.... Ἀλλ' ἰδού, ἔρχονται. Ἂς ἀποσυρθῶμεν εἰς αὐτὸν ἐδῶ τὸν διάδρομον διὰ νὰ ἀκούσωμεν ἐδῶθεν.

(Ἀποσύρονται.)

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΧΡΟΝΗΣ καὶ ΦΛΩΡΟΣ.

Χ ρ ό ν η ς. — Φλῶρε, σήμερον θέλω νὰ ἀποδείξω πόσην ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν τρέφω εἰς τὸ ἄτομόν σου.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Σὲ εὐχαριστῶ, ἀρχηγέ!

Χ ρ ό ν η ς. — Μὴ μὲ ὀνομάζῃς πλέον ἀρχηγόν· εἰπέ με πατέρα, πενθερόν σου, ὅ,τι θέλεις· ἀπὸ σήμερον εἶσαι τέκνον μου, καὶ σὲ προτιμῶ ὡς σύντροφον τῆς ἀκριβοῦς μοι θυγατρός. Ἐπιθυμῶ νὰ σὲ καταστήσω διάδοχόν μου, τώρα ὁπόταν τὸ γηραλέον τοῦτο σῶμα κλίνει πρὸς τὸν τάφον. Τὴν ἀρετήν σου γνωρίζω κατὰ βάθος, ὦ νέε· σὲ ἐρωτῶ λοιπὸν νὰ μὲ εἰπῇς εἰλικρινῶς ἂν ἔχῃς εὐχαρίστησιν νὰ γίνῃς σύζυγος τῆς θυγατρός μου. Ὅλα τὰ πλούτη καὶ τὰ ἀγαθά μου εἶνε ἰδικά σας, μετ' ὀλίγον δὲ θὰ ἔχῃς καὶ τὸ Ἁρματωλίκι. Θὰ δείξω εἰς ὅλους τοὺς γνωστούς μας ὅτι ὁ γερο-Χρόνης ἠξεύρει νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀνδρίαν.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Δὲν ἔχω λόγους νὰ παραστήσω τὴν συγκίνησιν, τὴν ὁποίαν αὐτὴν τὴν ὥραν ἡ καρδία μου αἰσθάνεται· κάλλος, δόξαν, τιμὴν, εὐτυχίαν, ὅλα ἐμπρός μου τὰ ἔχυσες συγχρόνως, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἐθάμβωσαν καὶ τὸ στόμα μου μένει κλεισμένον. Σὲ εὐχαριστῶ, καλὲ γέρον· αὐτὸ μόνον αὐτὴν τὴν ὥραν ἠμπορῶ νὰ σὲ εἴπω. Ἀλλὰ νομίζω, ἄλλος ὅτι ἔχει τὸν λόγον σου διὰ τὴν χεῖρα τῆς Δέσπως.

Χ ρ ό ν η ς. — Ποῖος;

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ὁ Κίσσας, ἀρχηγέ μου.

Χ ρ ό ν η ς. — Ὁ Κίσσας; ψεῦδος! ποτὲ σπουδαῖον λόγον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου δὲν ἀντήλλαξα μὲ τὸν Κίσσαν.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Καὶ ἐν τούτοις τὸν ἤκουσα νὰ τὸ καυχᾶται πολλάκις.

Χ ρ ό ν η ς. — Πολὺ ἀπατᾶται! Ἄγνωστος εἶνε ἡ γενεὰ τοῦ Κίσσα, καὶ δὲν μοῦ ἦλθε ποτὲ εἰς τὴν ἰδέαν τοιοῦτο πρᾶγμα. Ἴσως πολλάκις τὰς ἀστειότητάς μου ἐξέλαβεν ὡς σπουδαιολογίας.

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Ἂν ἔχῃ οὕτω, ἰδοὺ λάβε τὴν χεῖρά μου· σὲ ἀναγνωρίζω πατέρα, καὶ εὐγνωμόνως δέχομαι τὴν δεξιὰν τῆς μονογενοῦς σου θυγατρός.

Χ ρ ό ν η ς. — Λοιπὸν τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν τὰ πάντα θὰ ἦνε τελειωμένα· θὰ ἔχῃς τὴν κόρην μου, καὶ θὰ ἦσαι διάδοχός μου εἰς τὸ Ἁρματωλίκι. Δός μοι τὸ μέτωπόν σου νὰ τὸ ἀσπασθῶ.

(Τὸν ἀσπάζεται.)

Φ λ ῶ ρ ο ς. — Καὶ ἐγὼ τὴν χεῖρα τὴν γηραιὰν ἐκείνην.

(Γονυπετῶν ἀσπάζεται τὴν δεξιὰν τοῦ Χρόνη, καὶ ἀπέρχεται.)

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΧΡΟΝΗΣ, ΚΙΣΣΑΣ καὶ ΣΤΡΑΤΟΣ.

Κ ί σ σ α ς. — Ἀρχηγὲ, ἔρχομαι νὰ σὲ συστήσω ἕνα στενόν μου φίλον, ὁ ὁποῖος ζητεῖ ὑπηρεσίαν. Θέλει νὰ γίνῃ Ἁρματωλός· εἶνε ἄξιο καὶ τίμιο παλληκάρι, καὶ ἐλπίζω νὰ σὲ εὐχαριστήσῃ ἂν τὸν δεχθῇς.

Χ ρ ό ν η ς. — Καλῶς ἦλθε· ἀρκεῖ ὅτι ὁ Κίσσας τὸν συσταίνει, καὶ εἶνε ἰδικός μας· εὐχαρίστως τὸν δέχομαι. Καὶ πόθεν εἶνε ὁ φίλος;

Κ ί σ σ α ς. — Ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Ζαγορᾶς.

Χ ρ ό ν η ς. — Καὶ τὸ ὄνομά σου, καλέ μου φίλε;

Σ τ ρ ά τ ο ς. — Στράτος.

Χ ρ ό ν η ς. — Εἴμεθα σύμφωνοι, Κίσσα· τὸν δέχομαι. Ἂς πηγαίνῃ νὰ ἀναπαυθῇ· ἴσως θὰ ἦνε κατάκοπος ἀπὸ τὴν ὁδοιπορίαν.

Κ ί σ σ α ς. — Πρὸς τὸ παρὸν μένει εἰς τὸ δωμάτιόν μου, καὶ ἠμπορεῖ διὰ ὀλίγον ἀκόμη καιρὸν νὰ μείνῃ αὐτοῦ, διότι ἐγὼ μὲ τὴν ἄδειάν σας θὰ λείψω δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας.

Χ ρ ό ν η ς. — Καὶ ποῦ πηγαίνεις;

Κ ί σ σ α ς. — Ἔλαβον μερικὰς πληροφορίας περὶ κλεπτῶν, οἵτινες ἔρχονται ἐδῶ πλησίον εἰς ἓν χωρίον καὶ ἀγοράζουν τὰ τρόφιμά των· πηγαίνω νὰ βεβαιωθῶ, καὶ ἀμέσως ἐπιστρέφω καὶ σᾶς εἰδοποιῶ καὶ τοῖς δίδομεν ἓν καλὸν μάθημα.

Χ ρ ό ν η ς. — Δὲν θέλεις μαζή σου κανένα;

Κ ί σ σ α ς. — Πιθανόν, ἂν λάβω ἀνάγκην, νὰ μηνύσω κρυφίως τὸν Φλῶρον.

Χ ρ ό ν η ς. — Πράξε ὅπως γνωρίζεις.

Κ ί σ σ α ς. — Ἔχε ὑγείαν, ἀρχηγέ! Στράτε, ἔλα μαζή μου. Τὸν ἀρχηγόν μας θὰ ὑπηρετήσῃς ὅπως σὲ εἶπα· γνωρίζεις;

(Ὁ Στράτος ἀναχωρεῖ.)

Χ ρ ό ν η ς. — Ἄκουσε, Κίσσα. Προσπάθησε νὰ τελειώσῃς τὰς ὑποθέσεις σου ὀγλίγωρα, διότι πρὸ τῆς Κυριακῆς ἀνάγκη νὰ εὑρεθῆς ἐδῶ. Ἔχε ὑγείαν.

(Ὁ Χρόνης ἀπέρχεται.)

ΣΗΝΗ Θ'.

ΚΙΣΣΑΣ μόνος.

Φύσιξε τώρα, βοριά, τὸν κόσμον νὰ χαλάσῃς! Βρόντησον, οὐρανέ! πέσατε, κεραυνοί! βυθίσου, κόσμε! Τὰ στήθη μου φλογίζει ἐκδίκησις, τὸν φθόνον ἔχω ἀδελφόν, καὶ μητέρα μου τοῦ αἵματος τὴν δίψαν. Φλῶρε καὶ Δέσπω, ἔχετε ὑγείαν! φεύγω, πλὴν ὁ οὐρανὸς νὰ πέσῃ καὶ νὰ μὲ πλακώσῃ ἂν σᾶς ἀφήσω! (*Ἀνασπῶν μάχαιραν*). Βαθυὰ θὰ χώσω εἰς τὰ μισητὰ στήθη σας αὐτὸ τὸ μαχαῖρι! αὐτὸ γνωρίζει νὰ παγώσῃ τοῦ ἔρωτος τὴν φλόγα, καὶ νὰ δώσῃ σύντροφον τὸ χῶμα!... Φλῶρε καὶ Δέσπω, ἔχετε ὑγείαν! Κυριακὴ πικρὰ θὰ ἐξημερώσῃ καὶ διὰ τοὺς δύο σας, καὶ σύ, Χρόνη, θὰ πίῃς τὸ πλέον φαρμακερὸ ποτῆρι! Ἁρματωλίκι ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω, Φλῶρε, τὴν σοῦβλα, τὸ μολύβι, τὴν φωτιά· καὶ ἂν ἀποθάνω ἀκόμη, θὰ ἀποθάνω τοὐλάχιστον μὲ εὐχαρίστησιν ὅτι ἔκλεισα τὰ ὄμματα ἀφοῦ ἐχόρτασα τὴν ἐκδίκησίν μου!

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΟΙΚΗΣΙΜΟΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ.

(Σταγὼν ὕδατος ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον.)

Οἱ κόσμοι εἰσὶ κατῳκημένοι;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπήντησεν ὁ Δαλεμβέρτος ἐν τῇ Ἐγκυκοπαιδείᾳ αὐτοῦ ὅτι «οὐδέν ἐστι γνωστὸν περὶ τούτου.» Ἀλλ' ὅμως εἶχεν ἤδη ἀπαντήσει ὁ Φοντενέλλος ἐν ταῖς περὶ πληθύος κόσμων ὁμιλίαις του «διατί ὄχι;» Δι' ἡμᾶς δὲ τοὺς κατοίκους τῆς γῆς, οἵτινες βλέπομεν τὴν ζωὴν οὕτως ἀφθόνως πανταχοῦ διεσκορπισμένην, εἶνε πολὺ λογικώτερον νὰ ἀναζητῶμεν τοὺς λόγους τοῦ διατί οἱ κόσμοι εἰσὶ κατῳκημένοι, παρὰ τοῦ διατί δὲν εἶνε κατῳκημένοι. Ἂν δὲ ἡ διάνοια ἡμῶν δὲν κατορθώσῃ νὰ συμπεράνῃ τὰ εἰς τὰς ἄλλας σφαίρας συμβαίνοντα ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς συμβαινόντων, τότε ἀδύνατον εἶνε νὰ ἀνέλθῃ μέχρι τῆς καταλήψεως τοῦ προορισμοῦ τῶν κόσμων αὐτῶν, ἂν μὴ παραδεχθῇ ὅτι ἐκτίσθησαν ἵνα ζῶσιν ἐπ' αὐτῶν ὄντα ἔμψυχα.

Ἡ περὶ καθολικῆς ζωῆς ὑπόθεσις ἐστί, καθ' ἡμᾶς, οὐ μόνον ἡ λογικωτάτη πασῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμόνη καταληπτὴ εἰς ἡμᾶς. Πῶς νὰ μὴ ὑποπτευθῶμεν τὴν ὕπαρξιν κατοίκων ἐπὶ πλανητῶν, οἷοι ὁ Ἄρης, ἡ Ἀφροδίτη, ὁ Ζεὺς κτλ. οἵτινες διὰ μόνης τῆς ὄψεώς των, δι' ἧς γνωστοί εἰσιν ἡμῖν, παρέχουσι τοσαύτας πρὸς τὴν Γῆν ὁμοιότητας; Πῶς νὰ ὑποθέσωμεν αὐτοὺς ἐρήμους ἡμεῖς οἱ γινώσκοντες τὴν γονιμότητα, μεθ' ἧς ἡ ζωὴ προάγεται καὶ ἀναπτύσσεται παντοῦ ὅπου ἀὴρ καὶ ὕδωρ καὶ θερμότης καὶ φῶς συνυπάρχουσι; Μία φωτὸς ἀκτὶς ἀρκεῖ ἵνα διαφωτίσῃ τὸ μυστήριον τῆς γενέσεως ἐμψύχων ὄντων ἐν μιᾷ ὕδατος σταγόνι, ὄντων ἀπείρων καὶ κόσμον ὅλον ἀποτελούντων.

Ἐν τινι Ἀγγλικῷ περιοδικῷ Συγγράμματι διηγεῖτο ὁ Σὶρ Ἰωάννης Ἑρσχέλλος τῷ 1833 ὅτι συχνὰ διεσκέδαζεν, ἀναρτῶν σταγονίδιον ὕδατος εἰς τὴν κεφαλὴν κοινῆς καρφοβελόνης, ἣν ἐτίθει ἐπὶ πλαγίου τεμαχίου κρυστάλλου, τεθειμένου ὑπὸ ἡλιακὸν μικροσκόπιον· ἦτο δὲ τόσον μικρὰ ἡ σταγών, ὥστε ἀντὶ νὰ καταρρέῃ ἐπὶ τοῦ κεκλιμένου ἐπιπέδου τοῦ κρυστάλλου, συνείχετο ὑπὸ τῆς ἕλξεως εἰς ἣν θέσιν ἀρχικῶς ἐτίθετο, καὶ τοῦ μικροσκοπίου ἡ θλαστικὴ δύναμις τοσοῦτον ἐμεγέθυνε τῆς ὑδατίνης σταγόνος τὴν ἔκτασιν, ὥστε ἐφαίνετο ὡσανεὶ ἔχουσα διάμετρον δώδεκα ποδῶν.

« Διὰ κατόπτρου, λέγει ὁ περιώνυμος οὗτος ἀστρονόμος, τεθειμένου εἰς πέντε ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ φακοῦ, παρετήρουν ἀλληλοδιαδόχως ἑκάστην τῶν ἀπείρως σμικρῶν τῆς σταγόνος, ἥτις οὕτω μεγεθυνθεῖσα, ἐφαίνετο κατῳκημένη πᾶσα ὑπὸ ζωϋφίων παντοειδῶν καὶ παντοίου μεγέθους, ἀπὸ ἑνὸς δεκάτου ἕκτου τοῦ δακτύλου μέχρι δεκατριῶν δακτύλων. Συχνάκις τὸ πλῆθος τοσούτῳ πολυάριθμον ἐφαίνετο, ὥστε οὐδ' ἐλάχιστος τόπος ἀνευρίσκετο κενὸς ἐντὸς τῆς ὀπτικῆς ταύτης ἐκτάσεως τῶν 12 ποδῶν πρὸς ἔνθεσιν τῆς αἰχμῆς μιᾶς βελόνης. Ἐνίοτε δὲν ἔβλεπον πλέον ἢ ἐκτεταμένον στρόβιλον ζωϋφίων ζώντων, ἅτινα ἐφαίνοντο ὡσανεὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐκκολαπτόμενα, τινὰ μὲν ὅσον κεφαλὴ καρφοβελόνης μεγάλα, τινὰ δ' ὅσον φακῆς, ἐνῷ ἄλλα, τελειότερα καὶ μείζονα ὄντα, ἔπαιζον ἐν μέσῳ τῶν νεήλυδων αὐτῶν. Ὅταν δὲ οἱ κάτοικοι οὗτοι τῆς σταγόνος καθίσταντο πολυαριθμότατοι, συνεπιλοῦντο εἰς μάζαν συμπαγῆ καὶ κινητήν, ἧς ὑπεχρεούμην νὰ διαλύσω ἐν μέρος διὰ τῆς προσθήκης ἑτέρας σταγόνος ὕδατος καθαροῦ, ἵνα δύναμαι νὰ παρατηρῶ ἀνετώτερον τὰς κινήσεις τῶν ὑπολοίπων. Οἵα πλῆθὺς ἀνυπολόγιστος ἐμψύχων ὄντων! Ζῶσι δὲ ταῦτα βεβαίως ἐκ τῶν λειψάνων ἄλλων ζωϋφίων, ἔτι μᾶλλον σμικροτέρων, ἅτινα οὐδ' αὐτὸ τὸ ἡλιακὸν μικροσκόπιον ἰσχύει νὰ καταστήσῃ ὁρατά! »

Ἃς ἐφαρμόσωμεν ἤδη εἰς τοὺς κατοίκους αὐτοὺς τῆς ὑδατίνης σταγόνος τοῦ Σὶρ Ἰωάννου Ἑρσχέλλου τὰς ἀκολούθους σκέψεις, ἃς ὁ μαθηματικὸς Ἰωάννης Βερνούλλης ἔγραφε πρὸς τὸν Λεϊβνίτιον:

« Στοχάζομαι, λέγει ὁ περιώνυμος οὗτος ἐταστὴς τοῦ σύμπαντος, ὅτι ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὴν φύσιν ἄλλα ζῶα, τὰ ὁποῖα τόσον ὑπερέχουσι κατὰ τὸ μέγεθος ἡμᾶς καὶ τὰ συνήθη ζῶα τῆς σφαίρας ἡμῶν, καθόσον ἡμεῖς καὶ τὰ γήϊνα ζῶα ὑπερέχομεν τὰ διὰ μικροσκοπίου θεωρούμενα· καὶ ἴσως τὰ ὑπερέχοντα ἡμᾶς κατὰ τὸ μέγεθος θεωροῦσιν ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν διὰ τῶν μικροσκοπίων των, καθὼς ἡμεῖς διὰ τῶν ἡμετέρων παρατηροῦμεν τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν ζωϋφίων. Λέγω δὲ προσέτι ὅτι ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχουν ζῶα ἀσυγκρίτως μεγαλήτερα τῶν ὑπερεχόντων ἡμᾶς, καὶ ἑπομένως ὑποθέτω ὅτι ὅσαι τάξεις ζώων ὑπάρχουσι κατώτεραι ἡμῶν κατὰ φθίνουσαν πρόοδον, ἄλλαι τόσαι ὑπάρχουσι κατ' αὔξουσαν πρόοδον. Διότι, ἀφίνων κατὰ μέρος πᾶσαν ἀστειότητα, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω διὰ ποίαν αἰτίαν ἡμεῖς καὶ τὰ ζῶά μας νὰ κατέχωμεν τὸν ἀνώτερον βαθμὸν μεταξὺ τῶν ζωϋφίων, ἐνῷ ἅπαντα κατοικοῦμεν ἓν ἄθλιον κέλυφος συγκρινόμενον πρὸς τοὺς λοιποὺς ὡραίους κόσμους, τοὺς ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν αἰωρουμένους. Διότι καὶ αὐτὰ τὰ ζωΰφια ἀναμφιβόλως, τὰ ὁποῖα εἶνε μικρότερα ἀπὸ ἡμᾶς, ἂν εἶχον ψυχὴν τοιαύτην ὥστε νὰ δύνανται νὰ συλλογίζωνται, ἤθελον βέβαια κολακεύεσθαι ὅτι αὐτὰ καὶ ἡ ῥανὶς τοῦ ὕγροῦ, ἣν κατοικοῦσιν, ἀποτελοῦσι τὸ πᾶν. Φαντάσθητε κόκκον πεπέρεως, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διὰ μικροσκοπίου παρατηροῦνται χιλιάδες μυριάδων ζωϋφίων, ἔχοντα πάντα τὰ μέρη του κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου· ἔχοντα, δηλαδή, τὸν ἥλιόν του, τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας του, τοὺς πλανήτας του μετὰ τῶν δορυφόρων των, τὴν γῆν του μετὰ τῶν ὀρέων της, τῶν πεδιάδων της, τῶν δασῶν της, τῶν βράχων της, τῶν ποταμῶν της, τῶν λιμνῶν της, τῶν θαλασσῶν της καὶ τῶν ποικίλων ζώων της. Πιστεύετε ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ μικροκόσμου τούτου, οἱ πεπεροκάτοικοι οὗτοι, (οἵτινες ἴσως θεωροῦσιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὄψιν, ὑπὸ τὸ αὐτὸ μέγεθος, ὅλα τὰ περικυκλοῦντα αὐτοὺς ἀντικείμενα, μὲ τὴν ὁποίαν βλέπομεν ἡμεῖς εἰς τὴν σφαῖράν μας τὰ ὑψηλότερον ἡμῶν κείμενα), δὲν θέλουσιν ὑπολαμβάνει δικαίως ὅτι ἐκτὸς τοῦ εὐρυχώρου δι' αὐτοὺς κόκκου των οὐδὲν ὑπάρχει, δυνάμει τοῦ αὐτοῦ νόμου, καθ' ὃν ἡμεῖς γελοίως πάνυ καὶ ἐγωϊστικῶς φρονοῦμεν ὅτι ὁ ἡμέτερος κόσμος περιλαμβάνει τὰ πάντα καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ οὐδὲν ὑπάρχει; Καθὼς δὲ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκεῖ ὅπως διδάξῃ τοὺς πτωχοὺς πεπεροκατοίκους ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλος κόσμος ἀσυγκρίτως μεγαλήτερος τοῦ ἰδικοῦ των μὲ κατοίκους, οἵτινες τεραστίως ὑπερέχουσιν αὐτοὺς κατὰ τὸ μέγεθος, οὕτως οὐδεὶς λόγος ἰσχύει ὅπως πείσῃ τὴν ὡς ἐκ τῶν αἰσθητηρίων μόνον ἀντιλαμβανομένην καὶ σχηματίζουσαν τὰς πεποιθήσεις της ἀνθρωπότητα ὅτι ὁ ὁρατὸς κόσμος, παραβαλλόμενος πρὸς ἄλλους κόσμους, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ κόκκος πεπέρεως ἢ πολὺ ἔλαττον τούτου.»

Ὁ δὲ Λεϊβνίτιος ἀπαντᾷ εἰς τὸν μέγαν τῆς Βάλης γεωμέτρην: «Δὲν διστάζω ποσῶς νὰ παραδεχθῶ ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τὸ πᾶν ζῶα ἀνώτερα τῶν ἡμετέρων ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, ὅσον καὶ τὰ ἡμέτερα εἰσὶν ἀνώτερα τῶν ζωϋφίων, ἅτινα διὰ μόνου τοῦ μικροσκοπίου καθίστανται ὁρατά· διότι ἡ φύσις δὲν ἔχει ὅρια. Καὶ τἀνάπαλιν δυνατὴ, ἀναγκαία μάλιστα εἶνε ἡ ἐν τοῖς κόκκοις τοῦ κονιορτοῦ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐλαχίστοις ἀτόμοις ὕπαρξις κόσμων, μηδόλως κατωτέρων τοῦ ἡμετέρου ὡς πρὸς τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν ποικιλίαν. »

Οἱ μεγάλοι οὗτοι ἄνδρες λοιπὸν ἔβλεπον πανταχοῦ καὶ παντοιοτρόπως διακεχυμένην τὴν ζωήν. Ἡ ζωὴ, κατ' αὐτοὺς, ἑνὸς οἱουδήποτε ὄντος εἶχεν ὡς βάσιν τὰς ἀναριθμήτους ζωὰς πληθύος ὄντων κατωτέρων, ἀποτελούντων τὴν σύνθεσιν τοῦ σώματός του. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν πᾶν σῶμα, ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος ὁλοκλήρου μέχρι τοῦ λεπτοτάτου κόκκου τοῦ κονιορτοῦ, ἀπετέλει κόσμον ἴδιον, κατοικούμενον ὑπὸ μυριάδων ὄντων, ἀναλόγων ὡς πρὸς τὸ μέγεθος μὲ τὴν ἔκτασιν τοῦ κόσμου των. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἐν τῷ σύμπαντι, κατ' αὐτοὺς, κόσμος, ἔστω καὶ σμικρότατος, μὴ συνιστάμενος ἐκ πλείστων ἄλλων κόσμων ἔτι σμικροτέρων· καὶ τοὐναντίον δὲν ὑπάρχει κόσμος, ἔστω καὶ τριμέγιστος, μὴ ὢν ὡς ἄτομον ἐνώπιον τῆς ἀπείρου ἐκτάσεως τοῦ ἀνωτέρου κόσμου, εἰς οὗ τὴν σύνθεσιν ἀποτελεῖ αὐτὸς μέρος.

Αἱ ἰδέαι αὗται, ἃς ἡ ἐπιστήμη δὲν θεωρεῖ βασίμους, ἐγκατελείφθησαν σήμερον· ἀλλ' ὅμως, εἰ καὶ φαντασιώδεις οὖσαι, καταπλήττουσι τὴν φαντασίαν, παριστῶσαι εἰς αὐτὴν τὰς ἀβύσσους τοῦ ἀπείρου. (1) Παρεδέχθησαν ὅμως ἀκολούθως σύστημα, ὅπερ λίαν μετέχει τῶν ἰδεῶν τοῦ Βερνούλλη καὶ Λεϊβνιτίου, τὸ σύστημα, καθ' ὃ πᾶν μὲν μόριον τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος συγκροτεῖται ὑπὸ κόσμου ὅλου σμικροτάτων ζωϋφίων, ἐχόντων ἰδίαν ὕπαρξιν, ἀναρίθμητοι δὲ τοιοῦτοι μικρόκοσμοι, συντεθειμένοι πρὸς ἀλλήλους, ἀπαρτίζουσι, κατὰ τὸν τρόπον τῆς διατάξεώς των, εἴτε μέλος τοῦ σώματος, εἴτε σπλάγχνον, εἴτε ὄργανον οἱονδήποτε, ἅτινα πάλιν εἰσὶ καθ' ἑαυτὰ κόσμοι ἐνδεέστεροι, ἀποτελοῦντες διὰ τῆς συνθέσεώς των τὸν ἄνθρωπον, ὅστις εἶνε τὸ σύμπαν ὅλων αὐτῶν τῶν κόσμων καὶ προσδιορίζει τὰ ὅρια αὐτῶν.

Εἰς τὰ διάφορα ταῦτα συστήματα δὲν ἀποδίδομεν ἀξίαν μείζονα τοῦ δέοντος· ἀλλ' ὅμως προστιθέμεθα ὅτι, ἐὰν ἐντὸς μιᾶς ἁπλῆς σταγόνος ὕδατος εὑρίσκεται ὁλόκληρος κόσμος ζώντων ὄντων, ὁ ἐκ Βερολίνου Κ. Ἔρεμβεργ εὗρεν ἐντὸς ἑνὸς κυβικοῦ δακτύλου τρίπολης τοῦ Βιλίνου ὁλόκληρον ὀρυκτολογικὸν κόσμον, συνιστάμενον ἀπὸ 40 περίπου διλιονίων ὀστράκια ὀξυπιριτιοῦχα ζωϋφίων ἐγχυματικῶν τοῦ εἴδος τῶν γαλατίων. Προβαίνων δ' ἔτι παραιτέρω ὁ Κ. Ἔρεμβεργ, φαίνεται ἐν τῷ ἑαυτοῦ συγγράμματι περὶ τῶν ἐγχυματικῶν ζωϋφίων ὅτι ἀνανεόνει, τοὐλάχιστον δι' αὐτὸ τὸ εἶδος τῶν μικροσκοπικῶν ζωϋφίων, τὸ περὶ μικροτάτων κόσμων σύστημα τῶν Κ. Βερνούλλη καὶ Λεϊβνιτίου, διότι πᾶν ἐγχυματικὸν

---

(1) Βλέπων τις τὸν πλανήτην Ποσειδῶνα, κυλιόμενον ἐπὶ τροχιᾶς ἐχούσης διάμετρον οὐχὶ ἐλάσσονα τῶν δύο καὶ ἡμίσεως δισεκατομμυρίων λευγῶν, εὑρίσκει ὅτι οἱ Ἑβραῖοι Ῥαββῖνοι πολὺ ἀπεῖχον τῆς ἀληθοῦς περὶ τοῦ ἀπείρου τοῦ παντὸς ἢ καὶ μόνου τοῦ ἡμετέρου μικροῦ ἡλιακοῦ συστήματος ἰδέας, προσπαθοῦντες νὰ ὑπολογίσωσι δι' ἀριθμῶν τὰς διαστάσεις τοῦ Ἰεχοβάχ, ὅστις ἦν δι' αὐτοὺς ἡ προσωποποίησις τοῦ ἀπείρως μεγάλου. Ἐν τῇ βίβλῳ τοῦ Ῥαφαὴλ, τῇ δοθείσῃ εἰς τὸν Ἀδὰμ ὑπὸ τοῦ Ἀγγέλου τούτου, ἀναγινώσκεται: «Μετάθρων, ὁ μέγας Ἀρχάγγελος, λέγει ὁ Ῥαββὶ Ἰσμαὴλ, μοὶ διηγήθη τάδε: Μαρτυρῶ περὶ τοῦ Ἰεχοβὰχ ὅτι ἡ γενειάς του ἔχει μῆκος 11,500 λευγῶν· ἀπὸ τῆς κόρης τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ του μέχρι τῆς τοῦ δεξιοῦ του ὑπάρχει διάστημα 300,000 λευγῶν· τὸ ὕψος τοῦ ἀναστήματός του εἶνε 2,360,000 λευγῶν. Κάθηται ἐπὶ θρόνου, καὶ ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ μέχρι τῆς κεφαλῆς του ὑπάρχει διάστημα 600,000 λευγῶν· ἀπὸ τῆς πτέρνης μέχρι τοῦ γόνατός του εἶνε λεῦγαι 191,004.» Ἡ δὲ βίβλος τοῦ Ῥαββὶ Ἀκίβα προστίθησιν ὅτι ἡ λεύγη τοῦ Ἰεχοβὰχ εἶνε 1,000,000 ὀργυιῶν, καὶ ἡ ὀργυιὰ ἓ 1]2 χειρῶν.

ζωΰφιον οἱονδήποτε θεωρεῖ καὶ αὐτὸς ὡς κέντρον μικροῦ κόσμου. « Ἡ ζωή, λέγει, εἶνε οὕτως ἀφθόνως διεσκορπισμένη, ὥστε μικρὰ ἐγχυματικὰ ζωΰφια ζῶσιν ὡς παράσιτα ἐπὶ ἄλλων ἐγχυματικῶν μειζόνων, καὶ πάλιν τὰ μικρὰ ταῦτα ἐγχυματικὰ ζωΰφια χρησιμεύουσι πρὸς κατοικίαν ἄλλων ἐγχυματικῶν ἔτι μικροτέρων. »

Τὰ βάθη τοῦ Ὠκεανοῦ πληροῦνται ἀπειρίας ζώων, ἐκ τῶν ὁποίων μόνη ἡ τῶν γνωστῶν ἀπαρίθμησις ἀπαιτεῖ ἴσως ἑκατὸν τόμους. Ἡ ἀφθονία τοῦ σπέρματος, ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἀτόμων, τῶν φυλῶν καὶ τῶν γενῶν, ὑπερβαίνουσιν ἴσως ὅ,τι ἡ γῆ καὶ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἠνωμέναι γεννῶσιν. Ἡ μικροτέρα ρανὶς ὕδατος εἶνε κόσμος ὅλος ζωϋφίων μικροσκοπικῶν, ἐγχυματικῶν κτλ. Ὁπόσα λοιπὸν δισεκατομμύρια κρύπτονται ἐντὸς τοῦ βασιλείου τῆς θαλάσσης! Ἡ κοίτη τῶν ὑδάτων καλύπτεται ὑπὸ παχέων στρωμάτων κογχυλῶν, συσσωματωμένων καὶ σεσηπότων ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν. Ἡ ἰλὺς (βοῦρκος) βρυάζει ἀναριθμήτων σκωληκίων, ἅτινα ἀνακυκῶνται ἀκαταπαύστως, οἱ δὲ βράχοι, τὰ βάθη, αἱ ἀκταί, αἱ καταβόθραι, αἱ κοιλάδες, τὰ ὑποβρύχια ὄρη εἰσὶ τόσα ἄσυλα, ἐν οἷς ζῶσιν, ἀποθνήσκουσι, συνέρχονται καὶ ἀλληλοφθείρονται φοβεραὶ ποσότητες ζώων. Ἡ θάλασσα εἶνε θέατρον διαρκὲς καὶ αἰώνιον γεννήσεως καὶ καταστροφῆς. Ἡ ὕλη φαίνεται ἐν αὐτῇ νεάζουσα μᾶλλον, τὸ πᾶν δὲ γεννᾶται ἐν αὐτῇ ὅπως καταστραφῇ καὶ προαχθῇ ἐκ νέου εἰς τὴν ζωήν. Δύναταί τις νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀπείρου παραγωγῆς τῶν κόλπων τῆς θαλάσσης, παρατηρῶν μόνον ἐκ πάντων τῶν ἰχθύων τὸν θῆλυν καλαρίαν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρέθησαν ἐπέκεινα τῶν 9,000,000 ὠῶν. Ἐὰν ὑπολογίσωμεν πόσα ἑκατομμύρια καλαριῶν γεννῶνται ἐτησίως, ἐὰν προσθέσωμεν ἀνάλογον πολλαπλασιασμὸν δι' ἕκαστον θῆλυ ὅλων τῶν ἰχθύων τῶν πληρούντων τὰς θαλάσσας, ἐκπληττόμεθα βεβαίως διὰ τὴν ἀνεξάντλητον εὐφορίαν τῆς φύσεως. Ἐὰν πᾶν τὸ γεννώμενον ἔζη, τί ἐπήρκει εἰς τὴν διατροφὴν τῶν ἀναριθμήτων τούτων λεγεώνων; ἀλλὰ οἱ ἰχθῦς καταβροχθίζουσιν ἀλλήλων τὰ ὠά, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ἱκανὸν αὐτῶν μέρος ἀποβαίνει ἄγονον. Αἱ ἀποξηράνσεις, αἵτινες ἀφίνουσιν αὐτοὺς ἐπὶ ἄμμων καιουσῶν ἢ παγωμένων, αἱ διασκορπίσεις αἱ ἐπερχόμεναι ἕνεκα τῶν ῥευμάτων καὶ τῶν τρικυμιῶν, καταστρέφουσιν ἀναριθμήτους ποσότητας τῶν ὠῶν τούτων, τῶν ὁποίων ἡ πληθὺς ἄλλως ἤθελε μετ' ὀλίγον καταπληρώσει τὸ σύμπαν. Ἐὰν ὅλα τὰ ὠὰ τῶν ἀῤῥιγγῶν ἐπετύγχανον, ἤρκουν μόνα ὀκτὼ ἔτη διὰ νὰ γεμισθῇ ὁ ὄγκος ὅλος τοῦ Ὠκεανοῦ· διότι ἕκαστον ἄτομον φέρει ἑκατομμύρια ὠῶν, ἅτινα καταθέτει κατὰ τὴν ὥραν τῆς σπορᾶς. Ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀῤῥιγγῶν εἶνε 2,000,000 καὶ ὅτι παράγουσι τόσα ἄῤῥενα ὅσα θήλεα, κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος θέλομεν ἔχει 200,000,000,000 καὶ κατὰ τὸ ὄγδοον ποσότητα μὴ ἐκφραζομένην ἄλλως εἰμὴ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 2 μὲ εἴκοσι καὶ τέσσαρα μηδενικά! Ἐπειδὴ δὲ ἡ γῆ μόλις ἔχει ἐμβαδὸν τόσων κυβικῶν δακτύλων, ἕπεται ὅτι, ἐὰν ἡ γῆ ὁλόκληρος ἐκαλύπτετο ὑπὸ ὑδάτων, δὲν ἤθελεν ἀρκέσει διὰ τὰς ἀῤῥίγγας μόνας!

Ἐὰν λοιπὸν ἡ φύσις ἐδείχθη τοσοῦτον ἀφειδὴς, ὥστε νὰ τοποθετήσῃ ἐπὶ κόσμου, ἔχοντος μέγεθος ἑνὸς κυβικοῦ δακτύλου, τεσσαράκοντα χιλιάδας ἑκατομμυρίων ζώων (πλέον ἢ ὅσον ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι καὶ ζῶα μεγάλα ἐπὶ τῆς γῆς), θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ ἀσυνεπὴς ἐὰν παρημέλει νὰ τοποθετήσῃ κατοίκους ἐπὶ πλανητῶν οἷοι ὁ Ζεὺς, ὁ Κρόνος, κλπ. οἵτινες ἄλλως τε φαίνονται συνενοῦντες ὅλας τὰς συνθήκας, ὅσαι εἰσὶν ἀναπόφευκτοι διὰ τὴν ζωήν, καὶ ὧν ὁ μὲν πρῶτος εἶνε 1414 ὁ δὲ δεύτερος 735 φορὰς μείζων τῆς ἡμετέρας Γῆς.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΣ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ. Μ'.)

Ἡ Ἀβυσσινία εἶνε ὁ μόνος τόπος, ἐν ᾧ πλείονες ὑπάρχουσιν ἐκκλησιαστικοὶ, ἐκκλησίαι καὶ μοναί· ὅθεν καὶ, ψαλλόντων ἔν τινι ἐκκλησίᾳ, τὰ ᾄσματα αὐτῶν ἀκούονται ἐν ἄλλῃ, καὶ πολλάκις ἐν πολλαῖς. Ἄδουσι δὲ ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ, οὗτινος ἅπαν τὸ ψαλτήριον, πιστῶς μεταφράσαντες, ἔχουσιν ἐν τῇ οἰκείᾳ διαλέκτῳ, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς βιβλία, πλὴν τῶν Μακκαβαίων. Αἱ Ἐκκλησίαι τῶν Ἀβυσσινῶν εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μικραὶ, ἐκτισμέναι εἰς σχῆμα κωνοειδὲς, ἐστεγασμέναι διὰ καλάμων καὶ περικυκλωμέναι ὑπὸ κέδρων· κτίζονται δὲ συνήθως παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν πρὸς εὐκολίαν τῶν βαπτίσεων. Ἡ βάπτισις γίνεται πάντοτε ἔξω τῆς Ἐκκλησίας εἰς μεγάλας δεξαμενὰς, ἐπίτηδες πρὸ τῶν θυρῶν τῶν ναῶν κατεσκευασμένας. Κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ βαπτίσματος ὁ βαπτιζόμενος, ὅστις εἶνε ἤδη ἐνῆλιξ, ἀποκηρύττει δημοσίως τὸν Σατανᾶν, ὁμολογεῖ τὸ σύμβολον τῆς πίστεως καὶ ἔπειτα δέχεται τὸ βάπτισμα· μετὰ δὲ τοῦτο, ἐνδυόμενος ἐρυθρὸν χιτῶνα καὶ ἄλλο ἐπάνω αὐτοῦ λευκὸν ἱμάτιον ἀναβαλλόμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν καὶ κοινωνεῖ τοῦ μυστηρίου τῆς Εὐχαριστίας ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἱερέως, ἱσταμένου ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ ὡς καὶ παρ' ἡμῖν. Ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ὑπάρχει τὸ θυσιαστήριον, οὐδεὶς δὲ λαϊκὸς δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτό. Τοσοῦτον δὲ εἶνε τὸ πρὸς τοὺς ναοὺς σέβας των, ὥστε πάντες εἰσέρχονται εἰς αὐτοὺς ἀνυπόδητοι· οὐδεὶς ἀβάπτιστος δύναταί ποτε νὰ θέσῃ τὸν πόδα ἐντὸς τοῦ ναοῦ, εἰς πολλὰς δὲ περιστάσεις ἀπαγορεύεται ἡ εἴσοδος καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς βαπτισμένους, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, διὰ πταίσματα, εἰς τὰ ὁποῖα τυχὸν ὑπέπεσαν.

Ἑκάστη τῶν μονῶν περικλείει ἀνὰ δύο Ἐκκλησίας, τὴν μὲν προσδιορισμένην διὰ τοὺς ἄνδρας τὴν δὲ διὰ τὰς γυναῖκας· εἰς δὲ τοὺς ναοὺς οὔτε εἰκόνας Ἁγίων ἔχουσιν, οὔτε ἀγάλματα, οὔτε σταυροὺς, ποιοῦσιν ὅμως τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Εἰς τὰς τῶν ἀνδρῶν Ἐκκλησίας ᾄδουσιν ἐν χορῷ καὶ ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ, ἀείποτε ἐπὶ ποδὸς καὶ οὐδέποτε γονυπετοῦντες· τῆς δὲ μουσικῆς αὐτῶν τὰ ὄργανα συνίστανται ἐκ μικρῶν τυμπάνων, ἀνηρτημένων ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ὥστε ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ κρούεσθαι, καὶ ὑπὸ τῶν πρώτων καὶ σπουδαιοτέρων ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν φερομένων· πρὸς δὲ τούτοις τινὲς φέρουσι καὶ κώδωνας, οὓς κρούουσι κατὰ γῆς, ὅλον αὐτῶν κινοῦντες τὸ σῶμα. Ἀρχόμενοι δὲ τῆς μουσικῆς, κτυπῶσι τοὺς πόδας ἠρέμα τὰ ὄργανα παίζοντες· εἶτα δὲ βαθμηδὸν ἐνθουσιαζόμενοι, ἐγκαταλείπουσιν αὐτὰ, καὶ τὰς χεῖρας κροτοῦντες πηδῶσι, χορεύουσι καὶ ὑπερυψοῦσι τὴν φωνὴν, οὔτε μέτρον ἐπὶ τέλους οὔτε παῦσιν τινὰ εἰς τὰ ᾄσματά των φυλάττοντες. Λέγουσι δὲ ὅτι ὁ Δαβὶδ παρακελεύεται αὐτοὺς ὅπως ἐξυμνῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν Θεὸν, λέγων ἐν τοῖς ψαλμοῖς: « Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας, ἀλλαλάξατε τῷ Θεῷ.... »

Ἡ Ἀβυσσινία ἔχει πολλοὺς χριστιανικοὺς ναοὺς κατὰ τὸ Βυζαντινὸν καὶ Κοπτικὸν σχέδιον ἀδιακρίτως, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν Γοτθικὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς Α' χριστιανικῆς ἐποχῆς. Οἱ ναοὶ οὗτοι εἰσὶν ᾠκοδομημένοι πάντοτε ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ κεντρικωτάτου μέρους ἑκάστης κώμης ἢ ἑκάστου χωρίου, καὶ περικυκλοῦνται ὑπὸ τείχους ὑψηλοῦ ἐν εἴδει φρουρίου καὶ ὡς τὰ ἡμέτερα μοναστήρια· ἡ ὑπεροχὴ αὐτῶν εἶνε κατάφυτος ἐκ κυπαρίσσων, καὶ ἄλλων ἀειθαλῶν καὶ ὑψικόμων δένδρων. Περὶ αὐτοὺς κατοικοῦσιν οἱ ἱερεῖς, οἱ συγγραφεῖς, οἱ ἀντιγραφεῖς τῶν ἱερῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, καὶ οἱ ζωγράφοι τῶν ἁγίων εἰκόνων. Ἐν αὐτοῖς τελεῖται ἡ θεία λειτουργία, κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἐκτὸς μικρῶν τινων καὶ ἀσημάντων ἐθιμοταξιῶν, παρεισφρησασῶν ἐκ τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῆς διακοπείσης πρὸς τοὺς λοιποὺς Ὀρθοδόξους ἐπιμιξίας.

Τινὰ τῶν ἱερῶν ᾀσμάτων, ἡ εἴσοδος τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ὁ τίτλος τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ πολλὰ ἄλλα, ψάλλονται καὶ ἀναγινώσκονται Ἑλληνιστὶ, τὰ δὲ Εὐαγγέλια τῆς Μεγάλης Πέμπτης ἀναγινώσκονται Ἀβυσσινιστὶ καὶ Ἑλληνιστὶ ἀμοιβαίως. Οἱ Ἀβυσσινοὶ οὗτοι Χριστιανοὶ ἔχουσιν ὅλα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν βιβλία, καὶ ἀντιγράφουσιν αὐτὰ ἐπὶ ὡραιοτάτης περγαμηνῆς μὲ ἐρυθρὰ καὶ μαῦρα γράμματα, ἀπαραλλάκτως ὡς τὰ ἡμέτερα Ἐκκλησιαστικὰ βιβλία. Ἀντὶ στασειδίων, ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις μεταχειρίζονται βακτηρίας, ὡς οἱ μοναχοὶ τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ ἄλλων ἡμετέρων μοναστηρίων. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, ἐν ὑπαίθρῳ ὑπὸ τὰ δένδρα ἢ καὶ ὑπὸ τοὺς νάρθηκας συζητοῦσι καὶ ἀποφασίζουσι διαφόρους ὑποθέσεις πολιτικὰς, ἐμπορικὰς καὶ ποινικὰς, καὶ σπανίως προστρέχουσιν εἰς τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν, οἵτινες καὶ αὐτοὶ συζητοῦσι καὶ ἀποφασίζουσι κατὰ συνείδησιν, καὶ κατ' ἀνάγκην μόνον προστρέχουσιν εἰς τοὺς γραπτοὺς κώδηκας τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων.

Ἡ Ἀβυσσινὴ Ἐκκλησία θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἁπλοῦν πολιτικὸν συμβόλαιον μεταξὺ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ διαλυθῇ ὡς καὶ πᾶν ἄλλο συνάλλαγμα· ἀπαγορεύει ὅμως τὴν πολυγαμίαν εἰς πάντας τοὺς ἄλλους, ἐξαιρουμένου τοῦ βασιλέως, ὅστις δύναται ἐλευθέρως νὰ ἔχῃ συγχρόνως ὅσας θέλει γυναῖκας. Ὁ γάμος παρ' Ἀβυσσινοῖς τελεῖται κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον: Ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι ἵστανται παρὰ τῇ πύλῃ τῆς Ἐκκλησίας, ἔνθα παρασκευάζεται εἶδός τι κλίνης. Ὁ δὲ Μητροπολίτης, ἐπιτρέψας εἰς τοὺς μελλονύμφους ἵνα καθήσωσιν ἐπ' αὐτῆς, λιτανεύει πέριξ αὐτῶν μετὰ σταυροῦ καὶ θυμιατηρίου, εἶτα ἐπιτίθησι τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, λέγων αὐτοῖς ὅτι, ἐπειδὴ σήμερον μία καὶ ἡ αὐτὴ σὰρξ γεγόνασι, τοῦ λοιποῦ μίαν καὶ μόνην καρδίαν καὶ θέλησιν ὀφείλουν νὰ ἔχωσι. Μικρὰν δέ τινα πρὸς αὐτοὺς ὁμιλίαν ποιησάμενος, ἐπιτελεῖ μετὰ ταῦτα τὴν θείαν λειτουργίαν, εἰς ἣν παρασταθέντες καὶ οἱ σύζυγοι, λαμβάνουσι τὴν ἱερὰν τοῦ γάμου εὐλογίαν. Οἱ ἱερεῖς παρὰ τοῖς Ἀβυσσινοῖς νυμφεύονται ἐπίσης, ὡς καὶ ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἀνατολῇ.

Πάντες οἱ ἱερεῖς ἀναγνωρίζουσιν ὡς ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας τὸν βασιλέα, καὶ δίδουσι μάλιστα εἰς αὐτὸν, ὡς καὶ εἰς πάντας τοὺς τῆς οἰκογενείας του καὶ τοὺς πρώτους ἀξιωματικοὺς τῆς αὐλῆς, τὸ ἀξίωμα τοῦ διακόνου, διὰ νὰ ἔχωσιν οὕτω περισσότερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαϊκοὺς προνόμια καὶ τιμὰς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Πράγματι ὅμως εἰσὶν ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν Ἀρχιερέα των, ὅστις ἔχει βαθμὸν Μητροπολίτου, διορίζεται ὑπὸ τοῦ ἐν Καΐρῳ ἑδρεύοντος Πατριάρχου τῶν Κοπτῶν καὶ τιτλοφορεῖται Πάππας ἢ Ἀμπούνας, ὅπερ σημαίνει πατὴρ ἡμῶν. Οὐδέποτε οἱ κατὰ καιροὺς Πατριάρχαι τῶν Κοπτῶν παρέσχον τοῖς Ἀβυσσινοῖς ἐγχώριον Μητροπολίτην, καὶ τοῦτο ἵνα τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῶν ἐν μείζονι διατηρῶσιν ὑπακοῇ· διὰ ταῦτα ξένος ὢν παντάπασιν ἢ καὶ ἄγνωστος ὁ Μητροπολίτης, τοσαύτην ἐνίοτε ἀποκτᾷ ἐξουσίαν, ὥστε ἰσοφαρίζει μὲ τὴν τοῦ βασιλέως. Καίτοι δὲ πολλάκις οἱ βασιλεῖς μεγάλως ἠγωνίσαντο ὅπως ἐν Ἀβυσσινίᾳ πλείονες χειροτονῶνται Ἐπίσκοποι, ἀλλ' ὅμως οἱ τῶν Κοπτῶν Πατριάρχαι, φοβούμενοι μήπως, πολλοὶ χειροτονηθέντες Ἀρχιερεῖς, ἴδιον ἔπειτα Πατριάρχην ἀναγορεύσωσιν, οὐδέποτε συγκατένευσαν εἰς τὴν χειροτονίαν περισσοτέρων Ἐπισκόπων.

Ὁ Μητροπολίτης τῶν Ἀβυσσινῶν νέμεται πολλῶν γαιῶν τοὺς καρπούς, καὶ εἰς τόπον ἔνθα πάντες εἰσὶ δοῦλοι οἱ ἐνοικιασταὶ αὐτοῦ εἰσὶν ἀπηλλαγμένοι παντὸς φόρου, καὶ πολλαχοῦ εἰς αὐτὸν μόνον ἀποτίνουσι φόρον ὑφάσματος καὶ ἅλατος, πολλὴν τὴν πρόσοδον ἀποφέροντα. Οὐδένα δὲ ἀνώτερον αὐτοῦ κατὰ τὰ πνευματικὰ γνωρίζει ἐκτὸς τοῦ Πατριάρχου τῶν Κοπτῶν, αὐτὸς μόνος ἐκδιδοὺς κατὰ θέλησιν ἀφέσεις καὶ λοιπά, καί τοι περιπίπτων πολλάκις ἐξ ἀμαθείας εἰς καταχρήσεις. Μετὰ δὲ τὸν Μητροπολίτην πρῶτος βαθμὸς ἐστὶν ὁ τοῦ Κόσμου, ὅστις ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν παρ' ἡμῖν τοῦ Ἀρχιπρεσβυτέρου. Πρὸς δὲ τούτοις ὑπάρχουσι προεστῶτες Ἐκκλησιῶν καὶ μοναχοὶ, ὧν οἱ μὲν ἐπὶ τὰ ἴδια τέκνα τὸ ἀξίωμα συνεχῶς μεταβιβάζουσιν, οἱ δὲ, ἀνύμφευτοι διατελοῦντες, μεγάλης τιμῆς ἀπολαύουσι, περὶ σπουδαιοτάτας ὑποθέσεις ἀσχολούμενοι. Διακρίνεται δὲ ἐν γένει τὸ Ἀβυσσινὸν ἱερατεῖον εἰς τρία τάγματα, ἤτοι εἰς κομοζάγους ἢ κοσμικοὺς ἱερεῖς, εἰς ἀββάδας ἢ διδασκάλους, καὶ εἰς μοναχοὺς, οἵτινες εἰσὶ πάντων τῶν ἄλλων πολυπληθέστεροι καὶ κατοικοῦσιν εἰς κελλία πέριξ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκτισμένα.

Ἡ Ἀβυσσινὴ Ἐκκλησία δοξάζει ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἰς οὐδεμίαν ὑπόκειται κατάκρισιν δι' ὅσας ἁμαρτίας ἔπραξε πρὸ τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας του· παραγγέλει αὐστηροτάτας νηστείας, διατάσσει ἁγνισμοὺς καὶ προσφορὰς ὑπὲρ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν, ἑορτάζει καθὼς οἱ Ἰουδαῖοι τὴν ἑβδόμην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, μὴ ἀπαγορεύουσα ὅμως καὶ τὴν ἐργασίαν κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν· ἀπαγορεύει εἰς τοὺς πιστούς της νὰ τρώγωσιν οἱονδήποτε κρέας ἢ ἀπὸ ὁποιονδήποτε μέρος τοῦ σώματος τοῦ ζώου, καὶ τέλος διατάσσει, ὡς εἴρηται, πλὴν τοῦ βαπτίσματος καὶ τὴν περιτομήν, καί τοι τὸ ἔθος τοῦτο ἤρχησεν ἀπό τινος νὰ καταργῆται.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΣΚΡΗΒ.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΣΚΡΗΒ.

Σπάνια εἰσὶ τῳόντι τὰ ἄτομα ἐκεῖνα, ἅτινα ἐκλήθησαν ὅπως ἀντιπροσωπεύσωσι τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἀγχίνοιαν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. Ἡ φύσις μετὰ μεγίστης φειδοῦς φαίνεται παράγουσα αὐτὰ, ὡς τὰ καλλίχρωμα καὶ χρυσόπτερα ἐκεῖνα πτηνὰ, ὧν ἡ γενεὰ διακρίνεται ἐκ τοῦ ὀλιγαρίθμου τῶν ἀτόμων. Ὁ ἀνὴρ, οὗτινος τὴν εἰκόνα παραθέτομεν, ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν ταύτην, ἀποτελῶν οὐ σμικρὰν ἐξαίρεσιν μεταξὺ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

Ὁ Εὐγένιος Σκρὴβ ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τὴν 24 Δεκεμβρίου 1791, ἐκ πατρὸς ἐμπόρου ἀρκετὰ εὐκαταστάτου. Νέος ἔτι εἰσήχθη εἰς τὸ Λύκειον τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, ὅπου ἔσχε συμμαθητὰς καὶ φίλους τῆς παιδικῆς του ἡλικίας τοὺς ἀδελφοὺς Δελαβὶν, Καζιμὴρον (1) καὶ Γερμανόν. Αἱ σπουδαὶ αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἀρκετὰ ἐπιτυχεῖς, καὶ λίαν ἐνωρὶς ἤρχησε νὰ ἐγκύπτῃ εἰς τὰς φιλολογικὰς ἐργασίας, καὶ νὰ καταγίνεται εἰς σύνθεσιν διαφόρων μικτῶν δραμάτων, ἐκ τοῦ εἴδους ἐκείνου, ἅτινα οἱ Γάλλοι ἀποκαλοῦσι Vaudeville, καὶ τῶν ὁποίων ἀκολούθως ἀπέβη ὁ ἀναμορφωτής.

Αἱ πρῶται τοῦ Σκρὴβ ἀπόπειραι δὲν ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὰς προσδοκίας του, καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου αὐτοῦ ποιήματος Οἱ Δερβίσσαι μέχρι τοῦ Ἡ Ἄρκτος καὶ ὁ Πασσᾶς, μιᾶς ἐκ τῶν πλέον εὐφυῶν γελωτοποιΐων, ἅτινα πάντα συνέθεσε τῇ συνεργασίᾳ διαφόρων φίλων του καὶ ἔπαιζεν ἀνωνύμως πάντοτε, οὐδὲν σχεδὸν ἔτυχε πλήρους ἐπιδοκιμασίας.

Ἡ φήμη τοῦ Κ. Σκρὴβ ἤρξατο μετὰ τοῦ νεοδμήτου θεάτρου τοῦ Δραματικοῦ Γυμνασίου, ὅπερ ὑπῆρξεν ἰδίως ἡ κονίστρα του. Ἐκεῖ παρέστησεν ὡς πρῶτον δοκίμιον ἓν τῶν κωμικωτέρων ποιημάτων του, πλῆρες εὐτραπελίας καὶ γονιμότητος πνεύματος, τὸν Νέον Πορσονιὰκ, ἥτις ἐχρησίμευσεν ὡς εἰκὼν τῶν νέων ἠθῶν, καὶ τῆς ὁποίας τὴν λεπτότητα καὶ τὴν εὐπρεπῆ ἐλευθερίαν οὐδεὶς Συγγραφεὺς ὑπερέβη. Ἐλαττώματά τινα μιγνύονται ἀναμφιβόλως εἰς τὴν πρώτην ταύτην ἐπιτήδευσίν του. Συχνάκις εἶνε ἀφελής· οἱ χαρακτῆρες αὐτοῦ, ἐκ τοῦ προχείρου ἐπινοηθέντες, εἰσὶ φυσικοὶ μὲν ἀλλ᾽ ἐπιπολαίως ἐξεικονισμένοι, τὰ δὲ ποιήματά του εἰσὶ μᾶλλον σκιαγραφίαι ἢ ἄλλο τι· βλέπει τις ὅτι χεὶρ ἐπιτηδεία παίζει μεταξὺ τῶν δυσκολιῶν καὶ τὰς ὑποτάσσει. Ἔχει ἀγχίνοιαν εἰς τὰς περιγραφὰς, ἀλλὰ δεῖται ἀλληλουχίας διαρκοῦς· βαθεῖα δὲ ἔννοια οὐδαμῶς διακρίνεται ἐν τοῖς ἔργοις του.

Βραδύτερον ὁ Κ. Σκρὴβ ἔγραψε μὲ πλειοτέραν ἐπιτυχίαν, καὶ ἡ δραματικὴ αὐτοῦ διάθεσις βαθμηδὸν ἐπέφερεν ἀποτελέσματα ἰσχυρότερα· ἔκτοτε δὲ σχεδὸν καθημερινῶς ἐχειροκροτεῖτο ἀνὰ ἓν προϊὸν τῆς εὐφυΐας του. Ἡ φιλοκαλία, ἡ γονιμότης τοῦ πνεύματος, ἡ διάταξις καὶ ἡ διάνοια εἰσὶ τὰ κυριώτερα προτερήματα τοῦ Συγγραφέως, δι᾽ ὧν ἐπὶ τριακονταετίαν ὑπηρέτησε τὴν λυρικὴν σκηνήν.

Πρέπει νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ Κ. Σκρὴβ ὅτι δὲν ὑπῆρξε μόνον ἐπιτήδειος κωμῳδὸς καὶ δεινὸς ποιητὴς, ἀλλὰ καὶ ἀνὴρ ἀγχίνους, καὶ ὅτι κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὰ γράμματα ὅ,τι ἄλλοι ματαίως πολλάκις ἐπεζήτησαν καὶ σπανίως ἐπέτυχον: τὸν πλοῦτον μετὰ τῆς δημοτικότητος. Ἐνῷ δὲ τὸ κοινὸν ἐχειροκρότει μὲ ἀνένδοτον ἐνθουσιασμὸν τὸν ἀκάματον Συγγραφέα, τὰ καλήτερα τῶν Παρισίων θέατρα ἐζήτουν μετὰ προθυμίας τὰ προϊόντα τοῦ καλάμου του, ἅτινα ἦσαν ἄφθονα ὡς ἡ ἀνεξάντλητος εὐφυΐα του. Ἤθελεν εἶσθαι αὐτόχρημα ματαιοπονία νὰ ἀποπειραθῶμεν τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν δραματικῶν ἔργων τοῦ εὐφυοῦς τούτου ποιητοῦ, ἅτινα ὑπερβαίνουσι τὰ 350. Ἐκτὸς δὲ τούτων, εἰς ἃ ὀφείλει κατὰ μέγα μέρος τὴν δόξαν του, συνέγραψε καὶ ἀρκετὰ μυθιστορήματα, ἐν οἷς ἐξέχουσιν ὁ Κάρολος Βρόσκης καὶ ὁ Πικουΐλος Ἀλίαγας.

Ὁ Κ. Σκρὴβ συγκατελέχθη εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν τὴν 28 Ἰανουαρίου 1836. Ἐνυμφεύθη δὲ εἰς ἡλικίαν 58 ἐτῶν, ἤδη ἑκατομμυριοῦχος καὶ κεκτημένος λαμπρὰς ἐπαύλεις. Προεχειρίσθη ἐπίσης Ἱππότης τοῦ τάγματος τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς, καὶ ἐπ᾽ ἐσχάτων ἐχρημάτισε μέλος τῆς Δημαρχίας τῶν Παρισίων. Ἀπέθανε δὲ αἴφνης τὴν 20 Φεβρουαρίου 1861, βυθίσας εἰς πένθος ἄληστον ἅπασαν τὴν Γαλλίαν, ἥτις, τιμῶσα τὴν μνήμην τοῦ ἀνδρὸς, ἀπηθανάτισεν αὐτὸν χορηγήσασα τὸ ὄνομά του εἰς μίαν τῶν κυριωτέρων καὶ ὡραιοτέρων νέων ὁδῶν τῆς πρωτευούσης αὐτῆς.

Δὲν ὑπῆρξεν ἄχρι τοῦδε δημοτικώτερος τοῦ Σκρὴβ ποιητὴς, διὸ καὶ ὁ θάνατός του ἐθεωρήθη γενικὸν δυστύχημα. Τὰ δράματά του διδάσκονται εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς πόλεις, καὶ εἰς τὸ Ταυρῖνον μάλιστα ὑπάρχει θέατρον, πρό τινων ἐτῶν ἀνοικοδομηθὲν, τὸ ὁποῖον καλεῖται Θέατρον Σκρήβ.

Ὁ Σκρὴβ ἀπέβη, ὡς εἴπομεν, πλούσιος διὰ τῆς ἐργασίας του. Ἀπήλαυσε δὲ τιμίως καὶ ἐν μετριότητι τὴν εὐτυχίαν του ταύτην, ἀναδειχθεὶς εἰς πᾶσαν περίστασιν τὸ πρότυπον καλοῦ πολίτου, συντρέχων ἀνωνύμως πολλάκις καὶ γενναίως εἰς πᾶν καλὸν καὶ ὠφέλιμον ἔργον, καὶ ἐνθαρρύνων ὅλαις δυνάμεσι τὰ προτερήματα ὅπου ἂν ἤθελεν ἀπαντήσει αὐτά. Ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦνε ὁ ἐκ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας ἐξελευσόμενος διάδοχος τοῦ Εὐγενίου Σκρὴβ, οὐδόλως θέλει εἶσθαι ἄξιος νὰ παραβληθῇ μετ᾽ αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸ θέατρον.

(1) Τοῦ πρώτου τούτου, ὅστις ἀπέβη εἷς τῶν καλητέρων ποιητῶν τῆς Γαλλίας, ἡ βιογραφία μετὰ τῆς εἰκόνος δημοσιευθήσεται προσεχῶς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ, ὑπὸ Βίκτορος Οὔγου, μεταφρασθέντες ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Ἰ. Ἰ. Σκυλίσση. Τόμ. Α΄—Δ΄. Ἐν Βιέννῃ, 1863.

Ἐκ τοῦ γλαφυροῦ καλάμου τοῦ περιφανοῦς καὶ φιλελευθέρου τέκνου τῆς Γαλλίας Βίκτορος Οὔγου ἀπέρρευσεν ἀρτίως φαντασιῶδές τι πόνημα, τὸ περιεργότερον ἴσως καὶ διδακτικώτερον τῶν τοιούτου εἴδους συγγραφῶν, ὅπερ ἀφῆκε τὰς μεγαλητέρας ἐντυπώσεις εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν κόσμον, τυχὸν πανταχοῦ ἐνθουσιωδῶν ἐπευφημιῶν. Ἐν τῷ θαυμασίῳ τούτῳ προϊόντι μεγαλουργοῦ φαντασίας ἠθέλησεν ὁ δαιμόνιος συγγραφεὺς καὶ ποιητὴς νὰ ἐξιστορήσῃ τὴν ὡς ἐκ τῆς κοινωνικῆς δυσαναλογίας χαλάρωσιν καὶ καχεξίαν τῆς παγκοσμίου ἁρμονίας, καὶ, ἐκθέτων διὰ τῶν ζωηροτέρων χρωμάτων τὴν ἀθλιότητα τῆς ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἰδίων ἀτελειῶν καὶ ἐλλείψεων πιεζομένης ἀνθρωπότητος, κινεῖ μετὰ τῆς συγκινήσεως καὶ τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον, καὶ διδάσκει τὰς σωτηριωδεστάτας ἀρχὰς τῆς ἰσοπολιτείας.

Οἱ Ἄθλιοι δὲν εἶνε πλέον ἐξ ἐκείνων τῶν τετριμμένων μυθιστοριῶν, αἵτινες περιστρέφονται εἰς τὴν ἔκθεσιν ἁπλῶς τῶν παθῶν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἀλλ᾽ εἶνε εἶδος φιλοσοφίας ἐν ποιήσει· εἶνε ἡ ζωηρὰ εἰκὼν τῆς ἀνθρωπίνης ἀθλιότητος μετὰ τοῦ πρὸς διόρθωσιν αὐτῆς συντελοῦντος φαρμάκου. Εἶνε ἠθική τις διδασκαλία, καὶ, συγχωρηθήτω ἡ ἔκφρασις, εἶδος Εὐαγγελίου διὰ τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα. «Ἐνόσῳ ὑφίσταται,—λέγει ὁ περιώνυμος συγ-
« γραφεὺς τοῦ ἐν λόγῳ ἀριστουργήματος ἐν τῷ προλόγῳ
« αὐτοῦ,—ἐνόσῳ ὑφίσταται ὡς ἐκ τῶν νόμων καὶ τῶν
« ἠθῶν κατάκρισίς τις κοινωνικὴ, πλάττουσα ἐν πλήρει
» πολιτισμῷ κολάσεις τεχνητὰς, καὶ συμπλέκουσα τὸν
« προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, τὸν θεῖον, μὲ τὴν μοῖραν αὐ-
« τοῦ, τὴν μόρσιμον· ἐνόσῳ δὲν λυθῶσι τὰ τρία τοῦ αἰῶ-
« νος προβλήματα: ὁ διὰ τῆς πενίας ἐξευτελισμὸς τοῦ
« ἀνδρὸς, ἡ διὰ τοῦ λιμοῦ ἐξαχρείωσις τῆς γυναικὸς, ἡ
« διὰ τοῦ σκότους ἀτροφία τοῦ παιδίου· ἐνόσῳ τάξεις τι-
« νὲς ὑπόκεινται εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀσφυξίαν· ἐν ἄλλοις
« λόγοις καὶ ὑπὸ πλατυτέραν ἔποψιν, ἐνόσῳ ὑπάρχει
« ἐπὶ τῆς γῆς πενία καὶ ἀμάθεια, βιβλία ὡς τὸ παρὸν
« ἴσως δὲ εἶνε ἀνωφελῆ. »

Καὶ τῳόντι πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ θεωρήσῃ τις ὡς ἁπλῆν καὶ ἄσκοπον μυθιστορίαν βιβλίον, περιέχον τόσας ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ ἀληθείας; βιβλίον, ἐν ᾧ ἀπαντῶμεν περικοπὰς ὡς τὴν ἑξῆς:

« Ὦ Σὺ, ὁ Ὤν! Σὲ ὁ Ἐκκλησιαστὴς ἀποκαλεῖ Παντοδυ-
« ναμίαν· οἱ Μακκαβαῖοι, Πλάστην· ἡ πρὸς Ἐφεσίους
« ἐπιστολὴ, Ἐλευθερίαν· ὁ Βαροὺχ, Ἀπειροτελειό-
« τητα· οἱ Ψαλμοὶ, Σοφίαν καὶ Ἀλήθειαν· ὁ Ἰωάν-
» νης, Φῶς· οἱ Βασιλεῖς, Κύριον· ἡ Ἔξοδος, Πρόνοιαν·

« τὸ Λευϊτικὸν, Ἁγιότητα· ὁ Ἔσδρας, Δικαιοσύνην·
« ἡ κτίσις, Θεόν· ὁ ἄνθρωπος, Πατέρα. Ἀλλ' ὁ Σολομὼν
« σὲ ἀποκαλεῖ Ἔλεος, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ κάλλιστον
« τῶν ὀνομάτων Σου! »

Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς ἱκανοὶ ὅπως ποιήσωμεν τὸν προσήκοντα λόγον περὶ τοῦ θαυμασίου τούτου πονήματος, οὗ τινος ἐθαυμάσαμεν τὸ κάλλος ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, οὐχ ἧττον ὅμως ἐνετρυφήσαμεν καὶ εἰς τὴν χαρίεσσαν καὶ κατ' οὐδὲν τοῦ πρωτοτύπου ὑπολειπομένην μετάφρασιν τοῦ ὁμογενοῦς καὶ πολυτίμου ἐκδότου τῆς Ἡμέρας. Ἀρκεῖ ἐπ' ὀλίγον νὰ ἀντιπαραθέσῃ τις τὸ πρωτότυπον μετὰ τῆς ἀναγγελλομένης μεταφράσεως, διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ Κ. Σκυλίσσης ἐμιμήθη θαυμασίως τὸν συγγραφέα, ὑπερακοντίσας μάλιστα ἔστιν ὅτε πολλαχοῦ τοῦτον κατά τε τὴν ποικιλίαν, τὴν χάριν καὶ τὴν ἀφέλειαν, καὶ συγγράψας, οὕτως εἰπεῖν, ἐν μεταφράσει.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἠθέλομεν τολμήσει ὅπως συστήσωμεν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πόνημα εἰς τὴν μετὰ προσοχῆς ἀνάγνωσιν πολλῶν ἐκ τοῦ κλήρου ἡμῶν, διότι θέλουν εὕρει ἐν αὐτῷ τὸν τύπον τοῦ καλοῦ Ποιμένος ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Χριστομιμήτου Ἐπισκόπου Μυριὴλ, καὶ πιστεύομεν ὅτι ἤθελον ὠφεληθῆ πολὺ ἐκ τῆς τοῦ Ἱεράρχου τούτου περιγραφῆς· καὶ μάλιστα βλέποντες ὅτι, καίτοι τοιοῦτος ὢν οὗτος, οὐδόλως παρίσταται ἀπηλλαγμένος τῆς κοινῆς καταλαλιᾶς, ἀλλ' ἀκούει παρά τινος ἐλευθερόφρονος (socialiste) τὰ ἑξῆς, ἅτινα παραθέτοντες ἐνταῦθα, λαμβάνομεν ἀφορμὴν ὅπως συστήσωμεν τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ ἀνεξικακίαν εἰς τινας τῶν ὀλιγώτερα τούτων ἀκουόντων μεγάλως δ' ὀργιζομένων ἡμετέρων Ἱεραρχῶν:

« Ἐπίσκοπος· δηλαδὴ ἄρχων ἐκκλησιαστικὸς, ἄνθρω-
« πος ἐκ τῶν κεχρυσωμένων ἐκείνων καὶ παρασεσημα-
« σμένων, καὶ νεμομένων ἁδρὰς, ἁδροτάτας συντάξεις
« καὶ ἐπιχορηγήσεις καὶ προικοδοτήσεις... Ἐπίσκοπος·
« ἄνθρωπος δηλαδὴ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἔχουν μαγείρους
« καὶ παραμαγείρους, τρυφηλὴν τράπεζαν, ὑπηρέτας μὲ
« στολὰς, παραμάνας μὲ τὰς κόρας των ἢ μὲ τὰς ἀνε-
« ψιάς των· οἵτινες τρώγουν τὴν παρασκευὴν τὰ ἐκλε-
« κτότερα τῶν ἐδεσμάτων, ἂν καὶ νηστήσιμα, ἐννοεῖται·
« οἵτινες βρενθύονται ὡς ὁ ταὼς, μὲ θεράποντας ἐμπρὸς,
« θεράποντας ὀπίσω· οἵτινες κέκτηνται δίφρους λαμπροὺς,
« ἵππους, παλάτια, καὶ τῶν ὁποίων τὸ ὄχημα διέρχεται
« ὡς ἀστραπὴ ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐπο-
« ρεύετο ἀνυπόδητος... » κτλ. κτλ.

Νομίζομεν ὅτι δίδομεν ἀμυδράν τινα ἰδέαν τῆς ἠθικότητος τοῦ φιλοσοφικοῦ τούτου, οὕτως εἰπεῖν, μυθιστορήματος, παραθέτοντες ἐνταῦθα περικοπάς τινας ἐξ αὐτοῦ ἐφαρμοζομένας εἰς τὸ περὶ ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἢ περὶ ἀνθρωπότητος γενικῶς ζήτημα:

« Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε κύκλος ἔχων ἓν μόνον κέντρον,
ἀλλ' ἔλλειψις ἔχουσα δύο ἑστίας· ἡ μὲν ἐξ αὐτῶν εἶνε τὰ
πράγματα, ἡ δὲ αἱ ἰδέαι.

« Εἴημεν οἰκτίρμονες πρὸς τοὺς παιδευομένους ἐν τῷ
κόσμῳ τούτῳ. Φεῦ! τί ἄλλο εἴμεθα καὶ ἡμεῖς αὐτοί;
Τί εἶμαι ἐγὼ, ὅστις σᾶς ὁμιλῶ; Τί εἴσθε σεῖς, οἵτινες μὲ
ἀκούετε; Πόθεν ἐρχόμεθα; Εἶνε ἄρά γε βέβαιον ὅτι οὐδὲν
ἐπράξαμεν πρὶν γεννηθῶμεν; Ἡ γῆ αὕτη εἶνε ὅλως ἀνό-
μοιος μὲ εἱρκτήν;

« Τίς οἶδεν ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε ἐκ τῶν τιμωρουμένων τὸ δεύτερον ὑπὸ θείας δίκης;

« Παρατηρήσατε τὴν ζωὴν ἐκ τοῦ πλησίον· εἶνε τοιαύτη, ὥστε πανταχόσε βλέπει τις τὴν τιμωρίαν.

« Εἶσαι ἐκ τῶν λεγομένων εὐτυχῶν; ἐν τούτοις εἶσαι καθεκάστην περίλυπος. Ἑκάστη ἡμέρα ἔχει τὴν μεγάλην της θλίψιν, ἢ τὴν μικράν της φροντίδα. Χθὲς ἔτρεμες διὰ τὴν ὑγείαν τινὸς προσφιλοῦς σοι, σήμερον φοβεῖσαι διὰ τὴν ἰδίαν σου ὑγείαν, αὔριον κάπως θὰ ἀνησυχήσῃς διὰ χρήματά σου κινδυνεύοντα, μεθαύριον διὰ τὴν κατὰ σοῦ διατριβὴν συκοφάντου τινὸς, τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν διὰ τὴν συμφορὰν τινὸς φίλου. Ἔπειτα, ὁ καιρὸς ὁ ἄχρεῖος· ἔπειτα, συνετρίβη ἢ ἀπωλέσθη πρᾶγμά τι· ἔπειτα, ἡ συνείδησις καὶ ἡ σπονδυλικὴ στήλη σὲ τύπτουσι διά τινα ἡδονήν. Ἄλλοτε ἀσχάλλεις διὰ τὴν πορείαν τῶν δημοσίων πραγμάτων· ἀφίνω τὰ ἄλγη τῆς καρδίας, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἓν νέφος διαλύεται, ἄλλο σχηματίζεται· εἰς τὰς ἑκατὸν ἡμέρας μόλις ὑπάρχει μία πλήρης χαρᾶς καὶ πλήρης ἡλίου. Καὶ εἶσαι ἐκ τῶν ὀλίγων εὐτυχῶν ἀνθρώπων. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων, ἡ νὺξ κατακάθηται ἐπ' αὐτῶν ἀέννακος!

« Οἱ ὀρθῶς σκεπτόμενοι σπανίως λέγουσι περὶ τῶν ἀνθρώπων εὐτυχεῖς καὶ δυστυχεῖς. Εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, εἰς τοῦτο τὸ προπύλαιον βεβαίως ἄλλου τινὸς κόσμου, δὲν ὑπάρχουσιν εὐτυχεῖς.

« Ἡ ἀληθὴς διάκρισις τῶν ἀνθρώπων εἶνε αὕτη: οἱ φωτεινοὶ καὶ οἱ σκοτεινοί. — Ὄχι οἱ εὐτυχεῖς καὶ οἱ δυστυχεῖς.

« Νὰ ἐλαττωθῇ λοιπὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν σκοτεινῶν, καὶ ν' αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν φωτεινῶν. — Ἰδοὺ ὁ σκοπός. Καὶ διὰ τοῦτο κράζομεν: διδασκαλίαν! ἐκπαίδευσιν! ἐπιστήμην! Τὸ διδάσκειν ἀνάγνωσιν εἶνε ταὐτὸν τοῦ ἀνάπτειν πῦρ. Πᾶσα λέξις συλλαβιζομένη σπινθηροβολεῖ.

« Ἄλλως τε, ὁ λέγων φῶς ἐννοεῖται ὅτι δὲν λέγει χαρά. Πάσχει ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐντὸς τοῦ φωτὸς, διότι καὶ τὸ πολὺ φῶς καίει. Ἡ φλὸξ εἶνε ἐχθρὸς τῆς πτέρυγος. Νὰ καίῃς χωρὶς νὰ παύσῃς πετώμενος, ἰδοὺ τὸ θαῦμα τῆς μεγαλοφυΐας.

« Διότι καὶ ὅταν διδαχθῇς, καὶ ὅταν ἀγαπήσῃς, πάλιν πάσχεις. Ἡ ἡμέρα γεννᾶται ἐντὸς δακρύων. Οἱ φωτεινοὶ, καὶ ἂν ἄλλο τι δὲν ἔχουν νὰ θρηνήσωσι, θρηνοῦσι διὰ τοὺς σκοτεινοὺς, τοὺς ἀθλίους.

« Τῆς κοινωνίας ἡ φθίσις καλεῖται πενία.

« Ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει καὶ ἐξ ὑπονόμου καὶ ἐκ κεραυνοῦ. Δὲν θὰ παύσωμεν ἐπαναλαμβάνοντες ὅτι τὸ πρῶτον τῶν ἀδελφικῶν χρεῶν εἶνε νὰ φροντίζωμεν περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἀποκλήρων καὶ καμνόντων, νὰ τοὺς ἀνακουφίζωμεν, νὰ τοὺς ἀερίζωμεν, νὰ τοὺς φωτίζωμεν, νὰ ἐκτείνωμεν μεγαλοπρεπῶς τὸν ὁρίζοντα αὐτῶν, νὰ δαψιλεύωμεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐκπαίδευσιν ὑφ' ὅλα τὰ σχήματα, νὰ τοὺς δίδωμεν τὸ παράδειγμα τῆς φιλοπονίας, οὐδέποτε δὲ τῆς ὀκνηρίας, νὰ ἐλαττόνωμεν τὸ βάρος τοῦ ἀτομικοῦ φορτίου αὐξάνοντες τὰς νύξεις τοῦ παγκοσμίου σκοποῦ, νὰ περιορίζωμεν τὴν εὐτυχίαν χωρὶς νὰ περιορίζωμεν τὸν πλοῦτον, νὰ συσταίνωμεν στάδια εὐρύχωρα κοινῆς καὶ δημώδους ἐργασίας, νὰ ἔχωμεν ὡς ὁ Βριάρεω ἑκατὸν χεῖρας ὅπως τείνωμεν αὐτὰς πανταχόσε πρὸς τοὺς τεθλιμμένους καὶ ἀδυνάτους, νὰ μετερχώμεθα τὴν ἐκ συνεισφορᾶς ἢ ἐκ συνεταιρισμοῦ δύναμιν πρὸς τὸ μέγα χρέος

τοῦ ἀνοίγειν ἐργοστάσια πρὸς πάντα βραχίονα, ἐργαστήρια πρὸς πᾶσαν ἐπιτηδειότητα καὶ σχολεῖα πρὸς πάντα νοῦν· νὰ αὐξάνωμεν τὸν μισθὸν, νὰ ἐλαττόνωμεν τὸν κόπον, νὰ σταθμίζωμεν τὸ δοῦναι καὶ τὸ λαβεῖν, ἤτοι νὰ χορηγῶμεν ἀπόλαυσιν ἀνάλογον τῆς προσπαθείας καὶ χορτασμὸν ἀνάλογον τῆς χρείας· ἑνὶ λόγῳ, νὰ κάμωμεν τὴν κοινωνικὴν μηχανὴν νὰ ἀναδώσῃ ὑπὲρ τῶν πασχόντων καὶ τῶν ἀγνοούντων πλειότερον φῶς καὶ πλειοτέραν εὐημερίαν· — τοῦτο, μὴ λησμονῶσι ποτὲ αἱ φιλάνθρωποι ψυχαὶ μηδὲ ἀγνοῶσιν αἱ φίλαυτοι καρδίαι, εἶνε ἡ πρωτίστη τῶν πολιτικῶν ἀναγκῶν.

« Ἐὰν ἡ φύσις ὀνομάζεται Πρόνοια, ἡ κοινωνία πρέπει νὰ ὀνομάζηται Προόψις.

« Ἡ νοερὰ καὶ ἠθικὴ αὔξησις εἶνε ὄχι ὀλιγώτερον ἀναγκαία καὶ ἀνυπέρθετος παρ' ὅσον ἡ ὑλικὴ βελτίωσις. Τὸ γινώσκειν εἶνε ἄρτος, τὸ διανοεῖσθαι εἶνε πρώτη ἀνάγκη, ἡ ἀλήθεια εἶνε τροφὴ ὡς ὁ σῖτος. Νοῦς, ἄγευστος ἐπιστήμης καὶ σοφίας, ἀδυνατεῖ. Οἰκτείρατε, καθὼς τοὺς στομάχους, οὕτω καὶ τὰ πνεύματα τὰ μὴ ἐσθίοντα. Ἐὰν ὑπάρχῃ ὀδυνηρότερον σώματος ψυχορραγοῦντος δι' ἔλλειψιν ἄρτου, εἶνε ψυχὴ ἀποθνήσκουσα ἐκ πείνης φωτός.

« Ἐντοσούτῳ μὴ διακοπτώμεθα, μὴ ἀμφιρρέπωμεν. Δὲν ὑπάρχει καιρὸς ἀναπαύσεως εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ τῶν πνευμάτων πορείαν πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἡ κοινωνικὴ φιλοσοφία εἶνε οὐσιωδῶς ἡ ἐπιστήμη τῆς εἰρήνης. Τὸ νὰ καταστραφῇ μία κοινωνία ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ὅστις ἐνσκήπτει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, εἶνε πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πολλάκις εἴδομεν. Ἡ ἱστορία γέμει ναυαγίων λαῶν καὶ βασιλείων. Ἐκπεπληγμένοι βλέπομεν, εἰς τὸ βάθος αὐτὸ τοῦ ὠκεανοῦ, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι παρελθὸν, ὄπισθεν τῶν πελωρίων κυμάτων τούτων, τῶν αἰώνων, καταβυθιζόμενα τὰ κολοσσαῖα σκάφη ταῦτα, τὴν Βαβυλῶνα, τὴν Νινευΐ, τὴν Ταρσὸν, τὰς Θήβας, τὴν Ῥώμην, ὑπὸ τὸν φοβερὸν ἄνεμον, ὃν πνέουσι τὰ στόματα τῆς σκοτίας.

« Οἱ πολιτισμοὶ τῶν Ἰνδῶν, τῶν Χαλδαίων, τῶν Περσῶν τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Αἰγυπτίων ἐξηλείφθησαν ἀλληλοδιαδόχως. Διατί; Ἄγνωστον. Τίνα τὰ αἴτια τῶν συμφορῶν τούτων; Ἄγνωστον... Ἀγνοοῦμεν τὰς νόσους τῶν ἀρχαίων πολιτισμῶν, γινώσκομεν ὅμως τὰς ἀσθενείας τοῦ ἡμετέρου. Ἔχομεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ δικαίωμα τοῦ φωτίζειν αὐτὸν πανταχόσε· θεώμεθα τὰς καλλονάς του, καὶ γυμνοῦμεν τὰς ἀσχημίας του. Ὅπου ἂν πονῇ, ἐρευνῶμεν· καὶ ὅταν ἅπαξ ἴδωμεν ποῦ ἐμφωλεύει τὸ κακὸν, ἡ σπουδὴ τῆς ἀφορμῆς ἄγει εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἰατρικοῦ. Ὁ ἡμέτερος πολιτισμὸς ἀξίζει τὸν κόπον νὰ σωθῇ· θὰ σωθῇ! Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νὰ συμβάλλωσιν ὅλαι αἱ ἐργασίαι τῆς κοινωνικῆς φιλοσοφίας. Σήμερον οἱ σκεπτικοὶ ἔχουσι μέγα χρέος — τὸ νὰ στηθακροῶνται τὸν πολιτισμόν.

« Ἡ δὲ στηθακρόασις αὕτη, ἐνθαρρύνει· ὑπὸ τὴν κοινωνικὴν θνητότητα ἀκροώμεθα τὴν ἀνθρωπίνην ἀφθαρσίαν. Ἡ γῆ δὲν ἀποθνήσκει, ἂν καὶ ἔχῃ τῇδε κἀκεῖσε κρατῆρας ἡφαιστείων, οἱονεὶ ἕλκη ἀναδίδοντα τὸ πύον των. Νόσοι λαῶν δὲν θανατόνουσι τὸν ἄνθρωπον.

« Καὶ μόλον τοῦτο οἱ προσέχοντες εἰς τὴν κλινικὴν τῆς κοινωνίας συμβαίνει νὰ ἀνατείνωσι τὴν κεφαλὴν ὡς ἀπελπιζόμενοι. Οἱ ἰσχυρότεροι, οἱ φιλοστοργότεροι, οἱ λογικώτεροι ἔχουσι στιγμὰς, καθ' ἃς περιέρχονται εἰς ἀθυμίαν. Θὰ ἔλθῃ ἄρά γε αὐτὸ τὸ περιπόθητον μέλλον; Τόσον παχυλὸν ἐπιπολάζει ἐπ' αὐτοῦ σκότος, ὥστε σχεδὸν ἐπιδέχεται ἡ σκέψις αὕτη δισταγμόν. Ἀφ' ἑνὸς βλέπομεν τόσην φιλαυτίαν, ἀφ' ἑτέρου τόσην ἀθλιότητα! Εἰς μὲν τοὺς ἐγωϊστὰς, τὰς προλήψεις, τὸ σκότος τῆς πλουσίας ἀνατροφῆς, τὴν ἐκ τῆς μέθης τοῦ πλούτου αὔξησιν τῶν ὀρέξεων, τὴν ἐκ τῆς ὀλιθιότητος ζάλην ἐκείνην τὴν κωφαίνουσαν τὸν ἄνθρωπον, τὸν φόβον μὴ τύχῃ καὶ πάθωμεν, ὅστις καταντᾷ εἴς τινας ἀποστροφὴ πρὸς τοὺς πάσχοντας, τὸ κακῶς ἀπολλύμενον ἐγὼ ἐκεῖνο, τὸ τόσον ἐξωγκωμένον καὶ ἐξοιδημένον, ὥστε φράττει τὴν ψυχήν. Εἰς δὲ τοὺς ἀθλίους, τὸν φθόνον, τὴν ἐποφθαλμίασιν, τὸ μῖσος ὅταν βλέπωσι τοὺς ἄλλους εὐφραινομένους, τοὺς βαθεῖς ἐκείνους σεισμοὺς τοῦ ἀνθρωπίνου κτήνους πρὸς τὰς κτηνώδεις ἀπολαύσεις, τὴν θλίψιν, τὴν χρείαν, τὴν ἄγνοιαν... »

Τοιαύτη φιλοσοφία, ἐκτὸς πάσης ἀντιλογίας καὶ ἀντιρρήσεως, φαίνεται καθ' ἡμᾶς προτιμοτέρα καὶ μᾶλλον ἀποτελεσματικὴ τῶν ἀγόνων ἐκείνων καὶ καταχρηστικῶς λεγομένων φιλοσοφικῶν δοξασιῶν, ἅστινας στερεοτύπως διϋλίζουσι σχολαστικοί τινες τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, ἄνευ βάσεως, ἄνευ σκοποῦ, ἄνευ ἀποτελέσματος καὶ ἐπὶ βλάβῃ πολλάκις τῆς ἀνθρωπότητος. Τοιοῦτον φιλοσοφικὸν σύστημα, ὡς τὸ τοῦ ἀμιμήτου συγγραφέως τῶν Ἀθλίων, εὐχαρίστως καὶ ἀπλήστως θὰ ἠκροαζόμεθα καὶ ἂν παρετείνετο ἀκόμη ἐπὶ χιλίους τόμους· διότι οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἐν αὐτῷ, καλῶς ἐννοηθέντι καὶ ἐφαρμοσθέντι, κατὰ μέγα μέρος ἔγκειται ἡ ἀνόρθωσις καὶ ἡ μόρφωσις τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

Ἐν ἑτέρῳ προσεχεῖ τεύχει ἐπανερχόμεθα εἰς τελειοτέραν ἀνάλυσιν τοῦ ὡραίου τούτου προϊόντος τῆς νεωτέρας φιλολογίας.

Ῥ.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδ Μ'.)

Β'.

Τὸ ἄνθος καὶ ἡ νεότης.

Κρύπτει ὁ κάλυξ καλλονὴν, ὁ κάλυξ χρῶμα κρύπτει,
κρύπτει ὁ κάλυξ ἄρωμα καὶ παραδείσου μύρον·
παρέρχεται τοῦ κάλυκος ἡ ὥρα, καὶ προκύπτει
ἓν ἄνθος, ὑπὸ τὴν πνοὴν αὐξάνον τῶν ζεφύρων.

Ὡς τὸ φυτὸν, ὁ ἄνθρωπος τὸν κάλυκά του ἔχει.
Εἶνε ἡ πρώτη του αὐγὴ ὁ κάλυξ· ἡ νεότης
ἐπέρχεται· ὁ κάλυξ του φυλλορροεῖ καὶ τρέχει,
καὶ φεύγει ἀνεπιστρεπτὶ ἡ πρώτη ἀθωότης.

Ἀλλὰ τὸ ἄνθος ἤκμασεν, ἐπῆλθεν ἡ νεότης.
Ἡ καλλονὴ, τὸ ἄρωμα καὶ τῆς ζωῆς τὸ χρῶμα
κοσμεῖ τὸ ἄνθος· μειδιᾷ ἡ χάρις, ἡ ἀβρότης,
καὶ χέει θεῖον ἄρωμα, τὸν ἔρωτα, τὸ ὄμμα.

Τοῦ ἄνθους ὅμως κύκλοθεν ἡ καταιγὶς γογγύζει,
τὴν φθίσιν καὶ τὸν μαρασμὸν τοῦ ἄνθους ἀπειλοῦσα·
μετ' οὐ πολὺ ἐκρήγνυται, ῥίπτει χαμαὶ, θερίζει
τὸ ἄνθος, καὶ ἡ καλλονὴ παρέρχεται πενθοῦσα.

Οὕτω καὶ τὴν νεότητα ἐπαπειλοῦν τὰ πάθη·
ἡ καταιγὶς των ἐπ' αὐτῆς ἐκρήγνυται ταχεῖα,
καὶ ἡ νεότης ὠχριᾷ, τοῦ τάφου δὲ τὰ βάθη
δέχονται μόνον λείψανα πολυπαθῆ καὶ κρύα.

Ἡ Ποιήτρια νύμφη.

Γλυκεῖα ὡς ἡ δροσερὰ τοῦ ἔαρος πρωΐα,
ὡραία ὡς ἀνάγλυφον τῆς τέχνης τοῦ Φειδίου,
αἰδήμων ὡς τὰ εὔοσμα καὶ τὰ παρθένα ἴα,
καὶ καθαρὰ ὡς τὰ νερὰ ἐρήμου ῥυακίου

ἦτο ἡ κόρη. Ἔλαμπον οἱ δύω ὀφθαλμοί της,
ὡς ἄστρα δύω δίδυμα· ἐκόσμουν ἐδενώδεις
τοὺς χιονώδεις ὤμους της οἱ θεῖοι βόστρυχοί της,
καὶ ἔθαλλεν ἡ παρειὰ ῥοδόχρους καὶ κρινώδης.

Καὶ τὴν ῥεμβώδη ἔτερπον τῆς νέας φαντασίαν
τὸ ἐρημόλαλον πτηνὸν, ἡ Ἀλκυὼν θρηνοῦσα,
τὰ στοναχοῦντα κύματα παρὰ τὴν παραλίαν,
καὶ ἡ παρὰ τὰ μνήματα σιωπηρῶς πενθοῦσα

κυπάρισσος. Λυσίκομος πολλάκις ὑποκάτω
τῆς νεκρωσίμου τοῦ πατρὸς ἐστέναζεν ἰτέας,
καὶ τοὺς πενθίμους κώδωνας πολλάκις ἠκροᾶτο,
εἰς ὑψηλὰς ἀφίνουσα τὸ πνεῦμά της ἰδέας.

Τὸν Φαίδωνα τοῦ Πλάτωνος μὲ πόθον ἐμελέτα
ὑπὸ σκιῶδες φύλλωμα πολυετοῦς ἐλάτης·
μὲ τοῦ Ὁμήρου ἄλλοτε τοὺς Ἀχιλλεῖς ἐπέτα,
τὰς ψυχικὰς ἁπλώνουσα ἡ κόρη πτέρυγάς της.

Ἦτο ποιήτρια· θερμὴν ἠσθάνετο τῆς Μούσης
τὴν φλόγα ὑπεκκαίουσαν τὰ εὐγενῆ της στήθη,
καὶ τὴν χορδὴν ἀκούουσα κιθάρας στεναζούσης
τὴν καλλικέλαδον Σαπφὼ πολλάκις ἐμιμήθη.

Εἰς τὰ τρὶς πέντε ἔτη ἓν ἐπρόσθετεν ἡ κόρη,
καὶ δεκαὲξ ἀνοίξεων τὰ ἄνθη εἶχε δρέψει,
εἰς τὰ τερπνὰ καὶ σύσκια περιπολοῦσα ὄρη
ἅμα τῆς Φλώρας ἤρχετο ἡ χάρις νὰ τὰ στέψῃ.

Ὁ δειλὸς ἰχνηλάτης.

Δειλῶς τὴν νύμφην τῶν δασῶν ὁ Φαίδων ἰχνηλάτει.
Ἐρυθριῶν προσήρχετο, καὶ μὲ τὸ στῆθος πόλλον
τὴν χεῖρα τῆς νεάνιδος τὴν τρέμουσαν ἐκράτει,
καὶ ἄνθος τῇ προσέφερε δροσόῤῥαντον καὶ θάλλον.

Εἶνε τὰ ἄνθη ἔκφρασις ἐρώτων σιωπῶσα·
ἐκφράζουν πάθος, ἔρωτα, στοργὴν, μελαγχολίαν.
Εἶνε ἡ γλῶσσα τ' οὐρανοῦ, τῆς φύσεως ἡ γλῶσσα,
ἡ βοηθοῦσα τὴν ἀγνὴν τῶν ἐραστῶν δειλίαν.

« Ὦ Φαίδων, ποῖον μυστικὸν σὲ σύρει πρὸς τὴν νέαν;
« Ποῖον ἐκείνην μυστικὸν πρὸς σὲ, ὦ Φαίδων, σύρει; »
Αὐτὰ πολλάκις μελετῶν ὁ νέος κατ' ἰδέαν,
σιωπηλὴν κατήφειαν πρωτοφανῆ ἐτήρει.

Ὁποῖός τις ἦν;

Κόμη χρυσίνη ἔστιλβεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του,
καὶ ἡ γλυκεῖά του μορφὴ ἦτο μορφὴ ἀγγέλου.
Τοιαύτην μόνον ἡ γραφὶς τοῦ μάγου Ῥαφαέλου
εἰς ὑψηλὰς ἐχάραξεν ἐμπνεύσεις τῆς ψυχῆς του.

Εἶχεν εὐρὺ τὸ μέτωπον, ἐκφραστικὸν τὸ ὄμμα,
οὐράνιον μειδίαμα ἀπέπνεον τὰ χείλη·
καὶ ὅταν ἡ καρδία του ἡ φλογερὰ ὡμίλει,
λόγους γλυκεῖς ἐξέχεε τὸ ἄδολόν του στόμα.

Τὸν ἤρεσκον τῆς φύσεως τὰ σιωπῶντα κάλλη,
ἠγάπα τὰς ῥωμαντικὰς θερμῶς τοποθεσίας·
ἐκεῖ τὸ πῦρ ἠσθάνετο σφριγώσης φαντασίας,
ἐκεῖ σφοδρῶς ἠσθάνετο τὸ στῆθός του νὰ πάλλῃ.

Εἰς τῆς νυκτὸς τὴν σιωπὴν, τὴν ἤρεμον γαλήνην,
ὑπὸ τὴν λάμψιν τὴν χλωμὴν πολυπληθῶν ἀστέρων,
μακρὰν τὸ βῆμά του πλανῶν μακρὰν τὸ βῆμα φέρων,
ἀγγελικὴν ἠσθάνετο ὁ νέος εὐφροσύνην.

Τὴν ζωγραφίαν ἤθελε. Τὴν τέχνην νὰ σπουδάσῃ
δὲν ἤργησε· καὶ ἀπαρχὰς τῆς τέχνης του τὰς Μούσας
ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρνασσοῦ παρέστησε ψαλλούσας,
καὶ ἄνωθεν τὸν Ἴλιον, ζητοῦντα νὰ δαμάσῃ

τοὺς ἀτιθάσσους ἵππους του καὶ τοὺς χρυσοχαλίνους.
Τῶν Ῥαφαέλων μιμητὴς τῶν Μιχαὴλ Ἀγγέλων,
ἐνώπιόν του ἔβλεπε τὸ μέλλον ἀνατέλλον,
καὶ εἶχεν ὄνειρα τερπνὰ τοὺς ποιητὰς ἐκείνους.

Παρὰ τὸν τάφον. — Ἠχώ.—Ὅρκος.

Ἡμέραν μίαν ἄσκοπα πλανῶν τὰ βήματά του,
παρὰ τὸν τάφον τοῦ πατρὸς εὑρέθη τῆς Ἀστραίας·
ὁ Φαίδων· δὲν ἐκράτησεν ἐκεῖ τὰ δάκρυά του,
καὶ στέφανον ἐπέθηκε καλλίφυλλον ἰτέας.

Καὶ ἀνεμνήσθη ἡμερῶν ἀθώας ἡλικίας.
Ἐκεῖ μικρὸς ἐθρήνησεν, ἀκολουθῶν ἐκείνην·
ἐκεῖ στεφάνους ἔπλεξαν λευκάνθης, ἀκακίας,
καὶ τοῦ θανόντος ἔῤῥανον τὴν παγετώδη κλίνην.

Κύπτει . . . ἀτέρμων ἡ σιγὴ τῶν τάφων βασιλεύει·
πλὴν τῆς καρδίας ἡ ἀχλὺς ἐξαίφνης ἀραιοῦται.
Ἐν « ἀγαπῶ! » τὰ χείλη του προφέρουν. Τί συνέβη;
Ἐλύθη τὸ μυστήριον· ἦτο αὐτό. Ὀρθοῦται.

Ἐν « ἀγαπῶ! » ἀκούεται ἀκόμη· ἀκροᾶται·
εἶνε ἠχώ; τῆς ἀκοῆς δὲν εἶνε πλὴν ἀπάτη.
Ἀλλὰ τὸ πᾶν τριγύρω του τὴν σιωπὴν φυλάττει,
ἡ δὲ φιλέρημος Ἠχὼ μακρὰν περιπλανᾶται. . . .

Τὴν κόμην ἔχουσα λυτὴν ὡς Ναϊὰς ἀρχαία,
ἐσθῆτα φέρουσα λευκὴν καὶ κυματιζομένην,
ἐνώπιον τοῦ Φαίδωνος προβαίνει ἡ Ἀστραία,
καὶ μὲ φωνὴν εἰς δάκρυα καὶ θρήνους πνιγομένην.

— « Μὲ ἀγαπᾷς;—Τὸ ἤκουσες.—Σύ;—Φαίδων, σὲ λατρεύω!
— « Ὀρκίσθητι.—Ὀρκίζομαι.—Ἀστραία, μὰ τὴν κρύαν
« πλάκα τῆς φίλης μου μητρὸς, ἣν πάντοτε θ' ἀρδεύω
« μὲ δάκρυα, ὑπόσχομαι ἀγάπην αἰωνίαν!

— « Ἀρκεῖ.—Ἀνήκεις εἰς ἐμέ.—Σὺ εἶ ὁ ἐκλεκτός μου.
— « Καὶ μάρτυς μας;—Ὁ οὐρανός.—Ἀμπάδες Ὑμεναίου;
— « Τὰ ἄστρα τὰ αἰώνια.—Καὶ στέφανος;—Εὐόσμου
« μυρσίνης κλώνος.—Φίλη μου, γονάτισον καὶ δέου. »

Τὸ γόνυ κλίνουσιν. Ἐκεῖ ἡ ἄπειρος Θεότης
ἦτο παροῦσα· ἤκουσε τὴν προσευχὴν τῶν νέων,
καὶ εἶπεν « ΕΣΤΩ! » . . .— Ἐφριξε τῶν κόσμων ἡ ἑνότης,
ἠγέρθη δὲ τὸ σύμπλεγμα ἐν κατανύξει κλαῖον.

Πατὴρ καὶ υἱός.—Καθῆκον καὶ ἔρως.

Καιρὸς παρῆλθεν. Ἓν πρωὶ τοῦ ἔαρος, « Υἱέ μου,—
εἶπε τοῦ νέου ὁ πατὴρ ἀπὸ τῶν ἐνδομύχων
« στενάζων,—ἄκουσον υἱὲ, υἱὲ παρήγορέ μου!
« Θὰ φύγῃς· (ποῖον ἄκουσμα, ὦ Φαίδων!) Ἕνα εἶχον

« ἐν μέσῳ τῶν τρικυμιῶν τοῦ βίου μου ἀστέρα,
« καὶ ἦσο σύ. Ἐθρήνησα εἰς συμφορὰς μεγάλας·
« τὴν δυστυχῆ σου ἔκλαυσα ὁ δύστηνος μητέρα,
« ἀλλ' εἶχον σὲ, καὶ ἔπαυσα τὰ δάκρυα ὁ τάλας!

« Τὴν δυστυχῆ μητέρα σου! . . . Ἀλλ' ὄχι! ἂς μὴ μάθῃ
« ἡ τρυφερὰ καρδία σου τὶ κλείουν δύω τάφοι·
« ὤ! ἂς μὴ μάθῃ διατί εἰς αἵματα ἐδάφη
« ἡ κρεμαμένη, Φαίδων μου, καταντικρύ σου σπάθη. . . .

« Ὕπαγε, τέκνον! ἔνδοξον σὲ περιμένει μέλλον.
« Σὲ χάνω μετὰ σπαραγμοῦ· πλὴν, τέκνον, ἡ γραφίς σου,
« ἡ τέχνη, ἡ οὐράνιος τῶν Μιχαὴλ Ἀγγέλων,
« ἐδῶ δὲν ἀναπτύσσεται . . . Καὶ . . . εἶθε ἡ ψυχή σου,

« εὐγνώμων, πρὸ τοῦ τάφου μου παράπονα νὰ χύσῃ!
« Τῆς Θελξινόης ὁ πατὴρ εἰς Ῥώμην σὲ προσμένει,
« αὐτὸς ὡς ἄλλο τέκνον του σὲ θέλει ἀγαπήσει·
« αὐτός. . . . » Ἀλλὰ τὸν λόγον του ὁ γέρων δὲν περαίνει.

Τὸν διακόπτουσι λυγμοί. Τὴν στάσιν ἀνδριάντος
ἔχει ὁ Φαίδων· ἄκουσμα ἀνέλπιστον τὸν πλήσσει.
Τίς Ἐφιάλτου ὄνειρον, ἐξαίφνης καταβάντος,
εἶδε; αὐτὸς τὴν στάσιν του καὶ μόνος θὰ νοήσῃ.

Καὶ, « Πάτερ! (συνερχόμενος ἐψέλλισε,) συγχώρει!
« Νὰ φύγω, ὤ! ἀδύνατον.—Ἀδύνατον! αἰτία;
« (εἶπεν ὁ γέρων σύνοφρυς.)—Αἰτία; μία κόρη.
— « Κόρη! (ἀντεῖπεν ὁ πατὴρ μαντεύων πως·) καὶ ποία; »

« Ὦ πάτερ!—Λέγε!—Σύγγνωθι.—Ὁμίλει.—Ἡ Ἀστραία... »
Καὶ ἠκολούθησε σιγή. Εἶτα, « Ποτέ! ὁ γέρων,
« ὄχι ποτέ! ἀνέκραξε. —Ποτέ;—Ἐλπὶς ματαία! »
εἶπε, μακρὰν τοῦ τέκνου του τὰ βήματά του φέρων.

—« Γονυκλινὴς, ὦ πάτερ μου!—Λησμόνησον ἐκείνην,
« καὶ ὕπαγε! —Δὲν δύναμαι.—Εἶμαι πατήρ.—Θεέ μου!
—« Ὑπάκουσον!—Ἀναχωρῶ, ἀλλὰ πικρὰν ὀδύνην
« μακράν της θὰ αἰσθάνωμαι.—Ὑπάκουσον, υἱέ μου! »

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΝΤΩΝΙΩ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΗ καὶ ΦΑΝΙΑ ΜΑΝΤΖΟΥ

ΕΠΙ ΤΩ ΑΡΡΑΒΩΝΙ ΑΥΤΩΝ.

Μνηστὴρ καὶ μέλλων σύντροφε τῆς εὐειδοῦς Φανίας!
ἐὰν καρδία πάλλουσα παλμοὺς ἀγνῆς φιλίας,
μὲ τοῦ νοὸς τὰς πτέρυγας πλησίον σου πετῶσα,
ἐν « χαῖρε! » σοὶ ἀπήγγελλεν, ἐκ τῆς χαρᾶς σκιρτῶσα·
ἆρα θ' ἀπέσπα φεύγουσα γλυκὺν χαιρετισμόν σου
ἀπὸ τὸ ἄδολόν σου
στόμα;

Ἐὰν στιγμὰς εὐδαίμονας σοὶ ηὔχετο, Φανία,
νεᾶνις καλλιπάρθενος, ἐρωτικὴ καὶ θεία,
ἑνοῦσα τὸ διάδημα τοῦ κάλλους, τῆς παιδείας
καὶ θεῖον σκῆπτρον φέρουσα ἀγνῆς εὐαισθησίας·
ἆρα πρὸς φίλον ἄγνωστον τὸ νοερὸν ἠδέως
θὰ ἔστρεφες εὐθέως
ὄμμα;

Ἑνώσατε τοῦ βίου σας ἀχώριστον τὸ νῆμα,
Φανία καὶ Ἀντώνιε! καὶ τὸ ὀργίλον κῦμα
τῆς μοίρας εἴθε πώποτε νὰ μὴ τὸ διασείσῃ,
οὐδὲ χειμὼν τοῦ σκάφους σας τὸν δρόμον ἐμποδίσῃ·
ἀλλ' ἔστω ἤρεμος γλυκὺς ὁ πλοῦς τῶν ἡμερῶν σας,
καὶ ὁ βυθὸς ἀτάραχος τῶν νέων καρδιῶν σας,
καὶ ζῆτε ἐν ὑγείᾳ,
Ἀντώνιε, Φανία!

Ῥ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Παιδίον μαθητευόμενον συνέτριψεν ἐξ ἀπροσεξίας ἕνα τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου τῆς σχολῆς, χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ ὑπ' οὐδενός· καὶ ὅμως τὸ δυστυχὲς ἔτρεμεν, ἀναλογιζόμενον πᾶσαν στιγμὴν τί ἔμελλε νὰ ὑποστῇ ὅταν ἤθελεν ἔλθει εἰς φῶς τὸ ἔγκλημά του, καὶ ἐπερίμενεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν θύελλαν διαῤῥηγνυομένην κατὰ τῆς κεφαλῆς του. Τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἐξητάζετο τὸ μάθημα τῆς Κατηχήσεως, ὁ διδάσκαλος, ἀποταθεὶς πρὸς αὐτὸ, τὸ ἠρώτησε « Τίς ἔκαμε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν; » Τὸ ταλαίπωρον παιδίον, προκατειλημμένον ὑπὸ τῶν ἐλέγχων τῆς συνειδήσεως καὶ νομίζον ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς τιμωρίας του, κατέφυγεν εἰς τὸ σύνθες μέσον τῆς ὑπεκφυγῆς καὶ ἀπήντησε τραυλίζον: « Δὲν τὸν ἔκαμα ἐγὼ, διδάσκαλε, ἀλλ' ὁ Γεώργιος! — Πῶς! ὁ Γεώργιος; ἠρώτησεν ἔκπληκτος ὁ διδάσκαλος. — Ἤμαρτον, διδάσκαλε! ἐπαναλαμβάνει τρέμον τὸ παιδίον· ἐγὼ τὸν ἔκαμα τῳόντι, πλὴν δὲν τὸν κάμνω ἄλλην φορά! »

—

Ἱέρων, ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν, ὅτε κατεφρονήθη ὑπό τινος διὰ τὴν δυσωδίαν τοῦ στόματός του, ἀπήντησεν ὅτι ἡ γυνή του ποτὲ δὲν τῷ ἔκαμε τοιαύτην παρατήρησιν. Ὅτε δὲ καὶ αὐτὴ ἠρωτήθη περὶ τούτου, « Ἐνόμιζον, ἀπεκρίθη, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνδρες ἔχουσι τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, καὶ πρὸ πάντων οἱ τύραννοι. »

—

Ἐφημερίς τις τοῦ Τεξὰς διηγεῖτο κατὰ τὸ 1842 τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον:

Δικαστὴς, μέλλων νὰ καταδικάσῃ ἐγκληματίαν εἰς θάνατον, τῷ ὡμίλησε κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς του ἐν πλήρει δικαστηρίῳ κατὰ τὸν ἑξῆς ἀπαθῆ τρόπον: « Τζὼν, τὸ δικαστήριον εἶχε πραγματικῶς τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ ἀργοπορήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς θανατικῆς σου ποινῆς, ἀναβάλλον αὐτὴν μέχρι τῆς προσεχοῦς ἀνοίξεως, διὰ νὰ λάβῃς τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἀπολαύσῃς τὸ ὡραῖον θέαμα τῆς ἀναγεννωμένης φύσεως. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ χειμὼν ἐφέτος εἶνε ψυχρότατος καὶ ἡ φυλακή μας εὑρίσκεται εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, διότι οὐ μόνον τὰ παράθυρα συντρίβησαν καὶ αἱ καπνοδόχαι καπνίζουσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν φυλακισμένων εἶνε τόσον σημαντικὸς, ὥστε μόλις δυνάμεθα νὰ χορηγήσωμεν ἀνὰ ἓν σκέπασμα εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν, διὰ τοῦτο καὶ διὰ νὰ συντέμνωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν τὰς ἀγωνίας σου, ἀπεφασίσαμεν ὥστε ἡ καταδίκη σου νὰ λάβῃ χώραν αὔριον μετὰ τὸ πρόγευμά σου, τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ Σερὴφ (πρόεδρος) θὰ ἦνε ὀλίγον ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις του, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν. »

—

Παραδειγματικὴ τῳόντι ὑπῆρξεν ἡ μεταξὺ τοῦ χριστιανικοῦ ἱερατείου μέχρι τοῦδε ἐπικρατοῦσα ἀμάθεια. Οὕτως Ἀρχιερεύς τις, ἐρωτώμενος τί ἐσήμαινε τὸ Ἡ μ ε τ ρ ι ό τ η ς ἡ μ ῶ ν, ἀπεκρίθη: « Ἡμεῖς οἱ μετρημένοι! » Ἕτερος κληρικὸς, ἰδὼν παλαιὰν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἡμιεσβεσμένην, καὶ ἀνακαλύψας τὰ γράμματα ταῦτα ΜΡ:ΘΟΥ (Μήτηρ Θεοῦ), « Ἄ! ἀνέκραξεν, εἶνε ἡ Ἁγία Μητροθοῦνα. »

—

Ἡ ὡραία καὶ ἐνάρετος Χλόη, θέλουσα ν' ἀποπέμψῃ φορτικόν τινα ἐραστὴν παρενοχλοῦντα αὐτὴν καθημερινῶς, ἀπήντησε πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ διὰ τῶν ἑξῆς: «Ὅταν ἤμην νέα κόρη, ὑπετασσόμην τυφλῶς εἰς τὴν μητέρα μου· εἰς ἡλικίαν τῶν δεκαπέντε ἐτῶν μείνασα ὀρφανὴ, ἤμην ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ πατρός μου· σήμερον δὲ ἀνήκω εἰς τὸν σύζυγόν μου. Ἂν λοιπὸν θέλῃς τί-ποτε ἀπὸ ἐμὲ, λάβε τὸν κόπον νὰ ἀποταθῇς πρὸς αὐτόν.»

—

Πατήρ τις, θέλων νὰ προφυλάξῃ τὸν μονογενῆ του υἱὸν ἀπορφανισθέντα τῆς μητρός του εἰς ἡλικίαν δύο ἐτῶν, ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τῆς κοινωνίας, παραλαβὼν αὐτὸν ἀπεσύρθη εἰς ἀπόκεντρόν τι ἐρημητήριον ἐν μέσῳ δάσους τινὸς, ὅπου ἀπεφάσισε νὰ διέλθῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του. Τὸ παιδίον ηὔξανε χωρὶς ψυχὴν γεννητὴν νὰ βλέπῃ ἐκτὸς τοῦ πατρός του, καὶ ὅτε ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν δεκαοκτὼ ἐτῶν, οὐδὲν ἄλλο ἐκτὸς τῆς περὶ αὐτὸ φύσεως ἐγνώριζεν. Ἐν τούτοις ὁ νεανίας ἔγεινεν εἰκοσιπενταετὴς καὶ ὁ πατήρ του, ὅστις ἦν ἤδη προβεβηκὼς, φοβούμενος μήπως ἀποθάνῃ ἔξαφνα καὶ ὁ υἱός του εὑρεθῇ εἰς τὴν ζωωδεστέραν κατάστασιν, ἀπεφάσισε νὰ τῷ ἐξηγήσῃ τὸ μέγα τοῦ κόσμου πανόραμα, καὶ νὰ τῷ διακοινώσῃ ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλα ὄντα τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ αὐτοὺς, συνδιατώμενα κατὰ ἀθροίσματα καὶ εἰς οἴκους καὶ πόλεις. Ἡμέραν τινὰ, παραλαβὼν αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πλησιόχωρον πόλιν, καὶ ὁ ἀποζωωθεὶς νεανίας ἔμεινεν ἐκστατικὸς βλέπων τὴν κίνησιν καὶ τὴν τύρβην ἐκείνην καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ παράδοξα, ἅτινα ἀπετέλουν μεγίστην ἀντίθεσιν πρὸς τὸ μονότονον τῆς τέως διαμονῆς του. Διερχόμενοι δὲ ὁδόν τινα, ἀπαντῶσι τέσσαρας ὡραίας παρθένους ἐξερχομένας τοῦ λουτροῦ μὲ παρειὰς ῥοδοκοκκίνους καὶ ἐπιχαρίτως ἐνδεδυμένας, εἰς τὴν πρωτοφανῆ θέαν τῶν ὁποίων ὁ νεανίας δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ τοῦ νὰ ἀφήσῃ κραυγὴν θαυμασμοῦ. Ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὸν πατέρα του τὸν ἠρώτησε μετὰ περιεργείας, οὐχὶ ἀμίκτου ζωηροῦ τινος ἐνδιαφέροντος, ποίου εἴδους ὄντα ἦσαν ἐκεῖνα· ὁ πατὴρ, θέλων νὰ προφυλάξῃ τὸν ἀθῶον υἱόν του ἀπὸ πᾶσαν ἐνδεχομένην σκανδαλώδη ἰδέαν, τῷ λέγει ὅτι τὰ ὄντα ἐκεῖνα ἦσαν ζῶα ἐκ τοῦ εἴδους τῶν χηνῶν. — «Ὦ! τί ὡραῖαι χῆνες! ἐπαναλαμβάνει ὁ ἄκακος παῖς· ἐπιτρέψατέ μοι, πάτερ μου, νὰ ὑπάγω νὰ λάβω μίαν ἀπὸ αὐτὰς, διὰ νὰ τὴν φέρωμεν εἰς τὴν ἐξοχήν μας!»

—

Ἠρώτων κληρικόν τινα, καταγινόμενον ἀπὸ πολλῆς ὥρας εἰς ἀνάγνωσιν σκωληκοβρώτου τινὸς βιβλίου, πῶς ἐπεγράφετο τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἀνεγίνωσκεν. Οὗτος δὲ, παρατηρήσας τὴν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πρώτου φύλλου λέξιν, ἀπήντησεν ὅτι ἦτο τὸ βιβλίον Τοῖς ἐντευξομένοις. Ὁ δυστυχὴς ἐξέλαβε τὸν πρόλογον τοῦ βιβλίου ἀντὶ τοῦ ἐλλείποντος τίτλου.

—

Ἐνῷ ὁ περιώνυμος Βουδὲ κατεγίνετο εἰς φιλολογικήν τινα ἐργασίαν ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ του σπουδαστηρίῳ, ὁ ὑπηρέτης του, τρέχων ἐσπευσμένως, τῷ ἀναγγέλλει μετὰ τρόμου ὅτι τὸ πῦρ ἐξερράγη εἰς τὴν οἰκίαν. — «Πήγαινε νὰ εἰδοποιήσῃς τὴν γυναῖκά μου, εἶπε ψυχρῶς καὶ ἀταράχως ὁ σοφὸς, διότι ἐγὼ δὲν ἀνακατόνομαι εἰς τὰ οἰκιακά.»

—

Λογιώτατός τις, γράφων πρός τινα φίλον του πολλὰ σπουδαῖα καὶ πολιτικὰ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ἐν τέλει τῆς ἐπιστολῆς, ἅμα ἀναγνώσας αὐτὴν νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τὸν Ἥφαιστον. Ὁ καλὸς κἀγαθὸς ἀνταποκριτὴς, ἀφοῦ ἔσπασε τὴν κεφαλήν του μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ Ἥφαιστος, ἀνταπήντησεν οὕτω: «Ἔκαμα ἄνω κάτω τὸν κόσμον, ζητῶν αὐτὸν τὸν Κύριον Ἥφαιστόν σου, πλὴν ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὸν εὕρω· γράψον μοι ποῦ διαμένει, τὰ χαρακτηριστικά του, τὴν ἡλικίαν του, καὶ θὰ ἐκτελέσω προθύμως τὴν παραγγελίαν σου.»

—

Ἐκαυχᾶτο ἐγωϊστής τις μίαν ἡμέραν ὅτι ἐταξείδευσεν εἰς πολλὰ μέρη. «Πρέπει λοιπὸν, Κύριε, νὰ γνωρίζετε καλὰ τὴν Γεωγραφίαν, τῷ εἶπον.—Ἐκεῖ μόνον δὲν ἐπῆγα, ἀπεκρίθη, ἀλλὰ μὲ φαίνεται νὰ ἀπέρασα ἀπὸ πολὺ κοντά.»

—

Νέος τις ἄσωτος, ἰδὼν γηραλέον ἐρημίτην διαβαίνοντα γυμνόποδα καὶ τετραχηλισμένον, «Πάτερ, τὸν εἶπεν, εἶνε τῳόντι ἀξιοθρήνητος ἡ κατάστασις σου, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἄλλος κόσμος.— Ἔχεις δίκαιον, φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ ἐρημίτης· πλὴν ὁποία θὰ ἦνε ἡ ἰδική σου, ἂν ὑπάρχῃ;

—

Στιχουργός τις ἔπεμψε στίχους τινὰς εἰς ἕνα τῶν φίλων του διὰ νὰ τοὺς κρίνῃ· οὗτος δὲ ἐπέστρεψεν αὐτοὺς, γράψας εἰς τὸ περιθώριον τὰς λέξεις ταύτας: «Συνέγραψες, ἀντέγραψες, διέγραψες, ὑπέγραψες, καὶ ὅμως οὐδὲν ἔγραψες.»

—

Εἷς Πρῶσσος στρατηγὸς ὡδοιπόρει ποτὲ ἐφ' ἁμάξης, συρομένης ὑπὸ ἓξ ἵππων· φθάσας δὲ πλησίον πολιχνίου τινὸς, ἐμποδίζετο ὑπὸ τοῦ πρὸ τῶν πυλῶν αὐτοῦ σταθμεύοντος φρουροῦ νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω. Ἐκπλαγεὶς διὰ τοῦτο, προβάλλει τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τὴν θυρίδα τῆς ἁμάξης, καὶ ἐρωτᾷ διὰ ποῖον λόγον καὶ εἰς τίνα βασιζόμενος διαταγὴν τῷ ἐμποδίζει ὁ φρουρὸς τὴν διάβασιν.— «Περάσατε, περάσατε! ἀποκρίνεται ὁ στρατιώτης μετὰ τῆς μεγαλητέρας ἀταραξίας· ἤμην περίεργος νὰ ἴδω μόνον τί φορτίον τόσον βαρὺ μεταφέρει ἡ ἅμαξα αὕτη, ὥστε νὰ σύρεται ἀπὸ ἓξ ἵππους.»

—

Λουδοβίκος ὁ ΙΔ', παρευρισκόμενός ποτε εἰς ἐκκλησιαστικήν τινα τελετὴν, ἤκουεν ἐπανειλημμένως προφερομένην τὴν λέξιν νυκτικόραξ ἐντὸς τῆς ψαλλομένης ᾠδῆς. Ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὸν χοροστατοῦντα Ἐπίσκοπον, ἠρώτησεν αὐτὸν τίς ἦτο ὁ νυκτικόραξ. — «Εἷς τῶν πρώτων ἀξιωματικῶν τῆς αὐλῆς τοῦ Δαβὶδ, Μεγαλειότατε!» ἀπεκρίθη μεθ' ἑτοιμότητος ὁ Ἐπίσκοπος, θέλων νὰ κρύψῃ ὑπὸ τὴν ἐτυμηγορίαν τὴν παχυλωτάτην ἀμάθειάν του.

—

Κλόβις ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἐπλήρωσε προδότας διὰ νομίσματος κιβδήλου. Ἀκούσας δὲ αὐτοὺς παραπονουμένους ἐπὶ τούτῳ, «Οὕτως ἔπρεπε νὰ πράξω, ἀπεκρίθη· ἐπλήρωσα μὲ κίβδηλον νόμισμα τὰς ἐκδουλεύσεις κιβδήλων φίλων, οἵτινες ἐπρόδωσαν τὸν βασιλέα των, τὴν πατρίδα καὶ τὴν τιμήν.»

—

Μικρόν τι παιδίον ὠδύρετό ποτε καὶ ἔκλαιεν· ἐρωτηθὲν δὲ τί ἔχει, ἀπεκρίθη ὅτι κλαίει διότι ἔχασεν ἓν νόμισμα ἀξίας δύο σκούδων, τὸ ὁποῖον τῷ ἔδωκεν ἡ μήτηρ του.— «Ἄ! μὴ κλαίης, τῷ εἶπον· ἡ ζημία δὲν εἶνε ἀνεπανόρθωτος. Ἰδοὺ ἓν ἄλλο νόμισμα.» Πλὴν μόλις ἔλαβεν αὐτὸ εἰς χεῖρας, καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ὀδύρεται πλειότερον.—«Τί ἔχεις λοιπὸν πλέον; τὸ ξαναερωτοῦν.—Κλαίω, ἀπεκρίθη, διότι, ἂν δὲν ἔχανα τὰ δύο μου σκοῦδα, θὰ εἶχα τώρα τέσσαρα.»

—

Μαθών ποτε Φριδερῖκος ὁ Μέγας ὅτι ἀνδρεῖός τις ἀξιωματικὸς, ἐκ τῶν ἐχόντων πολυετεῖς ὑπηρεσίας, ἐδυστύχει βεβαρημένος μὲ πολυάριθμον οἰκογένειαν, ἀπῆλθε πρὸς ἐπίσκεψίν του ἐπὶ προφάσει ὅτι θέλει ἐπιθεωρήσει τὰς αἰθούσας τοῦ φρουρίου, εἰς ὃ αὐτὸς ἦν διοικητής. Εὑρὼν δὲ αὐτὸν ἀναγινώσκοντα μελαγχολικῶς ἔν τινι γωνίᾳ, τὸν ἠρώτησε τί ἀναγινώσκει, καὶ ἀναχωρῶν ὑπεσχέθη ὅτι θέλει τῷ πέμψει αὐτὸς πρὸς ἀνάγνωσιν βιβλίον εὐάρεστον. Τῳόντι τὴν ἐπαύριον φθάνει εἰς τὸν ἀξιωματικὸν ὡραῖον χρυσόδετον βιβλίον, ὅπερ ἀντὶ φύλλων ἐντύπων ἔφερε χαρτονομίσματα. Μετὰ παρέλευσιν καιροῦ ὁ Φριδερῖκος ἐνεθυμήθη τὸν ἀξιωματικόν του, καὶ ἐπισκεπτόμενος αὐτὸν τὸν ἠρώτησεν ἂν τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον τῷ ἔστειλε, τὸν ἠὐχαρίστησε.— «Μὲ κατεγοήτευσε, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ἀφελῶς ὁ ἀξιωματικός· παρακαλῶ ὅμως τὴν Μεγαλειότητά σας νὰ μοὶ πέμψῃ καὶ τὸν δεύτερον αὐτοῦ τόμον». Ὁ Φριδερῖκος, θαυμάσας τὴν ἀγχίνοιαν τοῦ ἀνδρὸς, ἠναγκάσθη νὰ τῷ στείλῃ καὶ δεύτερον τόμον, ἀλλ' ἐφρόντισε νὰ σημειώσῃ τόμος δεύτερος καὶ τελευταῖος.

—

Οἱ Ἰθακήσιοι ἀπέστειλάν ποτε ἔκτακτον ἀπεσταλμένον πρὸς Ἀγαθοκλέα τὸν βασιλέα τῶν Συρακουσῶν, ἐγκαλοῦντες ναύτας τινὰς τοῦ στόλου του, οἵτινες, ἀποβάντες εἰς Ἰθάκην, ἥρπασαν διὰ τῆς βίας πολλὰ θρέμματα. Ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς ἀπήντησεν: «Ἀλλ' ὁ ἰδικός σας ποτὲ βασιλεὺς, ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, οὐ μόνον τὰ πρόβατά μας ἥρπασεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ποιμένα ἐκτυφλώσας ἀπῆλθεν». Ἡννόει δὲ τὸν πανοῦργον Ὀδυσσέα τυφλώσαντα τὸν Κύκλωπα Πολύφημον.

Τὸ περίεργον τοῦτο ἀνέκδοτον μᾶς ἐνθυμίζει τὸν βασιλέα ἐκεῖνον τῆς Αἰγύπτου, ὅστις, ἀναγνώσας ἐν τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ (Κεφ. ΙΑ' καὶ ΙΒ' τῆς Ἐξόδου) ὅτι οἱ Ἑβραῖοι πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐδανείσθησαν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ κοσμήματα καὶ ἐνδύματα, προσεκάλεσε τοὺς προκρίτους αὐτῶν, καὶ δείξας αὐτοῖς τὴν περικοπὴν ἐκείνην τῆς Πεντατεύχου ἀπῄτει τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πολυτίμων ἐκείνων κοσμημάτων καὶ σκευῶν, ἢ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας αὐτῶν.

—

Ῥωμαῖός τις ἀμαθὴς μοναχὸς κατεδίκαζε ξένον διότι ὑπεστήριζεν ὅτι ἡ γῆ στρέφεται περὶ τὸν ἥλιον. «Δὲν τολμᾶς νὰ ἀνόητε, τῷ ἔλεγε μετὰ θρησκευτικῆς ἀγανακτήσεως, ὅτι εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ὁλοφάνερα ἐσταμάτησε τὸν ἥλιον; — Αἴ! ἴσα ἴσα ἀπὸ τότε ὁ ἥλιος ἔμεινεν ἀκίνητος,» ἀνταπήντησεν ὁ ξένος.

—

Ὁ Στρατάρχης Βύρων, ἐπιθυμῶν νὰ τακτοποιήσῃ τὰ ἔξοδά του, προσεκάλεσε μίαν τῶν ἡμερῶν τὸν οἰκονόμον τῆς οἰκίας του, ὅστις ὑπερεπλούτησεν ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐξόδων τοῦ Κυρίου του, καὶ τὸν ἠρώτησε πόσον τακτικὸν εἰσόδημα εἶχε κατ' ἔτος. — «Τριακοσίας γυνέας, Ἐξοχώτατε· ἀπήντησεν οὗτος.— Σὲ δίδω χιλίας, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ μὴ μὲ κλέπτῃς εἰς τὸ ἑξῆς.—Εἰς αὐτὴν τὴν τιμὴν ἀδύνατον νὰ στέρξω τοῦτο, Ἐξοχώτατε· θὰ ἦμαι ζημιωμένος.»

—

Δεκανεύς τις τῶν σωματοφυλάκων Φριδερίκου τοῦ Μεγάλου, βασιλέως τῆς Πρωσσίας, ἀνδρεῖος μὲν ἀλλ' εἰς ἄκρον ματαιόφρων, ἀποκτήσας διὰ τῶν οἰκονομιῶν του χρυσῆν ἅλυσον, ἀνήρτησεν αὐτὴν ἐκ τοῦ ἐσωκαρδίου του, προσαρμόσας εἰς τὴν ἄκραν αὐτῆς ἐν ἐλλείψει ὡρολογίου σφαῖραν τουφεκίου. Ὁ Φριδερῖκος, παρατηρήσας τὴν παράδοξον ταύτην πολυτέλειαν τοῦ στρατιώτου, τῷ λέγει μίαν ἡμέραν: «Δεκανεῦ! νὰ ἔχωμεν καλὸν ῥώτημα, πρέπει νὰ ἦσαι πολὺ οἰκονόμος διὰ νὰ δυνηθῇς νὰ ἀγοράσῃς ὡρολόγιον· τὸ ἰδικόν μου δεικνύει ἓξ ὥρας, ποίαν ὥραν δεικνύει τὸ ἰδικόν σου; — Μεγαλειότατε! ἀπεκρίθη ὁ εὐφυὴς δεκανεὺς, ἐξάγων τοῦ θυλακίου του τὴν σφαῖραν, τὸ ὡρολόγιόν μου οὔτε πέντε οὔτε ἓξ ὥρας δεικνύει, ἀλλὰ μὲ εἰδοποιεῖ ἑκάστοτε ὅτι πρέπει νὰ ἦμαι ἕτοιμος ὅπως ἀποθάνω ἀμέσως ὑπὲρ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. — Εὖγε, νέε μου φίλε! λέγει τότε ὁ Φριδερῖκος συγκινηθεὶς, λάβε τώρα καὶ τὸ ὡρολόγιον τοῦτο, διὰ νὰ γνωρίσῃς καὶ τὴν ὥραν, καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀποθάνῃς ὑπὲρ ἐμοῦ.» Τὸ ὡρολόγιον, ὅπερ ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν εἰς τὸν στρατιώτην, ἦτο ἀδαμαντοκόλλητον.

—

Γεώργιος ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ταξειδεύων ποτὲ εἰς Ἀννόβερον, ἐστάθη εἴς τι χωρίον τῆς Ὁλλανδίας. Ὅτε δὲ ἐγένοντο αἱ ἑτοιμασίαι τῆς ἀναχωρήσεως καὶ οἱ ἵπποι ἐζεύχθησαν εἰς τὰ ὀχήματα, ὁ βασιλεὺς ἐζήτησε μερικὰ αὐγά, τὰ ὁποῖα τῷ προσεφέρθησαν μὲν αὐθωρεὶ, ἀλλ' ὁ προσενεγκὼν αὐτὰ χωρικὸς ἐζήτει ὡς ἀμοιβὴν πεντήκοντα φλωρία. — «Πῶς τοῦτο! ὑπέλαβεν ὁ βασιλεὺς, τὰ αὐγὰ πρέπει νὰ ἦνε ἐδῶ δυσεύρετα καὶ σπάνια.» — Συγχωρήσατέ με νὰ παρατηρήσω εἰς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ἀπήντησεν ὑποκλινόμενος ὁ χωρικὸς, ὅτι αὐγὰ μὲν ἐδῶ εἶνε πολλὰ, ἀλλὰ βασιλεῖς ἀγορασταὶ σπανιώτατοι.» Ὁ βασιλεὺς, εὐχαριστηθεὶς ἐπὶ τῇ ἀπαντήσει ταύτῃ, διέταξε νὰ μετρηθῶσιν εἰς τὸν εὐφυῆ χωρικὸν τὰ ζητηθέντα χρήματα.

—

Βασιλεύς τις τῆς Γερμανίας, ἰδὼν κατ' ὄναρ τρεῖς ποντικοὺς, τὸν ἕνα παχὺν, τὸν ἕτερον ἰσχνὸν καὶ τὸν τρίτον τυφλὸν, ἔστειλε καὶ προσεκάλεσε περίφημόν τινα γύφτον ὀνειροκρίτην διὰ νὰ τῷ ἐξηγήσῃ τὸ ὄνειρον. Ὁ γέρων Βοημὸς μετὰ μικρὰν σκέψιν εἶπεν: «Ὁ παχὺς ποντικὸς, ὦ βασιλεῦ, εἶνε ὁ πρωθυπουργός σου, ὁ ἰσχνὸς εἶνε ὁ λαός σου καὶ ὁ τυφλὸς ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης.»

ΚΛΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ.

Τέλος πάντων ἐπετύχομεν ὅ,τι κατηγορήθημεν ὡς μὴ δυνηθέντες μέχρι τοῦδε νὰ κατορθώσωμεν! Ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ καταχωρισθεῖσα συμβολικὴ γραφὴ πολλοὺς ἐκ τῶν περιέργων ἀναγνωστῶν τῆς Ἑπταλόφου κατεσκότισεν, ἰδίως δὲ, ὡς πληροφορούμεθα, ἔφερεν εἰς ἀπόγνωσιν τινὰς τῶν ἐπιμόνων ἀναγνωστριῶν αὐτῆς. Τὸ περίεργον δὲ εἶνε ὅτι, καί τοι δοθείσης εἰς πολλοὺς τῆς κλειδὸς, ἐστάθη ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἀκριβὴς ἀνάγνωσις αὐτῆς. Ὥστε δικαίῳ τῷ λόγῳ δυνάμεθα νὰ κομπάσωμεν, καὶ εὐελπιστοῦμεν ὅτι τοὐντεῦθεν θέλομεν δυνηθῆ νὰ μεταβάλωμεν τὴν σελίδα ταύτην τοῦ συγγράμματος ἡμῶν εἰς αὐτόχρημα Αἰγυπτίου ὀβελίσκου πλευράν, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν ἐπικρινάντων ἡμᾶς ὅτι καταγινόμεθα εἰς εὐαναγνώστων γρίφων τὴν δημοσίευσιν.

Ἐκ τῶν σταλεισῶν ἡμῖν ὀλιγαρίθμων λύσεων τῆς ἐν λόγῳ κλειδὸς, ἡ ἐντελεστέρα καὶ ἡ ἧττον ἀπηλλαγμένη σφαλμάτων ἦν ἡ τοῦ Κ. Θεοδώρου Πανίδου, ἀλληλλοδιδάκτου ἐν Τζιμπαλίῳ, ἥτις καὶ ἐβραβεύθη. Ταύτην παραθέτομεν ἐνταῦθα, προλαμβάνοντες νὰ ἐξαιτηθῶμεν συγγνώμην διά τινα παρεισφρήσαντα ἐν αὐτῇ σφάλματα (1). Τὸ δὲ ποίημα ἀνήκει εἰς τὸν Παναγιώτην Σοῦτσον:

Ὁ οὐρανὸς, ἡ θάλασσα! αἱ δύο αὗται πλάσεις,
αἱ μὲ γλαυκὰ τὰ χρώματα καὶ μ' ἀχανεῖς ἐκτάσεις·
ὁ οὐρανὸς, ἡ θάλασσα! οἱ δύο αὐτοὶ μόνον
ἀπέναντι ἱστάμενοι καθρέπται ἀπ' αἰώνων.
Τί πέλαγος ἀπέραντον! τὰ τρέχοντα νερά του
μὲ παριστῶσι τὰς ῥοὰς τῆς τύχης τῆς ἀστάτου.
Ὦ θάλασσα, μὲ ἀνυψοῖς εἰς σφαίρας ἀγνωρίστους,
καὶ πόθους φέρεις ἀχανεῖς καὶ ἀπεριορίστους.
Μ' ἐκπλήττει τῶν κυμάτων σου ὁμοῦ καὶ τῶν ἀέρων
ὁ ἦχος ὁ μονότονος, μελαγχολίαν φέρων·
μ' ἐγείρει ὁ βαρύβροντος τοῦ ῥεύματός σου ῥόχθος,
τὴν πέτραν τρωγοτρίβοντος τῆς ὄχθης ἐπιμόχθως.
Ἐξεικονίζεις τῆς ζωῆς τοὺς θορυβώδεις σάλους,
καὶ τὴν ἀϊδιότητα σὺ παριστᾷς, σὺ μόνον·
ἀπανταχόθεν ποταμοὺς ἀποῤῥοφᾷς μεγάλους;
καθὼς αὐτὴ ἀποῤῥοφᾷ σειρὰν πολλῶν αἰώνων!

Ἰδοὺ καὶ ἑτέρα κλεὶς, ἀναγομένη εἰς εἶδος, διαφέρον τῶν ἄχρις ὥρας δημοσιευθέντων:

ΙΑ ΣΟΙΧΛΕΔΕΝ.

ΘΥΜΟΣ.

Δωλιχεν τις λοπλας ωρχας χεει πηγηεριθη
κ' εκ λοπλων και αφροδιων ωσγενων μεροφηθη
κ' ηδεπει λοπλα ασιδου αλλοπ ουττων κ' εμονθυτει
πλεβρουπε και κιμιτρυκ να πετο επαλεπετοι
κ' εις σουτ ταυνας πριν χαριση
εχετρε αν την νυμηση
τη βυσενη δε αν ηδι εις τα πριζε γωρεγον
βοροσπανακον να ρεισπη σει γης γεμα βαδεμον
κ' εις τους νεσουσος της ειλγε υτοτο με στρασδευει
κνιδετευνεϋ αλγεμως λαλ ιχου κ' ωγε ταυη
πειηδε ν' ασωποθρυ
μαδυναι και να κωφθρυ
πλεβετε την χρει νηκεινε τησι ζαιπ εις νοτ αραε
κραμαν δεν ειν' η μηραε
θα νεγη ιλφα ουςραθι
του θρεολου σας αιατι
εκ του πορσου φυε νεκουει κτιδυα θε αν χθεπλισω
και σχοαινι και υρμιαι χαμηναι θα θεγνηνισω
αδι αν σας αναφουσιν
η αν σας χαιταμωλουσιν
νοθε ναϊ μη τηψεθη
η σει νοτ βωκλον κληστεθει
γωτρετε νατου τον οσπρον—λαλ οι σοσενοι λεγωσι
φοτρας λαλας απανδωσι
ο δε βακανις λασβατνει λιπαν γλε η ελδιχων
ποσαπατε λυφλον λυφλον το κονακ ταυο τυφον
εμηδει λεθει σας ρεφει τανοθαν σας τον κριπον
λαψιδοσμετο ζωφουναν κωκαν σιτμανσ' αγονεις
σνοπο νει η λουμβυση σου εγρασαϊ εσχυδρης
νε τουτοιον γερον χηζρει υρμιδαας γαερτων
αδι να διμασουν σοτον εν αστημαδι σαρπτων
λαλ ο νακαβις εν τοιστου σηυξενη ετολολως
η δε χλωδειν εσθοπρετι τοτυο δνε χειε ακλως
ο σακκο ο σοπρος τωπρος πατνα χυδοςως λαςαβνει
πνηλ τιστονουλαχ εις τοτου να μ' ετησουκα σας θαφνει
μαα ιτεδη τας αιγας με σταρπα λεκμακυμενας
και νωτ γρεατων τας εχραις λεπον ημ. λοχουσαμενας
ολπεμον χερειπιοῦσι οττε τακα των νηπτων
σεντοςην ξιους λαμακους και γαδιπας τακ αυτων
νημ ξερεθεσχε ιλοδου η λαξαλατε οτ κλαμι
σω οι ρεγανοι κ' αι σησναι σοπω ημ. νετηγε θαμυ
πλην νεδ' εισθ' ιτε σει σεθιν αν ξεπατητε καμραν
αν θληδεϊτε οτ μυκα η νητ ημερον ξηραν
το τεληκαρον θα νεει ιδ' εσας σει νητ ποην
αν λεισθηκτε νιτος χοιτου με γεμιςην ισπωην
εθαρηβεσαν πλην σετλο τα πατνη αν την αυκοουν
ουρθυβον γοκτυρεπροουν
καλαλαπρατ' σω οι σωτρε συγχονιζετο κααμο
πριν ξηνοαι η δρασκασνα οτ φητροπικον της ςαμο.
και ποιλον κιοι δαγιπες τυκιδα εμ λουικεαν
γουρενεσι των νωμρο σαμ την κτοιραν χασιλωμαιαν
νεδ ομευνακο φευ στεμιγν' ολλα η οτ νε νιμη
οτ οκακν εδ τοτ' ορμενω ταον νεδ χε νεκφυγη.

(1) Οἷον· ἐν στίχῳ 12 τὴν γ' λέξιν ἀντὶ *ο**ο*ι**ο*ι**ο*ω** γραπτέον *ο**ο*ι**ο*ω** — Τοῦ αὐτοῦ στίχου τὴν τελευταίαν λέξιν ἀντὶ *ω**ο*ι**ε γραπτέον *ω**ο*ι*ε.

ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ. (Ὑπὸ ΓΡ. ΒΑΝΝΙΕΡΗ.)

Τὸ πρῶτόν μου 'ς τὰ σκοτεινὰ ποτὲ δὲν θ' ἀπαντήσῃς.
Τὸ δεύτερόν μου ἀπαιτοῦν ὅλαι αἱ Κυβερνήσεις.
Εὐκόλως δὲ τὸ ὅλον μου ἀνάπτει, ἂν θελήσῃς.

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 41 ΚΑΙ 42 ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Γερμανὸς (γερανός). — Κράτος (ἄρτος.)